PROGRAMACION DIDÁCTICA
DE LINGUA E LITERATURA GALEGA

E.S.O. 1º, 2º, 3º e 4º

C. P. I. PONTE CARREIRA FRADES

CURSO 2021-22

ÍNDICE

1. INTRODUCIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN…………………………………………..Páx. 6

2. CONTRIBUCIÓN DA MATERIA AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS CLAVE……….………………………………………………………………………Páx. 9

3. OBXECTIVOS PARA O CURSO …………………………………………………….Páx.15

4. CONCRECIÓN DE ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE RELACIONADOS COA TEMPORALIZACIÓN, GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN PARA SUPERAR A MATERIA E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN……………………………………………….....Páx. 16

5. CRITERIOS METODOLÓXICOS……………....…………………………………Páx.21

6. RECURSOS DIDÁCTICOS………………………………………………………...Páx.25

7. CRITERIOS SOBRE A AVALIACIÓN, A CUALIFICACIÓN E A PROMOCIÓN DO ALUMNADO ………………………………………………………………………Páx.27

8. INDICADORES DE LOGRO PARA AVALIAR O PROCESO DE ENSINO E A PRÁCTICA DOCENTE…………………………………………………………………...….Páx.31

9. PLAN SEGUIMENTO MATERIAS PENDENTES ……………………………….....Páx.32

10. PROCEDEMENTO PARA A AVALIACIÓN INICIAL…………………………………..Páx.32

11. O TRATAMENTO DA DIVERSIDADE……….……………………………………….Páx.33

12. TEMAS TRANSVERSAIS…………………………………………………………….Páx.35

13. ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES………………………….Páx.37

14. MECANISMOS DE REVISIÓN, AVALIACIÓN E MODIFICACIÓN DA PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA EN RELACIÓN COS RESULTADOS ACADÉMICOS E PROCESOS DE MELLORA……………………………………………………………………….,,,Páx.39

15. ANEXO I: TÁBOAS COS OBXECTIVOS, CONTIDOS, ACTIVIDADES DE APRENDIZAXE, TEMPORALIZACIÓN, CRITERIOS DE AVALIACIÓN, ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE, COMPETENCIAS CLAVE, MÍNIMOS ESIXIBLES E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

16. ANEXO II: MODELOS DE INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

PRÓLOGO

Liñas xerais para o curso 2021-22

1. Avaliaciòn inicial.

Empeza un novo curso onde toca aprender a ver fendas de luz na incerteza que habitamos.Dous cursos de pandemia, co tempo de ocio restrinxido no eido privado, pasan factura especialmente aos alumnos de Segundo Ciclo.Todos temos cambiado,o tempo acelerado fainos casar imprevistos e avanzar en puntillaa sen parármonos nas beiras. Temos o previlexio de estarmos nun Centro onde os valores compartidos por todas as culturas seguen agochados no quefacer agrario e afloran nas actitudes transmitidas ao noso alumnado. Eles saben das cousa importantes. Non hai que recordar a ninguén a coraxe da superación, o valor sanador da empatia, da confianza, da diferencia necesaria que suma. Hai unha zona amplia de valores compartidos desde a que cómpre traballar.

Acollido xa o alumnado, intento nas primeiras semanas coñecer os seus obxectivos irrenunciables, o seu autoconcepto e perfilo pequenas propostas de investigación individuais, relacionadas cos contidos do programa, deseño as tarefas buscando consenso e fomento da autorresponsabilidade.

No nivel de Primeiro temos tres alumnas e dous alumnos. Os tres alumnos queren continuar co desenvolvemento familiar da actividade agraria, asociano cun altisimo privilexio, sábense afortunados de teren comunidade, vínculos. Parécelles a forma máis poética de vivir. Será un pracer fornecelos de relato.

Unha das alumnas ten o castelán como lingua de identidade e relación. Ten unha boa fonética malia a resistirselle o -n velar. Presenta óptima actitude cara a aprendizaxe. É un grupo ben cohesionado, saben escoitárense, son asertivos, moi conscentes tamén da súa singularidade, das súas preferencias fronte a distintos modelos de aprendizaxe, intereses individuais, metas de futuro, valoración de prioridades.

Recollidos os primeiros traballos,observo fallos comúns na escrita como certo uso arbitrario do tilde e extrañamento fronte ao relato en primeira persoa e apropiación natural dese -eu- poético que se lles resiste.Tamén se aprecia un descoñecemento alto das variables sociais e históricas que lles permitirían entender o seu presente.A meta máis inmediata é pois axudarlles a ter relato, a saber dialogar, desde o seu microcosmos, coa realidade que prefigura o seu macrocosmos.

No nivel de Segundo contamos cun grupo de obxectivos persoais de éxito moi claros, moi enfocados nas súas metas e cunha memoria de valiosos logros na elaboración dos seus quefaceres. Prima neles o pensamento analítico, o razonamento para facérense preguntas e idear solucións .Buscan sempre aprender a facer. Esta actitude será eixe e lanzadeira de todas as tarefas para abordar os distintos contidos do programa. Abordamos de entrada as condición da vida onde a palabra poética emana. Deben buscar situacións onde o valor, a coraxe, a desesperación, a soedade, a rebeldia simplemente berran. Eles sempre saben contestar e crear desde a reflexión inducida. Antes da concreción das tarefas, compartimos documentación e propostas que serven tamén de inspiracón para os que temen o folio en branco.

No nivel de Terceiro e Cuarto evolucionan e maduran segundo o previsto, consolidan adquisición de coñecementos,ferramentas e estratexias.

2. Programa de acollida.

En canto ás normas de organización e funcionamento do centro, remítome ao plan de continxencia elaborado polo equipo directivo e consensuado polo equipo docente. Contiunaremos en breve con formación no centro relativa ao uso de EDIXGAL. Dadas as características do Centro, onde só temos un grupo por nivel e ademais sermos un CPI, resulta inevitable o intercambio formal e informal de observacións sobre o alumnado así como a organización de actividades grupais de cohesión e acollida. Aquí respéctanse as individualidades e a idiosincrasia de cada alumno. Na avaliación inicial temos coincidido case totalmente na valoración de seguimento do proceso educativo non presencial no posconfinamento, no logro de obxectivos e nas necesidades puntuais de orientación e reforzo. .Todo o profesorado estamos a traballar para optimizar resultados.Todos estamos dispostos a abrir dúas liñas de traballo para que todos logren os obxectivos mínimos sen que ninguén teña que renunciar á excelencia.

Para desenvolver pensamento crítico e ofrecer un desenvolvemento competencial globalizado, colgarei artículos de prensa do presente e iremos contrapoñéndoos co contexto social que esteamos a transitar no programa. Falarán en todo momento desde -nós,establecendo un diálogo de sincronía.Terán recursos dixitas e o libro de texto.Nas tarefas a realizar terán que utilizar ambos e poderán realizalas sexa ou non o ensino presencial.

Na miña materia parto dos informes realizados en xuño ,entregados aos titores e postos en común na reunión de avaliación inicial do 28 de setembro do presente curso.Farei un comentario breve do curso e reiterarei o punto de partida e os axustes curriculares que deberei contemplar.

No nivel de Primeiro, comprobei no primeiro traballo recollido a información aportada polos profesores de Primaria. Un grupo de altas expectativas. Eso si sóbranlles castelanismos .Insistirei en todas as regularidades do sistema a nivel fonético e morfolóxico no primeiro trimestre para ir despois introducindo as excepcións.

No nivel de Segundo non se necesita facer ningún axuste curricular. Si cómpre seguir moi de cerca a aqueles que non piden axuda ou se ausentan sen ruído.Estàn identificados.O propio grupo axuda a termar deles.

En Terceiro teremos que asentar a identificación das unidades lingüísticas e funcións sintácticas, así como comprender a liña de evolución sincrónica do sistema de lingua. O resto serán xa contidos propios do seu nivel contemplados na programación buscando a consecución dos obxectivos mínimos. Este grupo responde moi ben na aula, moitos deles teñen motivación intrinseca e só dous tenden a diluirse sen o reforzo presencial. Desde o primeiro día empecei empregando recursos dixitais e deseñando actividades que poidan facer sexa ou non ensino presencial.

No nivel de Cuarto facilitarei tamén propostas de maior autonomía, complexidade e tranversalidade. Deben asentar neste primeiro trimestre a comprensión das diferencias específicas do discurso literario no seu percorrido histórico e coñecemento básico da produción literaria ata o 1916. Teñen gardado os recursos colgados na Aula Virtual que poderán utilizar de axuda. As aportacións de Curros e Pondal vounas integrar na unidade de Cabanillas como poeta das Irmandades.Todos deberán acabar coñecendo as distintas cosmovisións e estéticas das distintas xeracións a partir tamén de 1916.

3. Metodoloxía, avaliación e reflexións neste paréntese Covid.

Dadas as características deste presente, cunha situación semicarceraria indefinida, as ferramentas, métodoloxia e avaliación van seguir a ser case idénticas no ensino lectivo presencial e no telemático. Na aula, inmobilizados, illados e sen voz, quedan reducidos a seres intelixentes con capacidade auditiva e dedos sen mans con campos de acción limitados.

No ensino lectivo non presencial serán ollos, oídos e mans atados a unha pantalla. Compartiremos os mesmos recursos, faremos as mesmas tarefas e utilizaremos o mesmo formato de presentación. Abordaremos unha modalidade de educación simultánea ,que nos posibilitará ter xa interiorizado un modo de facer en caso de confinamentos puntuais.

Cada semana irei subindo os recursos e as actividades á aula virtual. Seguirei a utilizar recursos de audio para presentación de temas e o correo electrónico para entrega de actividades. A medida que amplíe competencias no uso da plataforma, irei modificando metodoloxía, pero empezarei coa prácticas usadas desde o confinamento. A aula presencial será motor e motivo para que todos entreguen as tarefas a través do correo ou Aula Virtual.

Comentado [CRF1]:

Son tantas as limitacións, tan alto o prezo a renuncia da corporeidade, da proximidade, da visión do riso compartido que as competencia comunicativas quedan reducidas a entender, pensar e responder por escrito ou falando de corpo enteiro desde unha pantalla. Quedamos case reducidos a presenzas holográficas.

Son sabedora de que os contidos están en internet e de que no futuro do noso alumnado a intelixencia artificial e o computador cuántico han estar presentes e, para eles, a competencia dixital vai ser unha ferramenta imprescindible. Pero dáse a casualidade de que somos natureza con soños, folgos e capacidade creadora diversa. Onde o ser humano?

Pensar, ser consciente, facerse preguntas, saber responder por oral e escrito cunha perspectiva histórica e diatópica han ser, para min, sempre, obxectivos a perseguir.

Como docentes, o noso reto é lograr a optimización desta ferramenta. Guíalos na busca acertada de recursos e no dominio do formato de expresión que mellor lles acaia.

Nós temos que ensinarlles a peneirar a información, a contrastala, a ler entreliñas, a introducir a sospeita, a disentir, a indagar nas marxes e ver sempre perspectivas de acción. O ser humano está en perigo de extinción por sermos clones.

O importante non se deixa ver. Só me preocupa dar coa forma do mellor exercicio do meu forzoso e imprescindible compromiso ético no noble exercicio da docencia.

Desde o corazón da Galicia profunda, chéganme as últimas fornadas dunha cultura agraria que se abriu a modernidade sen renunciar a saberes ancestrais, imprescindibles. Teñen arraigo, están abertos aos seus macrocosmos máis próximos son coñecedores da luz, da temperatura, da música e eco de cada hora, dos recendos da terra, da importancia dos outros, habitan o presente e comprométense co futuro. Veñen coa mellor predisposición para aprender e obrígannos a sermos conscientes do noso privilexio por estar ao seu carón. Eles si son bens raíz, todo medra neles, devolven todo multiplicado.

1. INTRODUCIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN

1 . Introdución

O CPI de Ponte Carreira proponse o logro dun ensino de calidade e en liberdade para, dende a comunidade na que se integra, darlle resposta ás necesidades formativas do noso alumnado, contribuíndo ao desenvolvemento dunha educación integral que lle facilite tanto o acceso, con garantías de éxito, a outras etapas educativas, como a súa incorporación á vida social como cidadáns libres, críticos, responsables, participativos e solidarios.

O presente proxecto educativo, seguindo o disposto na lexislación vixente, recolle os valores, os obxectivos e as prioridades de actuación; incorpora os criterios de avaliación, promoción e tiulación na ESO, así como o tratamento transversal nas áreas ou materias da educación en valores. Partindo da análise da contorna social e cultural do centro, recolle a atención á diversidade, a acción titorial e máis o plan de convivencia.

As decisións do proxecto educativo teñen carácter vinculante e funcional, pois comprometen a todos os membros da comunidade educativa e ofrecen a oportunidade de establecer as prioridades do centro.

O PEC será a carta de presentación do centro e, polo tanto, toda a comunidade educativa debe coñecelo, poderá consultalo sempre que o desexe a través da web do centro.

Este proxecto educativo, relaborado no curso 2013-2014, defne a identidade do noso centro partindo dunha realidade concreta. Serve como marco xeral de referencia para a actuación de toda a comunidade educativa. Respecta o principio de non discriminación e de inclusión educativa, así como o resto de valores e principios recollidos na LOE / LOMCE, como valores fundamentais.

A CCP recollerá todas as suxestións con respecto ao PEC, para telas en conta á hora de facer avaliación do mesmo ao fnal de cada curso escolar.

2 . Identidade do centro e fnalidade da educación.

Análise das características do centro.

2.1.1. **Análise da contorna:** o medio/as familias.
Ubicación xeográfca: medio rural no concello de Frades, cunha poboación aproximada de 270 habitantes, o CPI está situado na paroquia de Gafoi (30 habitantes).
Tipo de construcción: predomina a vivenda unifamilar, con alpendres de labranza nas inmediacións. A calidade das construccións mellorou nos últimos tempos. Podemos afirmar que, aínda que algunha vivenda precisa mellorar as súas condicións de habitabilidade, a maioría son casas coidadas e cun confort acorde cos tempos: calefacción, teléfono, ordenador, etc.

Ámbito socioeconómico: Predominan as familias tradicionais nas que conviven varias xeracións con maioría de avós pensionistas. En canto á situación laboral dos membros da unidade familar, obsérvase un incremento de mulleres con traballo remunerado fóra da casa pero quedando aínda bastante etrás con respecto ao do home. É importante salientar a redución da oferta de emprego femenino no sector téxtil.
Neste momento hai un maior equlbrio entre o traballo por conta propia e o traballo por conta allea, debido, fundamentalmente, á desaparición das pequenas explotacións gandeiras por falta de rendibilidade, pasando máis persoas a traballar para empresas do mesmo ou doutros sectores. Segue a manterse a pequena horta familar e a cría de pequenos animais para autoconsumo.

Infraestrutura de servizos: Hai un parque en Ponte Careira, pavillón municipal, centro médico, organizacións culturais nalgunhas parroquias como Gafoi, Moar e Galegos, piscina municipal (ao non ser cuberta só ten utilidade co bo tempo) e un edifcio de servizos múltiples.

2.1.2. **Características do alumnado**

- Arredor do 80% do noso alumnado ten como lingua materna o galego, sendo esta a lingua que utiliza habitualmente, sobre todo no rexistro informal. Obsérvase, en cambio, pouca fuidez nos rexistros formais á hora de utilizar esta lingua.

- Analizando os datos do nivel de estudos dos pais-nais do alumnado obsérvase claramente que a maioría só cursou estudos básicos ou primarios. Porén a tendencia está cambiando; de feito, os pais-nais do alumnado de infantil acadaron estudos non obrigatorios (bacharelato, FP e incluso estudos universitarios) nunha maioría salientable.

-No referente á análise das ocupacións que desenvolve o alumnado na súa vida cotiá no ámbito extraescolar, podemos salientar:

1. Aínda ue nos atopamos nun ámbito/contorno rural, o acceso ás novas tecnoloxías está totalmente normalizado xa que empregan gran parte do seu tempo en ocupacións relacionadas coas TICs, por exemplo, navegar por internet, videoxogos, ver a televisión ou utilizar redes de mensaxería instantánea.

2. Hai unha gran tendencia cara á práctica de actividade física, sobre todo fóra do ámbito competivo. Mais cando nos referimos á práctica deportiva con adestrador, encamiñada á competición, o porcentaxe masculino é moi superior ao feminino.

3. A pesar de que case hai igualdade entre sexos en canto á colaboración en tarefas domésticas, percibimos que se segue a asumir o rol tradicional da muller xa que os alumnos escollen a realización de traballos remunerados mentres que as mulleres priman a súa participación en traballos de voluntariado ou sociais.

2.1.3 **Colaboración con outras entidades.**

I Consellerías de:
· Cultura, Educación e Ordenación Universitaria.
· Sanidade.
· Traballo e Benestar.
· Medio rural (FOGGA)
· Vicepresidencia e Consellería da Presidencia, Administracións Públicas e Xustiza (protección civil)

II IES, CPIs ,CEIPs e outros centros educativos.
III Universidade.

IV Ministerio de Educación e Ciencia.

V Administración local (concellos de: Frades, Ordes, O Pino, Santiago de Compostela, A Coruña e Lugo.)

VI Centro de saúde de Frades, CHUS, CHUAC.

VII Ministerio do Interior (Garda Civil, funcionarios de prisións. etc) **VIII** Xulgado de Instrución nº 1 de Ordes.

IX ONGs: Save the Children.

X Fundacións: Fundación Meniños "formando familas".

XI Outros.

2.1.4. **Instalacións**

- **Espazos especifícos:** O alumnado de educación infantil e primaria está no antigo colexio de EXB; o de ESO está nun edifcio de construción recente, con características de IES, que dista uns 20 m do anterior. Os dous centros dispoñen de laboratorios (máis dotado o de ESO), biblioteca, aula de audiovisuais, aula de música e informática. No centro de ESO dispoñemos ademais dunha aula para tecnoloxía e outra para debuxo. A supresión de unidades no centro de primaria permitunos destinar unha aula para inglés, música, TICs ePEC do CPI de Ponte Careira - FRADES 5 outra para psicomotricidade. Cada centro ten o seu patio de recreo coas correpondentes pistas polideportivas.

-**Espazos comúns:** O pavillón municipal (situado entre os dous centros), o comedor (no centro de primaria) e unha aula de psicomotricidade ubicada no colexio de primaria.

-Outras dependencias: Os dous centros dispoñen de despachos administrativos, sala de profesores e conserxaría. O centro de ESO tamén dispón de 5 seminarios, departamento de orientación e salas de reunión para a ANPA e delegados.

Todo o que veño a reproducir é o informe consensuado polo claustro realizado despois de ter feito unhas enquisas o curso pasado e que fgura no PEC do centro. As refexións e lecturas son múltiples e cada un de nós busca telas en conta segundo a idiosincrasia da súa materia. Está claro que pese a estarmos nun centro rural xa non temos aquí só cultura rural, e, tampouco, economía próspera pese a estarmos nunha das zonas agrarias máis desenvolvidas de Galicia.

En canto a miña disciplina debo salientar que teño un alumnado maioritariamente galegofalante e que ignora a fenda da reprodución cultural a nivel do país. Ignórano por teren poucos anos, por non termos aquí o bacharelato, porque nas súas casas falta información e argumentos para analizar críticamente a realidade.

Eles viven en harmonía co medio, comparten valores seculares cos seus, son seres arraigados, con autoestima, con empatía, con intereses particulares e , moitas veces, con metas tan claras como perseguir seren felices. Dalgunha forma están a salvo de moitos excesos da modernidade pero tamén indefensos contra ela porque é o centro o único espazo de intersección que os habilita para ir a un mundo onde os valores, a cosmovisión, as habilidades valoradas, non son as súas.

Desde o noso seminario, mantense a tradición de sermos absolutamente ambiciosos. Aspírase a dotar ao alumnado dunha competencia lingüística plena para que poida entender e responder a nivel oral e escrito con argumentos que lle permitan posicionarse no mundo como axente transformador. Apréndese facendo. Apropiamonos dos mellores discursos para estudalos, transformalos e crear os nosos propios.

No centro hai un só grupo por nivel, coñecemos a cada alumno polo seu nome, sabemos da súa traxectoria escolar antes de telo interpelado na aula. Nunca se empeza de cero, hai expectativas recíprocas profesor-alumno antes de comenzar as aulas. O éxito constrúese, as grandes metas soñanse, só a palabra debuxa horizontes e aí estamos.

3 . Marco normativo

Esta programación elabórase de acordo co establecido no artigo 9 da ORDE do 7 de xuño de 2016 *pola que se aproba o calendario escolar para o curso 2016/17 nos cen- tros docentes sostidos con fondos públicos na Comunidade Autónoma de Galicia* (DOG 15/06/2016), e nos artigos *73, 95 e 96* do Decreto 324/1996 polo que se aproba o Regu- lamento Orgánico dos IES (DOG 9/08/1996).

Axústase ás directrices xerais establecidas pola Comisión de Coordinación Peda- góxica do centro e inclúe os elementos que aparecen recollidos no artigo 24º da Resolu- ción do 15 de xullo de 2016, da Dirección Xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación

Educativa, *pola que se ditan instrucións para a implantación, no curso aca- démico 2016/17, do currículo establecido no Decreto 86/2015, do 25 de xuño, da educa- ción secundaria obrigatoria e do bacharelato nos centros docentes da Comunidade Autó- noma de Galicia.* (DOG 1/08/2016).

Teremos en consideración todos aqueles aspectos que procedan, segundo o esta- blecido na seguinte normativa:

Decreto 86/2015, do 25 de xuño*, polo que se establece o currículo da educación secundaria obrigatoria e do bacharelato na Comunidade Autónoma de Galicia* (DOG 120, 29-06-2015).

Decreto 229/2011, do 7 de decembro, *polo que se regula a atención á diversidade do alumnado dos centros docentes da Comunidade Autónoma de Galicia nos que se im- parten as ensinanzas establecidas na Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, de educación* . (DOG 21/12/2011).

Decreto 8/2015, *polo que se desenvolve a Lei 4/2011, do 30 de xuño, de conviven- cia e participación da comunidade educativa en materia de convivencia escolar* (DOG do 27 de xaneiro), e a propia Lei 4/2011.

Orden de 28 de agosto de 1995 *por la que se regula el procedimiento para garanti- zar el derecho de los alumnos de Educación Secundaria Obligatoria y de Bachillerato a que su rendimiento escolar sea evaluado conforme a criterios objetivos*. (Apartado sexto, puntos 1 e 2; BOE 20/09/1995).

Orde ECD/65/2015, do 21 de xaneiro, *pola que se describen as relacións entre as competencias, os contidos e os criterios de avaliación da educación primaria, a educación secundaria obrigatoria e o bacharelato.* (BOE, 25, 29/01/2015).

Real Decreto 310/2016 de 29 de xullo *polo que se regulan as avaliación finais da ESO e o Bacharelato.* (BOE 30 de xullo).

Instrucións de 1 de setembro de 2016 *en relación coa organización e o funciona- mento das bibliotecas escolares para o curso 2016/2017, nos centros docentes de niveis non universitarios, de titularidade da Consellería de Cultura, Educación e Ordenación Universitaria.*

Orde do 15 de xullo de 2015 *pola que se establece a relación de materias de libre configuración autonómica de elección para os centros docentes nas etapas de educación secundaria obrigatoria e bacharelato, e se regula o seu currículo e a súa oferta.* (DOG 21/07/2015).

Orde do 13 de xullo de 2016 *pola que se amplía a relación de materias de libre con- figuración autonómica de elección para os centros docentes nas etapas de educación se- cundaria obrigatoria e bacharelato e se regula o seu currículo e a súa oferta.* (DOG 4/08/2016).

2.CONTRIBUCIÓN DA MATERIA AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS CLAVE

2.1 Perfil competencial da materia

As competencias deben ser traballadas de forma transversal, dinámica e integral, por iso o traballo docente debe desenvolverse a través de situacións de aprendizaxe e de actividades de aprendizaxe integradas. Estes dous elementos resultan de particular utilidade nas materias do ámbito lingüístico.

Na nosa materia desenvolveremos as situacións de aprendizaxe principalmente a través dos bloques de Expresión Escrita e de Expresión Oral que forzan o alumnado á activación dun elevado número de recursos e destrezas tanto activas como pasivas.

Nas seguintes táboas presentamos o número de estándares nos que se traballa cada competencia en cada curso, así como a correspondente porcentaxe que representan eses estándares en cada curso.

	Número de estándares nos que se traballa cada competencia						
Materia	CCL	CMCCT	CD	CAA	CSC	CSIEE	CCEC
Lingua Galega e Literatura. ESO. 1º Curso	51	0	13	19	14	2	5
Lingua Galega e Literatura. ESO. 2º Curso	51	0	12	17	16	5	6
Lingua Galega e Literatura. ESO. 3º Curso	49	0	16	19	20	3	4
Lingua Galega e Literatura. ESO. 4º Curso	54	0	13	24	20	5	6
Lingua Galega e Literatura (Total ESO)	205	0	54	79	70	15	21
Lingua Galega e Literatura. Bach. 1º Curso	48	0	4	19	18	7	2
Lingua Galega e Literatura. Bach. 2º Curso	36	0	4	16	12	3	3
Lingua Galega e Literatura (Total BAC)	84	0	8	35	30	10	5
Total Area de Lingua Galega e Literatura	289	0	62	114	100	25	26

	% de estándares nos que se traballa cada competencia						
Materia	CCL	CMCCT	CD	CAA	CSC	CSIEE	CCEC
Lingua Galega e Literatura. ESO. 1º Curso	49%	0%	13%	18%	13%	2%	5%
Lingua Galega e Literatura. ESO. 2º Curso	48%	0%	11%	16%	15%	5%	6%
Lingua Galega e Literatura. ESO. 3º Curso	44%	0%	14%	17%	18%	3%	4%
Lingua Galega e Literatura. ESO. 4º Curso	44%	0%	11%	20%	16%	4%	5%
Lingua Galega e Literatura (Total ESO)	46%	0%	12%	18%	16%	3%	5%
Lingua Galega e Literatura. Bach. 1º Curso	49%	0%	4%	19%	18%	7%	2%
Lingua Galega e Literatura. Bach. 2º Curso	49%	0%	5%	22%	16%	4%	4%
Lingua Galega e Literatura (Total BAC)	49%	0%	5%	20%	17%	6%	3%
Total Area de Lingua Galega e Literatura	47%	0%	10%	19%	16%	4%	4%

Da análise da táboa concluímos que no noso perfil competencial:

1. A CCL é, loxicamente, a que ten maior peso, cunha media do 47% (46% en se cundaria e 47% en bacharelato).
2. En segundo lugar sitúase a CAA, cunha media do 19% (18% en secundaria e 20% en bacharelato)
3. En 3º lugar está a CSC, cunha media do 16% (16% en secundaria e 17% en ba- charelato)
4. 4º lugar ocúpao a CD, cunha media do 10% (12% en secundaria e 5% en bacha- relato)
5. En 5º lugar están a CSIEE e a CCEC, cunha media do 4% total e coa excepción de que en 1º de bacharelato a CSIEE supera en porcentaxe á CD, situándose no 4º lugar.

6. A CMCCT non ten peso significativo.

2.2 Contribución á consecución das competencias clave

A área de Lingua Galega e Literatura contribúe, como quedou demostrado, dun xeito decisivo ao desenvolvemento de todos os aspectos que conforman a competencia en comunicación lingüística. Esta competencia refírese á utilización da linguaxe como instrumento de comunicación oral e escrita, de representación, interpretación e comprensión da realidade, de construción e comunicación do coñecemento e de organización e autorregulación do pensamento, das emocións e da conduta. Ademais de ser a vía de coñecemento e contacto coa diversidade cultural.

A lingua é unha das ferramentas fundamentais que vai utilizar o alumnado para relacionarse na sociedade, para adquirir novos coñecementos e entender a realidade, para analizar criticamente a información, para xerar e difundir ideas ou opinións e mais para expresar a súa afectividade e regular as emocións.

As habilidades e estratexias para o uso dunha lingua determinada (escoitar, expoñer, dialogar, ler, escribir, comprender, saber comunicar) e a capacidade para tomar a lingua como obxecto de observación son capacidades que se transfiren e aplican á aprendizaxe doutras linguas, o cal contribúe á súa vez a acrecentar a competencia sobre o uso da linguaxe en xeral.

En Galiza, recollendo as normas do *Estatuto de Autonomía,* todos estes elementos que configuran a competencia lingüística estarán referidos ás dúas linguas oficiais: o galego, como lingua propia de Galiza, e o castelán, así como, polo menos, a unha lingua estranxeira.

Dado que a área de lingua e literatura se orienta á adquisición de destrezas que permitan o uso pleno da lingua nun amplo abano de contextos, é evidente que constitúe o **ámbito privilexiado para o progreso da competencia en comunicación lingüística** (**CCL**) en toda a súa extensión. Debemos ter especialmente presente a relevancia do desenvolvemento da **comprensión lectora**. A lectura aparece integrada como habilidade básica desta competencia, mais tamén se lle recoñece o valor instrumental imprescindíbel para a consecución das restantes competencias e, en xeral, de calquera das actividades que garden relación non só coa educación, senón co desenvolvemento vital persoal

Ademais de contribuír dun xeito decisivo ao desenvolvemento da **competencia comunicativa**, a área de Lingua e Literatura Galega garda unha relación moi estreita coas outras competencias básicas:

Competencia para aprender a aprender (**CAA**). O acceso ao saber e á construción de coñecementos mediante a linguaxe relaciónase directamente con esta competencia, que se debe desenvolver a través dunha actitude de curiosidade, interese e creatividade cara ao propio proceso de aprendizaxe. A Lingua Galega e Literatura favorece a estruturación do pensamento e a adquisición de estratexias e estruturas de aprendizaxe que se poden extrapolar a outras áreas e contextos. Neste sentido traballaremos de forma prioritaria:

- A xestión dos recursos e motivacións persoais en favor da aprendizaxe.
- A cración de estratexias para aprender en distintos contextos de aprendizaxe.
- A aplicación de estratexias para a mellora do pensamento creativo, crítico e emocional.
- desenvolvemento de estratexias que favorezan a comprensión rigorosa dos contidos.

Algunhas das **actividades** que na nosa materia facilitan as citadas estratexias son:

- As lecturas comprensivas
- Os debates e conversas reflexivas
- A composición de sínteses, resumos, esquemas e mapas conceptuais que organicen as ideas
- A interpretación das informacións lingüísticas dos dicionarios
- As exposicións e conclusións sobre tarefas académicas
- A atocorrección, autoavaliación e coavaliación das actividades.
- Potenciación da motivación e da confianza.

Tamén contribuirá decisivamente a valoración da lectura e a escrita como fontes de enriquecemento propio así como a potenciación da motivación e da confianza.

No desenvolvemento práctico do currículo da materia prestarase especial atención á asunción do erro como parte do proceso de aprendizaxe, así como á necesidade de desenvolver a capacidade de autocorrección (oral e escrita) como unha maneira de aprender.

Competencia para o sentido da iniciativa e o espírito emprendedor (**CSIEE**). A adquisición de habilidades lingüísticas contribúe a progresar nesta competencia e na regulación da propia actividade con progresiva autonomía, porque aprender a usar a lingua é tamén aprender a analizar e resolver problemas, trazar plans e tomar decisións. É así que faremos especial fincapé en que o alumnado:

- Optimice os recursos persoais apoiándose nas fortalezas propias.
- Asuma as responsabilidades encomendadas e dea conta delas.
- Sexa constante no traballo superando as dificultades.
- Axuste a necesidade de axuda en función das dificultades da tarefa.
- Xestione o traballo do grupo, coordinando tarefas e tempos.
- Xere novas e diverxentes posibilidades desde coñecementos previos do tema.
- Optimice o uso dos recursos materiais e persoais para a consecución dos obxectivos.
- Mostre iniciativa persoal para iniciar ou promover accións novas.

A autonomía e iniciativa persoal promóvense desde a materia de lingua e literatura co contacto activo e continuo con distintos espazos de comunicación. É así que algunhas das **actividades** que na nosa materia contribúen a desenvolver esta competencia son:

- As intervencións en situacións de comunicación reais ou simuladas
- Os obradoiros de escrita
- As lecturas dramatizadas de obras literarias
- A lectura de obras literarias que estimulen a imaxinación e fomenten a creatividade e o pensamento crítico.
- Os obradoiros de escrita; o uso progresivamente autónomo dos medios de comunicación social, das tecnoloxías da información e da comunicación (TIC) e da biblioteca para aprender a manter unha actitude crítica ante as mensaxes recibidas
- Os traballos en grupo
- A localización e selección de información
- As investigacións sobre temas
- As postas en común
- A orientación lectora
- A participación en proxectos de dinamización lingüística
- O fomento da autoestima lingüística, etc.
- Actividades que motiven a cumprir obxectivos, etc

Competencia dixital (**CD**). A nosa materia tamén contribúe a progresar nesta competencia posto que unha das súas metas é proporcionar coñecementos e destrezas para a busca e selección de información relevante, así como para a súa reutilización na elaboración de textos orais e escritos propios. Por outra banda, a diversidade de modalidades e soportes textuais ou informativos require hoxe dunha alfabetización máis complexa.

É así que a relación da competencia dixital coa lingua galega e literatura ten dúas dimensións complementarias:

Dunha banda, cómpre aprender a utilizar unha serie de ferramentas que hoxe en día se presentan en soportes variados e que lles permitirán ás alumnas e ós alumnos mellorar as súas habilidades e obter información verbo da área que nos ocupa, desde as máis estritamente lingüísticas (como dicionarios, correctores ortográficos...) ata as relacionadas coa materia dun xeito menos exclusivo (enciclopedias, xornais dixitais...), pasando por outras de corte literario (bibliotecas virtuais, catálogos de publicacións...).

Doutra banda, a lingua mesma é unha ferramenta que nos permite aos cidadáns e cidadás enfrontármonos á crecente cantidade de información de que se dispón, e por tanto con ela podemos e debemos seleccionar, analizar criticamente, organizar, relacionar e sintetizar esa información co fin de transformármola en coñecemento.

As seguintes **actividades** contribúen a desenvolver esta competencia para transformar a información en coñecemento:

- O uso de dicionarios dixitais
- O uso de correctores ortográficos
- O emprego de enciclopedias e bibliotecas virtuais
- O acceso a xornais dixitais
- A produción de textos propios logo da selección, análise crítica, esquematización e síntese da información
- O uso de soportes electrónicos para a presentación de traballos e para o desenvolvemento do Plan Lector, etc.

Competencias sociais e cívicas (**CSC**). Aprender lingua é aprender a comunicarse cos outros, a comprender o que estes transmiten e a aproximarse a outras realidades. Trátase, polo tanto, dun instrumento fundamental para a socialización e o respecto polas normas de convivencia.

Desde a materia de lingua galega e literatura é obrigado facilitar, a través do traballo con diferentes tipos de textos e situacións de comunicación, a aproximación crítica á realidade, así como o coñecemento e exercicio dos valores democráticos e dos dereitos civís.

O traballo das destrezas dialóxicas prepara para compartir e respectar saberes e referencias culturais. Ademais, redunda na mellora da práctica de normas sociais de convivencia ou no emprego da negociación para chegar a acordos. Desde o uso da lingua para chegar a consensos, establecer e cumpir regras de funcionamento ata o seguimento das normas de comunicación, pódese adestrar na nosa materia esta competencia. Por outra parte, a contextualización da comunicación lingüística e literaria propias da área, así como a valoración da diversidade lingüística e a importancia da crítica textual, fan fundamental o traballo da CSC.

Algunhas das **actividades** que contribúen a desenvolver esta competencia son:

- A análise crítica dos usos discriminatorios da linguaxe mediante os cales se transmiten prexuízos e imaxes estereotipadas do mundo.
- Os comentarios críticos de distintos tipos de textos (especialmente os procedentes dos medios de comunicación)
- Actividades de adquisición de destrezas para comunicarse de forma eficaz
- As conversas reflexivas e os debates
- As intervencións en público
- As charlas literarias, etc.

Competencia para a conciencia e as expresións culturais (**CCEC**). Disponse de competencia cultural e artística se se crean, comprenden, aprecian e valoran con criterio manifestacións estéticas. Nesta área isto concrétase sobre todo no ámbito literario, mais tamén no coñecemento e valoración da riqueza cultural que supón a diversidade lingüística e a expresividade popular da fala.

A expresión lingüística e o coñecemento cultural que se adquire a través da literatura facilitan desde a área o desenvolvemento desta competencia. A verbalización de emocións e sentimentos sobre as manifestacións literarias ou artísticas, as creacións propias e o coñecemento do acervo literario fan da nosa área un cauce idóneo para adestrar a competencia. Se ademais se relacionan as manifestacións literarias con outras manifestacións artísticas: pintura, música, cinema..., esta competencia sairá reforzada.

Algunhas das **actividades** previstas nesta programación que contribúen a desenvolver a CCEC son:

- Visitas a museos
- Participación en concertos, festivais ou recitais poéticos
- Asistencia a representacións teatrais
- Lecturas dramatizadas
- Visión e análise de filmes ou documentais.
- Realización de roteiros literarios
- Lecturas de textos literarios na aula
- Lecturas individuais das obras literarias obrigatorias e voluntarias
- Identificación das relacións entre as manifestacións artísticas e as sociedades en que se insiren
- Análises da evolución das ideas estéticas e dos gustos e convencións.
- Debates ou proxectos sobre diversidade cultural
- Obradoiros de escritura, etc

Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (**CMCCT**). Aínda que esta competencia non ten peso na nosa materia, podemos contribuír a desenvolver de forma xeral varios aspectos desta competencia. As análises das estruturas morfolóxicas, sintácticas e textuais supoñen un adestramento do razoamento lóxico e a súa sistematización a aplicación dun método rigoroso. Por outro lado, a variada tipoloxía e temática dos textos posibilita a relación do ser humano coa realidade, o mundo científico e o contorno ambiental.

Ademais a lingua é imprescindible para explicar unha gráfica, para ler un mapa ou para entender as estatísticas que inzan os xornais. Algunhas das **actividades** que poden contribuír a desenvolver esta competencia son:

- Interpretar mapas
- Comentar gráficas
- Interpretar estatísticas
- Realizar estudos sociolingüísticos
- Calcular porcentaxes...

Dentro do curriculo da materia, as mencionadas tarefas están especialmente vinculadas aos contidos de sociolingüística e historia da lingua.Foméntase así o rigor, o respecto aos datos, a veracidade e a valoración do coñecemento científico

3. OBXECTIVOS PARA O CURSO

Neste apartado imos concretar as estratexias específcas a traballar por curso para conseguir plenamente no fnal de etapa os obxectivos xerais especifcados no anterior apartado.

- Deseñar actividades de aprendizaxe integradas con visión interdisciplinar, con educación personalizada que combinen coñecementos, motivacións, valores éticos, actitudes e emocións.
- Darlle máis responsabilidade nas actividades grupais ao alumnado menos motivado.
- Cuidar estratexias que melloren sempre o interés e a motivación.
- Repetir as prácticas educativas de éxito dos cursos anteriores, seguir a mellorar a metodoloxía por proxectos que me ten funcionado tan ben o curso 2016-2017. Véxase memoria Departamento dese curs
- Coñecer as causas de desmotivación do alumnado para traballalas.
- Facer unha selección cuidada sempre de contidos significativos.
- Contar cos informes de primaria e a avaliación inicial para o deseño de actividades do 1º curso, así como saber xestionar o nivel de motivación, a apertura mental, boa predisposición, respecto ao saber, respecto ás diferencias individuais e a alta valoración dos contidos da materia coa que chegan de primaria.
- Lograr que todos avancen e as diferenzas sexan riqueza integradora.
- Partir da competencia oral para mellorar a comprensión e a expresión escrita dos alumnos que presenten dificultades.

No nivel de 2º pretendo poder avanzar con eles na conquista de espazos públicos con voz e corpoen canto a normativa covid nolo permita. Quero lograr que traduzan con palabras a asertividade e presenza que delatan os seus ollos. Trátase de mellorar pois a competencia comunicativa na dimensión proxémica, cronética e quinésica.

No nivel de 3º pretendo consolidar a responsabilidade, a autonomía e estratexias de eficacia cos alumnos que recibiron reforzo. Deberán seguir avanzando no dominio da estruturación, puntuación e uso de conectores adecuado nos textos.

No nivel de 4º quero consolidar os logros en canto a integración, motivación e interiorización de esquemas de éxito. Asi como tamén perseguir a excelencia na experesión escrita e literaria . Comunicármonos a través da poesía está normalizado neste grupo.

A parte de todo esto, non quero perder de vista os obxectivos funcionáis que lles permitirán seguir avanzando na súa traxectoria curricular no futuro e que agora detallo:

OBXECTIVOS PRIMEIRO CURSO.

- Tomar conciencia da singularidade fonética, fonolóxica e morfolóxica do sistema lingüístico da nosa lingua.
- Familiarizarse coas excepcións á norma en todos os planos da linguaxe.
- Saber explicar o funcionamento das distintas normas a partir de usos concretos. - Saber escoitar e escoitárense para aprender do outro, coñecerse e mellorar o seu discruso.
- Seren capaces de crear textos variados a partir de modelos propostos e traballados na aula.

OBXECTIVOS SEGUNDO CURSO.

- Afianzar o uso das excepcións para cada categoría morfolóxica
- Saber identifcar as unidades lingüísticas e os seus constituíntes
- Saber identifcar as distintas funcións sintácticas
- Comprender a evolución da lingua como sistema en continuo diálogo cunha realidade histórica concreta.
- Comprender a aportación de sufxos e prefxos nunha perspectiva diacrónica - Saber crear textos expositivos, argumentativos e relatos breves.

OBXECTIVOS TERCEIRO CURSO

-Optimizar as estratexias adquiridas no primeiro e segundo curso.
- Entender o discurso literario como río transversal onde espellean múltiples realidades.
- Extrapolar os códigos específcos literarios, traballados no programa, propios do medioevo e do dezanove ás esixencias do discurso do presente.

OBXECTIVOS CUARTO CURSO

- Afianzar o aprendido en morfoloxía, sintase e creación nos cursos anteriores.
- Poder comprender e responder aos distintos textos da nosa riquísima producción literaria do século XX coa corrección, profundidade e madurez adecuada.

4.CONCRECIÓN DE ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE RELACIONADO COA TEMPORALIZACIÓN,GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN PARA SUPERAR A MATERIA E INTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

OBXECTIVOS XERAIS

• a) Asumir responsablemente os seus deberes, coñecer e exercer os seus dereitos no respecto ás demais persoas, practicar a tolerancia, a cooperación e a solida- riedade entre as persoas e os grupos, exercitarse no diálogo, afianzando os derei- tos humanos e a igualdade de trato e de oportunidades entre mulleres e homes, como valores comúns dunha sociedade plural, e preprararse para o exercicio da cidadanía democrática.
• b) Desenvolver e consolidar hábitos de disciplina, estudo e traballo individual e en equipo, como condición necesaria para unha realización eficaz das tarefas da aprendizaxe e como medio de desenvolvemento persoal.

• c) Valorar e respectar a diferenza de sexos e a igualdade de dereitos e oportuni- dades entre eles. Rexeitar a discriminación das persoas por razón de sexo ou por calquera outra condición ou circunstancia persoal ou social. Rexeitar os estereoti- pos que supoñan discriminación entre homes e mulleres, así como calquera mani- festación de violencia contra a muller.
• d) Fortalecer as súas capacidades afectivas en todos os ámbitos da personalidade e nas súas relacións coas demais persoas, así como rexeitar a violencia, os pre- xuízos de calquera tipo e os comportamentos sexistas, e resolver pacificamente os conflitos.
• e) Desenvolver destrezas básicas na utilización das fontes de información, para adquirir novos coñecementos con sentido crítico. Adquirir unha preparación básica no campo das tecnoloxías, especialmente as da información e a comunicación.
• f) Concibir o coñecemento científico como un saber integrado, que se estrutura en disciplinas, así como coñecer e aplicar os métodos para identificar os problemas en diversos campos do coñecemento e da experiencia.
• g) Desenvolver o espírito emprendedor e a confianza en si mesmo, a participa- ción, o sentido crítico, a iniciativa persoal e a capacidade para aprender a apren- der, planificar, tomar decisións e asumir responsabilidades.
• h) Comprender e expresar con corrección, oralmente e por escrito, na lingua gale- ga e na lingua castelá, textos e mensaxes complexas, e iniciarse no coñecemento, na lectura e no estudo da literatura.
• i) Comprender e expresarse nunha ou máis linguas estranxeiras de maneira apro- piada.
• l) Coñecer, valorar e respectar os aspectos básicos da cultura e da historia pro- pias e das outras persoas, así como o patrimonio artístico e cultural. Coñecer mu- lleres e homes que realizaran achegas importantes á cultura e á sociedade gale- ga, ou a outras culturas do mundo.
• m) Coñecer e aceptar o funcionamento do propio corpo e o das outras persoas, respectar as diferenzas, afianzar os hábitos de coidado e saúde corporais, e in- corporar a educación física e a práctica do deporte para favorecer o desenvolve-

• n) Apreciar a creación artística e comprender a linguaxe das manifestacións artís- ticas, utilizando diversos medios de expresión e representación.
• o) Coñecer e valorar os aspectos básicos do patrimonio lingüístico, cultural, histó- rico e artístico de Galicia, participar na súa conservación e na súa mellora, e res- pectar a diversidade lingüística e cultural como dereito dos pobos e das persoas, desenvolvendo actitudes de interese e respecto cara ao exercicio deste dereito.
• p) Coñecer e valorar a importancia do uso do noso idioma como elemento funda- mental para o mantemento da nosa identidade, e como medio de relación inter- persoal e expresión de riqueza cultural nun contexto plurilingüe, que nos comunica con outras linguas, en especial coas pertencentes á comunidade lusófona.

Organizaremos o desenvolvemento dos contidos a partir duns eixos temáticos e tomando como punto de partida a etapa anterior do ensino obrigatorio, o ensino primario, a fn de posibilitar un desenvolvemento máis profundo da competencia de cada alumno e de cada alumna.

Cada curso vén a constar de doce unidades (1º, 2º e 3º) e nove unidades (4º); cada unha das unidades estrutúrase a súa vez en tres apartados, según un esquema predeterminado:

- Un primeiro bloque centrado en actividades de expresión oral e escrita.
- Un segundo bloque tendente a refexionar sobre as estructuras da lingua.
- Un terceiro bloque no que predominaría o estudio de contidos de carácter literario ou socio- lingüística.

O bloque de técnicas de traballo incorpórase como ferramenta habitual de traballo de tódolos demais bloques.

As diferentes unidades parten dun texto, dun deseño, dun elemento que motive ou sensibilice o alumnado e procuramos que sexan en todo momento lúdicas e agradables. A partir dese elemento motivador inicial organízase e desenvólvese a unidade.

Consideramos necesario entre catro e cinco aulas para cada unidade se queremos superar as estratexias tranmisoras propias do ensino memorístico. Porén, non todas as unidades teñen a mesma extensión nin a mesma complexidade, co que deberá ser en última instancia o profesor ou profesora que decida o tempo dedicado a cada unidade.

Cada curso estruturarase á súa vez combinando de forma axeitada os contidos de cada un dos bloques temáticos establecidos no DCB para esta etapa, facendo máis fncapé nuns ou noutros segundo a idade do alumnado a que van dirixidos.

Esta presentación compartimentada non debe levar a pensar que se trata de unidades autónomas que se poden desenvolver como tales. Ao contrario, débense presentar como interrelacionadas entre si.

A distribución de contidos para cada curso faise atendendo a criterios de apronfundamento progresivo. Así, nos tres primeiros cursos predomina o bloque de contidos Lingua Oral e Escrita, ao que se xunta o bloque de contidos "medios de comunicación", que ocupan a metade, aproximadamente, dos contidos destes cursos, mentres que no cuarto curso predominaría o estudio da lingua literaria.

Os contidos da programación están pensados para ser desenvolvidos durante un ano académico. Teranse en conta aspectos como os seguintes:

- Adecuación ao nivel de desenvolvemento cognoscitivo do alumnado; a partir dos doce anos o alumnado adquire e consolida un tipo de pensamento de carácter abstracto que traballa con operacións lóxico-formais.
- Adecuación aos coñecementos previos das alumnas/os.

- Priorización dos contidos procedimentais.

4.1 SECUENCIACIÓN DE CONTIDOS

Presentamos a seguir a distribución e organización dos contidos por curso, onde as competencias aparecen ligadas directamente a contidos, criterios de avaliación e estándares avaliables.

Organizamos os contidos segundo as unidades destinadas para cada curso e atendendo aos bloques temáticos en que está confgurada a área.

A estrutura de cada unha das unidades que conforman o manual de primeiro, segundo, terceiro e cuarto é o seguinte:

1. LECTURA

Este bloque terá como fío conductor lecturas variadas que recollan o léxico contemplado no DCB para o curso correspondente da ESO coa fIn de enriquecer a súa competencia léxica.

Promoveranse actividades que interrelacionen tanto o aprendido na aula como o aprendido a través das novas fontes de información, co tradicional: a transmisión oral familiar, o contorno ...

2. LINGUA E SOCIEDADE

Neste bloque teñen especial relevancia os contidos actitudinais. Buscarase unha metodoloxía que permita contrastar opinións, aclarar ideas e toma de conciencia da necesidade da contribución do alumnado ao proceso de normalización lingüística.

Entre as actividades a realizar, propeñemos: postas en común, o debate, o remuiño de ideas, os comentarios orais coa idea de combater os prexuizos lingüísticos, a procura de información sobre outras situacións lingüísticas parellas á nosa, a participación en campañas e actividades de normalización.

3. ESTUDO DA LINGUA

Neste bloque pretèndese que o alumnado sexa quen de interpretar e producir con corrección todo tipo de textos adecuados o seu nivel formativo e de madureza persoal. Hai que ter en conta que a lingua se estuda para mellorar as competencias comunicativas. Os contidos teóricos deben servir para mellorar os discursos propios.

As actividades de repetición de estructuras gramaticais, fora de contexto, só serviran como reforzo en puntos concretos.

4. COMUNICACIÓN E TÉCNICAS DE TRABALLO

Este é un bloque de contidos prácticos que debe servir como ferramenta para outras materias do currículo.

Os temas de investigación, as ideas principais, o subliñado, o esquema, o resumo, o tema, a estructura dos textos, o recoñecemento dos diferentes tipos de textos (narrativo, descriptivo e dialogado), a elaboración

de textos propios e comentarios estarán preferentemente relacionados con contidos de Lingua e Sociedade e Literatura.

As actividades que propoñemos inciden na selección, interpretación e reelaboración de información de calidade.

5. LITERATURA

Partimos da lectura e da interpretación do texto literario. Imos ir do textual o referente extralingüístico para volver o texto e captar todo o seu signifcado.

Valerémonos dunha forma de alto valor estético como é a literatura para traballarmos os contidos da teoría literaria, facendo un achegamento aos tres grandes xéneros.

Daranse as pinceladas oportunas de información sobre a época hístorica coma movementos literarios, biografía dos autores, que faciliten a interpretación do texto.

4.2 TEMPORALIZACIÓN

Consideramos oportuno temporizar por trimestres para marcar un ritmo e abranguer o amplo temario que temos por diante. As características e das propias unidades poden axilizar o amortecer o desenvolvemento do programa.

Distribución dos contidos por trimestre: nos cursos de primeiro, segundo e terceiro daránse 4 unidades por trimestre e no curso de cuarto, 3 unidades.

LINGUA GALEGA E LITERATURA, 1º , 2º , 3º e 4º CURSO.

De conformidade coa Orde ECD/65/ 2015 do 21 de xaneiro imos mostrar, tomados do documento ofcial, a relación de obxectivos, contidos, criterios de avaliación, estándares avaliables e competencias integrados.

Asómense as modifcacións necesarias en canto a metodoloxía e avaliación coa fn de achegármonos aos obxectivos (artigo 10 DOGA 29 de xuño). Ningún deles está en contradicción coa LOE. A competencia integradora, ese saber facer de forma efcaz, utilizando coñecementos, habilidades, valores éticos e exercendo de forma crítica a súa cidadanía activa foi, en última estancia, sempre obxectivo de todo proceso educativo. Tomando como norte a fnalidade última da educación secundaria, é decir, achegar o alumno a todas as manifestacións artísticas, sociais, humanísticas, científcas e tecnolóxicas, en defnitiva, culturais ao longo da historia e desde a palabra, de forma refexiva de modo que atope o seu propio relato para posicionarse no mundo, e, desde o respecto saiba aprender do discurso dos outros, interactuando desde o diálogo.

É así como se entende a interculturalidade, como manifestación da diferencia que enriquece, sendo coñecedores do común de todos, do particular que é universal.

É riqueza a variedade que se concreta en manifestacións altísimas do espíritu, que son as linguas. O plurilinguísmo así asumido é o noso presente.

A ese saber facer como competencia clave integradora engado un chanzo máis. Non só saber, non só saber facer, senón, saber ser.

-Véxase anexo I, final de programación.-

4.3. MÍNIMOS ESIXIBLES

<u>Primeiro curso: niveles mínimos</u>:

1- Saber ler, entender, facerse preguntas e contestar a nivel oral e escrito a textos dunha complexidade adecuada a súa idade.

2- Dominio das regularidades do sistema morfolóxico desta lingua.

Segundo curso: niveles mínimos:

1- Dominio do uso adecuado das excepcións das distintas categorías morfolóxicas.
2- Saber identifcar as unidades lingüísticas e funcións sintácticas.
3- Comprender a liña de evolución diacrónica, do sistema da lingua.
4- Ter autonomía básica na creación de textos expositivos, argumentativos e de creación propia.

Terceiro curso: niveles mínimos:

1- Saber identifcar os distintos axentes do discurso literario.
2- Diferenciar o código específco deste discurso.
3- Entender as súas diferencias específcas no seu percorrido histórico.
4- Saber utilizar a literatura como trampolín para as súas propias creacións.
5- Coñecementos básicos da produción literaria ata o 1916.

Cuarto curso: niveles mínimos:

1- Saber entender un texto en profundidade e contestalo con rigor.
2- Producir textos correctamente elaborados e con discursos adecuados ás distintas producións.
3-Seren capaces de articular textos argumentativos con contidos transversais, coñecer a cosmovisión das distintas xeracións e autores a partir de 1916.

5. CRITERIOS METODOLÒXICOS

5.1. ASPECTOS METODOLÒXICO-DIDÁCTICOS DE CARÁCTER XERAL

O modelo didáctico que guía o noso proxecto parte da **Teoría da Aprendizaxe Signifcativa** (á súa vez baseada nas aportacións da psicoloxía constructivista e cognitivista), e está centrado básicamente arredor de dous principios psicopedagóxicos:

- A **aprendizaxe** é un **proceso de construcción do coñecemento** que o alumno/a realiza activamente guiado polo profesor/a.
- **As aprendizaxes deben ser signifcativas**; isto é, deben ter sentido para o alumnado (única maneira de que estea motivado para adquirilas). Para que se produza aprendizaxe signifcativa é preciso que os novos contidos, obxecto da aprendizaxe, se integren na estructura cognoscitiva o alumno/a de xeito comprensivo e funcional, ou sexa, de maneira que eses novos contidos adquiran signifcado en relación cos contidos xa posuídos e con plena conciencia da súa aplicación en contextos diversos.

Ao mesmo tempo este modelo fai fncapé na consideración de dous aspectos básicos:

- Por un lado na consideración das **características idiosincráticas de cada alumno/a**; daquela ten especial relevancia o coñecemento previo da situación do alumno/a en relación cos contidos conceptuais e as técnicas procedimentais que en cada momento se lle van a propor.

- Doutra banda o **profesor/a** deixa de ser un "dispensador" de coñecementos para asumir un papel fundamental **como mediador**, como guía das aprendizaxes, escolmando os estímulos do medio, os contidos e os procedementos de traballo máis adecuados para facilitar a aprendizaxe dos alumnos/as.

O que se intenta, en defnitiva, é que o alumnado aprenda a aprender e a utilizar os novos coñecementos de forma máis efcaz.

De acordo co modelo didáctico presentado, só se produce aprendizaxe permanente (signifcativa), se o alumno/a se converte no verdadeiro suxeito activo da súa propia formación. Para que isto suceda a

mediación do profesor/a é fundamental. A metodoloxía que empregaremos ha de ter, en consecuencia, as seguintes características:

- Será inductiva, potenciadora do protagonismo do alumno, fuxido o máis posible da clase maxistral.
- Estará centrada no alumno/a, que se autoformará por interacción, por suposto co profesor/a, que actuará como facilitador ou mediador das aprendizaxes.
- Potenciará a creatividade e a orixinalidade presentando propostas de traballo suxestivas e adecuadas aos intereses do alumnado.
- Desenvolverá a motivación intrínseca, ou sexa, a atracción e o gusto pola tarefa en si. Se as tarefas que se ofrecen son útiles para outras aprendizaxes escolares e/ou para a vida do suxeito, créanse hábitos de traballo gratifcantes. Aprender é motivante por si mesmo se os contidos teñen interés e sentido para os alumnos/as. Para que isto poida ocorrer debemos desenvolvelos sempre a partir dos seus coñecementos previos e de situacións concretas e particulares que lles sexan signifcativas. A partir do coñecido, concreto e particular podemos chegar, por desequilibrios sucesivos, impulsando o potencial de aprendizaxe de cada un, ata o máis descoñecido, xeral e abstracto.
- Fomentará a participación activa nas clases. O ensino non debe ser un traspaso de información de profesor/a a alumnos/as, senón un proceso colaborativo de desenrolo persoal. Os alumnos aprenden do profesor/a, pero tamén dos seus compañeiros, do conxunto de actividades que realizan entre si, etc.
- Fomentará o traballo cooperativo. En grupo os alumnos/as aprenden non só a pensar, senón tamén a observar, escoitar, confrontar as opinións propias coas alleas, respetalas e formular hipótesis nunha tarefa en equipo.

Faise, pois necesario situar a didáctica da lingua neste novo enfoque en que o alumno e a alumna pasen a ser receptores de contidos teóricos a seren actores e protagonistas. Para abordar a preparación do noso proxecto desde a mencionada perspectiva guiáronnos, sobre todo, catro consideracións fundamentais:

- Que desde o sistema educativo os alumnos/as teñen que ter acceso aos elementos e instrumentos básicos da cultura galega e desde ela da cultura universal.
- Que o sistema educativo ha de lles proporcionar as ferramentas e estratexias que lles permitan desenvolvérense na vida adulta e exerceren os seus dereitos como cidadáns e cidadás.
- Que o alumno o alumna ten que ser o protagonista fundamental dentro da aula e non un mero receptor. En consecuencia, debemos procurar prescindir ao máximo do hábito da explicación teórica e intentar que a fgura do profesor ou profesora sexa a de dinamizador das actividades que propomos.
- Que rompan coa dinámica da aprendizaxe deductivo que ata agora o sistema escolar tiña asumido e nos sitúe noutra máis orixinal, refexiva e lúdica que permita a alumnas e alumnos alcanzaren a madurez lingüística propia de cada etapa educativa.

5.2. ESPECIFICIDADE DO ENSINO DA LINGUA E DA LITERATURA GALEGA

O ensino da Lingua e Literatura Galega ten de se enfrontar a varios problemas, entre os que salientamos:

- O primeiro é que o galego aínda non alcanzou o estatuto de lingua normal pois se empregamos indicadores de "saúde" lingüístico-social -cobertura funcional, diversidade de ámbitos, institucionalización, autoestima ...- vemos que, ao contrario que outras linguas, a nosa non constitúe sistema, non determina o efecto multiplicador que xera nas linguas normais o espacio simbólico consolidado, é aínda, na practica de moitos locutores, máis **palabra** do que **lingua**.

- O segundo ten que ver co carácter de **lingua B** e, colateralmente co feito de que a desaparición ou "cura" de preconceptos non equivale, automaticamente, a reparación do uso dun idioma deprimido. Se a primeira ten que ver, fundamentalmente, coa existencia dun espacio simbólico onde os falantes recoñezan un novo espello para o seu idioma, a segunda funciona gracias a outros medios, activados socialmente e estimuladores do cambio lingüistico individual. Se o primerio é un proceso psicosocial, o segundo é sociolóxico-político, no sentido máis lato do termo. É así que, se na diacronía máis recente do galego teñen desaparecido moitos dos "auto-" que empedían a súa correcta consideración social, non camiñou ao mesmo ritmo nin coa mesma intensidade a deriva fundamental: a necesaria re-implantación do uso xeneralizado, do uso pleno.

O galego, sendo a lingua propia de Galicia, a única creada neste país e maioritariamente falada pola súa poboación, non é a lingua hexemónica socialmente, nin goza do rango de lingua ofcial a todos os efectos nin ten cuberto todo o abano funcional que lle asegura vida plena a un idioma. Aínda que nos últimos quince ou vinte anos se varreron moitos preconceptos sobre o seu uso e aumentaron ostensiblemente as súas posibilidades de utilización, segue a ser unha lingua dominada, que se debate entre a obxectiva subordinación ao español e a tensión normalizadora.

No caso da literatura galega falta o universo das representacións consolidado (que non se bota en falta no estudio doutras literaturas, como a española), ou ben ten superposto un universo de representacións falsifcado, por descoñecemento da propia historia do país -ou de aspectos fundamentais da mesma-. Preséntansenos así os seguintes atrancos:

- Se a literatura de calquera país é unha das súas cédulas de identidade principais, a literatura galega segue a ser "unha extranxeira na súa patria". É, aínda, ínsula dentro dunha ínsula: unha institución non de abondo recoñecida dentro dunha sociedade na que o idioma non está normalizado.
- A literatura defnibel como galega, isto é, a escrita no idioma galego, ofrece un modelo monolingüe que vai ser recibido e consumido nun ambiente desnormalizado lingüisticamente.
- A literatura galega ten fortemente entorpecida a comunicación e interrelación, en benefcio mutuo, coas literaturas nacionais dos países da súa mesma área lingüística (Portugal, Brasil, países africanos de lingua portuguesa).
- A literatura galega ten unha especifcidadeque se releva imprescindibel coñecer de non querernos falsear o seu coñecemento e interpretación. Pero dase o paradoxo de que a literatura que naceu na historia contemporánea precisamente como oposición (e non como contraste) á literatura española, única existente e recoñecíbel como tal institución ata o Rexurdimento, é percibida como un apéndice ou un complemento ocasional desta.
- A consecuencia inmediata da anteriormente mencionada percepción é a utilización dunha metodoloxía incorrecta para o estudio da literatura galega. Así a aplicación de taxonomías válidas para, por exemplo, o exame da literatura española do século XIX, van resultar inhábiles para o estudio da galega no mesmo período, porque os movementos estéticos, as grandes correntes artísticas (por non citarmos outros moitos feitos atinentes á xénese, á función e máis a recepción da segunda) van acadar un outro sentido e van ter unha outra realización en contexto galego, por veces mesmo antiética da funcionalidade adquirida na literatura española ou noutra(s) literatura(s) europea(s). Non só a conceptualización estética se ve atinxida; tamén, a periodifcación e a propia avaliación do fenómeno.

5.3 CRITERIOS METODOLÓXICOS ESPECÍFICOS

Terase moi presente o principio organizador básico da análise literaria que consiste en recoñecer a autonomía e especifcidade do obxecto estudiado e, sobre ellas, montar a descrición e a interpretación.

Será moi necesario, centrar ao máximo a defnición correcta do obxecto de estudio e dotarse dos medios adecuados para o coñecer. É urxente facer atractivo este exercicio, non por banalización senón por un

empeño de devolución, de restitución: cómpre, restituir, vía coñecemento a familiarización, á sociedade galega, dúas das súas institucións axiais.

A metodoloxía será interactiva en dous planos correlacionados:

- <u>O primeiro plano é a da necesaria vinculación lingua-literatura.</u>

Para a xeneralidade do alumnado, a literatura galega vai ser a única peza do espacio simbólico do idioma coñecida: ben partindo dunha familiarización ambiental co idioma do país, ben partindo dunha situación de estrañamento a respecto del, a escrita literaria vai ocupar, por metonimia, o espacio da escrita en xeral (que non existe como tal).

A literatura galega vai ser fonte continuada de coñecemento gramatical, entendendo por tal non o restrito de carácter normativo, senón o **saber idiomático** e máis **o saber elocucional** e o **saber expresivo**: ella proporcionará non só regras para a actuación lingüística, senón tamén a semántica e a estilística propias do idioma galego.

A literatura galega permite a realización do seguinte itinerario: utilizamos o textual, o lingüístico, como forma de coñecemento do referente extra-lingüístico; unha vez identifcado e comprendido este, voltamos ao texto, ao lingüístico, para captalo en toda a súa signifcación; non se trata, pois, de ningunha "excursión" gratuíta: é o coñecemento do lingüístico o que privilexiamos; para isto, valémonos dunha mensaxe de alto valor estético -e tamén comunicativo- como é a literatura.

- <u>O segundo plano levaranos ao relacionamento do texto literario con outras formas de coñecemento.</u>

Tamén aquí realizaremos unha viaxe que vaia do signo literario aos signos e fenómenos non-literarios para, logo da súa detección e comprensión, voltarnos ao especifcamente literario. A literatura, como forma de coñecemento, non é isolábel das demais humanas; a elas acudiremos non por afán de erudición inconexa, senón por mellor comprendermos o literario na súa produción e función.

Para a materia LINGUA, teremos en conta os seguintes criterios:

- A explicación da percepción global do idioma galego e o estudio das condicións da súa recepción.
- As eivas conxénitas e as eivas adquiridas do galego como obxecto metalingüístico.
- O papel da gramática, nunca metonimicamente confundida coa lingua, como medio para e non como fn de; medio para un necesario coñecemento científco do obxecto, o idioma.
- A utilización do coñecemento lingüístico como producto e, á vez, como axente de coñecemento da sociedade onde a actividade lingüística se realiza.
- A aplicación da conceptualización e terminoloxía gramatical o máis actualizada posible que informe da sistematicidade particular do código galego.
- A explicación e actualización das representacións lingüísticas en textos variados: mitolóxicos, da literatura popular, da literatura culta.
- A explicación dos "mitos" modernos: a "igualdade" legal; a magnifcación do dereito lingüístico individual; as falsas fronteiras entre ciencia, política e moral; a pseudonormalización aparente.
- A utilización metódica, en fn, do método inductivo que camiña sempre do texto ao paradigma, da actuación ao sistema, do discurso realizado á norma.

Canto á materia LITERATURA, seguiremos unha das máis recentes, comprensivas e completas propostas metodolóxicas das que se teñen elaborado para o estudio da literatura galega. Os criterios fundamentais serían os seguintes:

- O estudio da dinámica histórica interna ao propio país. Ela axudaranos a comprender non só datos do pre-texto e máis do subtexto, senón mesmo características formais, estilisticas (retóricas, en xeral) do texto literario.
- O estudio da tensión particular de que nace a literatura galega emerxente na Idade Contemporánea, cunha xénese ben problematizada e diferente á da literatura galegoportuguesa medieval, espello maiúsculo -polas súas altísimas cualidades- dunha sociedade coa lingua normalizada.
- A relación dos momentos literarios expansivos e de calidade con momentos históricos onde a tensión ideolóxico-política é favorábel á causa do idioma.
- A interrelación especícfca da literatura galega con movementos e tendencias estéticas do exterior (tanto españois como europeos ou internacionais: literatura francesa, por exemplo, infuente en Rosalía de Castro; vangardas europeas e "ismos" nos novecentistas; *nouveau roman* na chamada "nova narrativa galega"; infuxo da moderna novela portuguesa ou brasileira en novelistas galegos actuais, así como en poetas a poesía de signifcados autores e autoras portugueses...).
- É de vital importancia privilexiar a óptica desde dentro para unha periodización e clasifcación dos diferentes movementos e escritores da literatura galega. No tocante á literatura galego-portuguesa, é fundamental o estudio da súa evolución e dinámica, a través dun período de máis de cento cincuenta anos de madureza, sobre todo para historifcar debidamente unha literatura que ten sufrido en exceso a inmobilización e a concepción estática ou submetida a uns paradigmas ríxidos. A respecto da literatura renacente desde o século XIX, haberá que reconceptualizar (ou desbotar, no seu caso) categorías estético-culturais como romanticismo, realismo, simbolismo, expresionismo, vangardas ...
- A división xeracional, practicábel nalgúns casos, terá que ser substituída polo criterio cronolóxico (de data de publicación de obras, isto é, da emerxencia como escritores galegos) noutros moitos.
- Ata, polo menos, 1936 (e na obra posterior a esta data de autores estreados antes), é visíbel a estreita afnidade e coñecemento sentimental e/ou intelectual dos escritores a respecto do seu país, así como a conciencia da necesidade da literatura para signifcar e representar artísticamente a Galicia. Síntoma desta conciencia será un trazo que chama poderosamente a atención a estudiosos estranxeiros da literatura galega e que coidamos que non foi de abondo salientado: o polifacetismo (inter-xenérico) e a dedicación combinada a mesteres públicos diversos da literatura en si de moitos autores.
- A periodización xeral da literatura galega que nos semella máis práctica e expresiva da evolución dunha institución como a literatura galega é a proposta por Basilio Losada Castro; a clasifcación deste autor considera unidades específcas as seguintes: época medieval; os séculos escuros; o Rexurdimento; a Xeración Nós; os movementos de vangarda; a prosa do século XX; e a literatura de posguerra (na diáspora, no interior do país).
- Ao fnal, propomos a busca metódica dos signos caracterizadores que funcionan como ellos de unión entre moi diversos escritores e movementos e para o que nos podemos valer dunha diacronía moi ampla. Sinalemos algúns aspectos relevantes: o papel da natureza; a especial vivencia do sobrenatural e da

relixiosidade (a súa humanización); as marxes da moral sexual; a representación literaria das mulleres; a épica e a contra-épica (o popular como protagónico); o debate sobre o propio instrumento utilizado como vehículo, o idioma galego; a ironía e o humor específcos; o compromiso declarado e o compromiso implícito dos textos; a representación explícita do propio país.

6. RECURSOS DIDÁCTICOS

Os materiais didácticos que temos previsto empregar para desenvolver o noso proxecto consistirán básicamente en:

- Caderno ou diario de clase no que se organizará o traballo seguindo determinadas pautas (no primeiro ciclo e no primeiro curso de segundo).
- Libros de texto: Lingua e Literatura. 1º ESO. Editorial Consorcio
  Lingua e Literatura. 2º ESO. Editorial Consorcio
  Lingua e Literatura. 3º ESO. Editorial Consorcio
  Lingua e Literatura. 4º ESO. Editorial Consorcio
- Materiais elaborados polo Departamento, ou escolmados de distintos textos, con exercicios diseñados para adquisición de algúns dos contidos (léxico, morfoloxía, sintase, ortografía, técnicas de composición de textos, creación literaria, socio-lingüística, historia da lingua e da literatura...)
- Cadernos de actividades de reforzo e ampliación.
- Diversos xogos de lingua.
- Historias da lingua e da literatura.
- Guías de lectura.
- Diccionarios de aula.
- Fontes documentais.
- Artículos xornalísticos.
- Obras de lectura recomendadas e optativas propostas polo Departamento (Proporanse listas abertas de lectura, con algunhas recomendacións, nos tres primeiros cursos do ESO. En 4º as lecturas serán máis guiadas e procurarase que alomenos dúas das tres lecturas obrigatorias sexan obras clásicas. Aínda así manteranse as listas abertas co obxectivo de estimular a lectura e os intercambios entre lectores/as).
- Fragmentos de obras literarias e obras completas (narrativos, escolmas poéticas, textos dramáticos...).
- Grabacións con poemas musicados e outros documentos sonoros.
- Videos, diaporamas, etc.
- Material audiovisual da rede. Serán de uso frecuente: Blogaliza, Cultura galega.org,

editorialgalaxia.com, Galipedia, Cienciaengalego.org, museodopobo.es, toponimia.xunta.es, xunta.es/tradutor, Biblioteca Virtual Galega. Arquivo audiovisual do Centro de Documentación da Asociación de Escritores en Lingua Galega.

7. CRITERIOS SOBRE AVALIACIÓN, CUALIFICACIÓN E PROMOCIÓN DO ALUMNADO.

7.1 OS CRITERIOS DE AVALIACIÓN RELACIONADOS COAS COMPETENCIAS BÁSICAS

Os criterios de avaliación vinculados ao desenvolvemento das competencias específcas e básicas materializarase en indicadores de desempeño.

Entendemos os indicadores de desempeño como enunciados que identifcan un tipo de conducta adecuado, efcaz e positivo, que supoñen sempre evolución e desenvolvemento. Proporcionan unha vía directa para determinar o grao (cuantitativo ou cualitativo) en que este se manifesta.

Son referentes cualitativos adecuados para seguir o proceso marcadores como:

- Sempre, frecuentement, ás veces e nunca
- Moito, bastante, pouco ou nada

Na programación de aula marcaremos entre catro e seis indicadores de desempeño por competencia. Nas unidades didácticas priorizaremos tres indicadores que serán consensuados ao longo do curso nas reunións de Seminario.

7.2 CRITERIOS DE AVALIACIÓN E CUALIFICACIÓN

A avaliación é un proceso esencial no noso labor didáctico e ten dúas versións:

a) A valoración que o profesorado facemos do noso traballo en relación ao que poden aprender os alumnos/as.
b) Os resultados que estes logran e que son analizados nos seus cadernos, as intervencións de clase, os exercicios de control, etc.

Realizaremos entón unha avaliación continua, formativa e integradora xa que, como mediadores do proceso de construcción do coñecemento que realizan os alumnos/as, necesitamos unha información constante da evolución dese proceso para introducir as modifcacións que en cada momento consideremos oportunas. Estas modifcacións poden ir desde a redefnición de algúns obxectivos a cambios metodolóxicos, organizativos, etc. Ademais con esta avaliación obteremos información sobre a consecución ou non dos obxectivos previamente propostos.

Diferenciaremos avaliación de califcación, non reducindo a primeira á segunda. Neste sentido sinalamos o seguimento dalgúns criterios xerais, en coherencia cos fundamentos teóricos xa perflados neste proxecto:

- Evitaremos a mera cuantifcación empregando enfoques cualitativos e personalizados.
- Non avaliaremos só os resultados, senón tamén o proceso, as actitudes, destrezas, etc.
- Valoraremos máis os aspectos positivos que os negativos e teremos en conta os erros como indicadores útiles de proceso de aprendizaxe.

Como criterios específcos indicamos que os haberá que entender como armazón dunha serie de contidos conceptuais, procedementais e actitudinais que se proxectan nas actividades de cada unidade e articulados na idea de que os niveis de aprendizaxe de cada alumno o alumna son diferentes polo que o labor de avaliación colectiva desenvolvido por un departamento xoga un papel determinante.

Isto último ten importancia na medida en que a avaliación debe ser entendida non só como a valoración dos coñecementos adquiridos polos alumnos e alumnas senón tamén como axuste da metodoloxía didáctica seguida polo profesor ou profesora.

Resulta evidente que para poder avaliar é imprescindible aprender a utilizar instrumentos e técnicas de avaliación diferenciadas para detectarmos o grao de aprendizaxe en relación coas distintas capacidades: aplicación de coñecementos, iniciativa para propoñer novos temas, síntese, etc.

A avaliación debe referirse aos progreso individuais que realiza cada alumno ou alumna en relación consigo mesmo e non só en relación coa media do grupo.

Este obxectivo pode verse facilitado co emprego de escalas de maior a menor complexidade na comprensión e utilización dos conceptos, procedementos e actitudes centrais na área.

Guiándonos por esas escalas sería posible facer un seguimento dos progresos e difcultades de cada alumno e alumna ao longo de cada curso.

Pese a todo, tan importante como a avaliación en si é o feito de que o alumno e a alumna coñeza os factores que forman parte desa avaliación e que poida, el ou ela, realizar unha persoal autoavaliación, aínda que sexa limitada.

Primeiro Ciclo (1º , 2º e 3º)

Recoñecemento dos fenómenos de contacto da lingua galega con outras linguas, nomeadamente co español. Interesa comprobar como o alumno ou alumna recoñece o parentesco do galego coas outras linguas románicas próximas e as interferencias que se producen entre ellas ao seren linguas en contacto. No caso do español, deberase recoñecer este contacto como causante do fenómeno diglósico que padecemos.

Elaboracións de resumos que capten o sentido xeral dunha exposición ou debate oral. Interesa comprobar a capacidade do alumno ou alumna para comprender o contido da mensaxe recibida e expresarse oralmente e por escrito con coherencia.

Expor oralmente as propias ideas sobre un tema, de forma fuída e axustándose a un plan elaborado de antemán. Servirémonos deste criterio para determinar a capacidade de organizar a exposición das súas ideas sobre un tema, axustándose a un plan elaborado previamente.

Producir textos escritos de diferente tipo (narrativo, descritivo, expositivo). Serviranos para comprobar se os alumnos e as alumnas son capaces de produciren textos de tipoloxía variada de acordo coa estructura correspondente, avaliarase a coherencia e a corrección do texto, sen esquencer os aspectos formais do escrito (marxes, disposición do texto, letra, etc.)

Debater sobre un tema, buscando previamente a información oportuna sobre el. Con este criterio comprobaremos se o alumno ou alumna participan en situacións de intercambio comunicativo, así como sobre o emprego das normas que rexen ese intercambio (petición de palabras, ton de voz adecuado, repecto polos turnos de intervención, etc.)

Consultar diferentes fontes de información para realizar traballos de investigación sinxelos. Avaliase así a capacidade do alumno ou alumna para investigar, de forma individual ou en grupo, tendo en consideración a súa idade e formación.

Producir textos orais e escritos relacionados cos distintos medios de comunación, observando a interacción da linguaxe verbal cos outros códigos. Trátase de comprobar se o alumno/a, tanto de forma individual como en grupo, é capaz de elaborar textos relacionados cos distintos medios de comunicación (xornais, textos publicitarios, etc.).

Identifcar o xénero a que pertence unha obra literaria, así como os recursos estilísticos básicos e emitir unha opinión valorativa sobre a mesma.

Segundo Ciclo (4º)

Elaborar un resumo dunha exposición ou debate oral sobre un tema determinado. Este criterio serve para comprobar a capacidade do alumno e da alumna para comprender o contido esencial da mensaxe recibida e para expresarse por escrito e oralmente con claridade, concisión e coherencia.

Producir textos escritos de diferente tipo (narrativos, descritivos, expositivos) prestando atención á situación comunicativa e aos criterios establecidos. Con este criterio comprobaremos que os alumnos/as son capaces de produciren todo tipo de textos escritos aplicando as técnicas e pautas expresivas pertinentes.

Refexionar sobre os mecanismos da lingua e os seus elementos formais para comprender os textos alleos e mellorar os propios. Preténdese con isto avaliar se o alumnado ten en conta o funcionamento dos elementos lingüísticos en diferentes planos.

Establecer relacións entre autores, obras e movementos máis relevantes da Literatura Galega e os elementos máis destacabeis do contexto cultural, social e histórico no que aparacen. Tratase de comprobar en alumnos/as a comprensión do fenómeno literario como unha actividade comunicativa con valor estético e como producto social e cultural situado nun contexto histórico determinado. Cómpre, para facer isto, que relacionen autores, obras e feitos literarios cos acontecementos socias e culturais que acontecían no momento da súa producción.

En todo caso intentaremos **priorizar** sempre os seguintes obxetivos:

- Consultar, analizar, seleccionar e integrar información de diversos soportes nas produccións propias.
- Aplicación dos coñecementos de lingua na creación dos seus textos.
- Comprensión dos procesos sociolingüístios e uso consecuente dos dereitos nesta materia.
- Uso da terminoloxía lingüística adecuada.
- Realización de exposicións orais planifcadas onde se contrasten diferentes puntos de vista.
- Reforzarase a competencia lingüística dos estudantes ofrecéndolles modelos textuais operativos que lles permitan ser cidadáns efcaces na comunicación no ámbito privado e comunitario.
- Fomentarase o diálogo interartístico sen esquecer aos clásicos.
- Buscarase afondar na idea da literatura e da lingua de nós, moderna, completa e instalada no mundo.

Instrumentos de avaliación

Serán instrumentos de avaliación os que seguen:

1. Atención, participación e traballo diario na aula.
2. Exercicios complementarios.
3. Intervencións orais durante a clase.
4. Presentación de traballos escritos.
5. Dous exames parciais por avaliación.

6. Exposición oral e proba escrita sobre cada un dos libros de lectura obrigatoria.
7. Traballos orais e/ou escritos (a man ou en soporte multimedia) que poderán ser dos seguintes tipos:
    - Redacción de textos.
    - Traballos monográficos individuais ou en grupo.
    - Traballos de investigación ou Proxectos
    - Informes sobre actividades ou saídas.
    - Comentarios de texto.
    - Comentarios sobre lecturas voluntarias

Características probas obxectivas orais e escritas

Realizaranse por avaliación unha ou dúas probas obxectivas (escritas e/ou orais, a criterio do profesorado e segundo a marcha do grupo correspondente) **da ma- teria obxecto de estudo**, que atenderán principalmente a conceptos e procedemen- tos relacionados coas competencias en comunicación lingüística, social e cívica e a conciencia e expresións culturais(CCL, CSC e CCEC). Sempre que sexa posible estas probas corrixiranse en clase para que o alumnado participe da súa propia avaliación. Poderán constar de:

- Preguntas de resposta curta e/ou verdadeiro-falso.
- Comprensión e análise de textos (contido, forma, morfoloxía, sintaxe, léxico...)
- Comentarios libres ou guiados de textos.
- Realización de esquemas ou resumos.
- Exposición de temas.
- Exercicios de ortografía, morfoloxía, sintaxe ou léxico.
- Redacción de textos.
- Preguntas onde o alumnado deberá expoñer con lóxica e coherencia a súa valoración ou opinión persoal e /ou propoñerá solucións a un problema pre- sentado.

Baremación das probas obxectivas

1). Análise de texto. Estrutura do texto (1 punto)
2). Opinión crítica sobre a información do texto (1 punto)
3). Actividades sobre o dominio da ortografía (uso do alfabeto, acentuación e puntuación). (1 punto)

4). Actividades de morfoloxía (con preferencia para verbos e pronomes). (1 punto)

5). Análise sintáctico. (1 punto)

6). Historia da Lingua. Secuenciación en etapas e características máis importantes. (1 punto)

7). Sociolingüística. Defnicións ou comentarios de texto. (1 punto)

8). Historia da Literatura. Periodización. Identifcación dos grandes xéneros das cantigas. Resumos de argumentos. A literatura do Rexurdimento: autores e ciclos temáticos. (3 puntos)

CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN

Para a cualificación fnal teremos en conta o valor dos diferentes contidos que será o seguinte:

- Conceptuais: 40 %
- Procedamentais: 50 % (libro de lectura 10%, traballo na aula 10%, comprensión e gramática 30 %)
- Actitudinais: 10 % (esforzo, interese e puntalidade).

PROBA FINAL EXTRAORDINARIA DE XUÑO

Na convocatoria extraordinaria de xuno realizarase unicamente unha proba escrita, que puntuará de 0 a 10, relativa aos contidos e aos mínimos esixibles traballados durante o curso. A nota mínima para o aprobado estableceráse en 5 puntos

8. INDICADORES DE LOGRO PARA AVALIAR O PROCESO DE ENSINO E A PRÁCTICA DOCENTE

O máis importante do proceso de formación e xusto o que non se pode medir, o que queda aí agochado para que xermole no futuro, mais se queremos que esto ocurra a programación en canto guía da nosa práctica diaria ha de rexirse polos seguintes principios:

1. Ha de ser instructiva para o alumno, aportando contidos sistematizados.
2. Ha de ser formativa para o alumno. Ten que contribuir a favorecer o desenvolvemento pleno do pensamento, da empatía e da autonomía personal.
3. Ha de ser práctico-funcional. Ten que servir para a vida, debe estar orientada cara acción e o futuro. Debe estar advocada a ser visible e socialmente valorada.
4. Formativa para os profesores. Debe favorecer o traballo interdisciplinar e intercompentencial para logar un ensino efcaz, que favoreza a coherencia vertical e horizontal.
5. Debe favorecer unha relación de continuidade entre coñecemento e aplicación.

Para avaliar o proceso de ensino e a nosa práctica docente teremos en conta os indicadores de logro que se relacionan na táboa da páxina seguinte. Agrupámolos en catro categorías que resumen os aspectos que consideramos máis significativos da nosa prác- tica docente:

1. Planificación
2. Metodoloxía
3. Atención á diversidade
4. Seguimento e avaliación

Dimensións	INDICADORES DE LOGRO do proceso de ensino e práctica docente	Escala				
		1	2	3	4	5
1. Planificación	1.1. Programamos a materia tendo en conta os estándares de aprendizaxe.					
	1.2. Programamos a materia tendo en conta os plans e proxectos educativos do centro.					
	1.3. Planificamos as clases de modo flexible deseñando dis- tintas actividades de aprendizaxe en función dos obxectivos e das necesidades do alumnado.					
	1.4. Fixamos un nivel de dificultade adecuado ás características do alumnado.					
	1.5. Organizamos ben o tempo da clase en función das actividades a realizar.					
	1.6. Coordinámonos co resto do profesorado do departa- mento e do centro (especialmente cos departamentos de linguas) para o tratamento de contidos afíns ou proxectos conxuntos.					
	2.1. Desenvolvemos os contidos de forma ordenada e comprensible para o alumnado.					
	2.2. Conseguimos motivar para favorecer a aprendizaxe do alumnado.					
	2.3. Conseguimos a participación activa e a implicación de todo o alumnado.					

2. Metodoloxía	2.4. Propoñemos actividades que favorezan a aprendizaxe autónoma.					
	2.5. Promovemos o traballo cooperativo e mantemos unha comunicación fluída co alumnado.					
	2.6. Incorporamos as TIC's nos procesos de ensino - aprendizaxe.					
3. Atención á diversidade	3.1. Organizamos tarefas e propoñemos logros diferentes en función das características do alumnado.					
	3.2. Propoñemos actividades de maior nivel para o alumnado que acadou os obxectivos en profundidade.					
	3.3. Mantemos, directamente ou a través da titoría, contacto coa familia e contamos co seu apoio e implicación.					
	3.4. Atendemos axeitadamente á diversidade do alumnado.					
4. Seguimento e avaliación	4.1. Realizamos a avaliación inicial para axustar a programación ao nivel do alumnado.					
	4.2. Informamos adecuadamente ao alumnado sobre os criterios, procedementos e instrumentos de avaliación.					
	4.3. Valoramos axeitadamente a observación do traballo e da participación e actitude do alumnado na aula.					
	4.4. Valoramos adecuadamente o traballo cooperativo do alumnado dentro do grupo.					
	4.5. Corriximos e explicamos os traballos e actividades do alumnado e damos pautas para mellorar a súa aprendizaxe.					
	4.6. Empregamos distintos tipos de probas e instrumentos de avaliación.					
	4.7. Favorecemos os procesos de autoavaliación e coavaliación.					
Escala.- 1: Indica logro MÍNIMO; 2: logro BAIXO; 3: logro MEDIO; 4: logro ALTO; 5: logro MÁXIMO						

9.PLAN DE SEGUIMENTO DAS MATERIAS PENDENTES

Ao inicio de cada trimestre seríalle presentado ao alumno un traballo, onde precisaría indagar e revisar os contidos que se lle esixirían na proba obxectiva, que realizaría a fnal de trimestre. Esta proba tería unha difcultade e forma moi similar a practicada polo alumnado no curso presente de forma que estes compañeiros podían ser informantes permanentes ao longo do curso.

Á súa vez, cada avaliación intentaríase que os traballos realizados no último curso no que está matrículado abarque competencias e estratexias que lle validen as que non alcanzou no curso anterior.

Trataríase de garantizar o repaso demorado e consolidación da aprendizaxe non adquirida, anque nalgunha medida no curso superior sempre se volve a revisar todo o traballado anteriormente. De facer con éxito os exames de recuperación por avaliación e ter un aproveitamento adecuado no curso presente tería garantizado o aprobado sen xogarse a nota defnitiva na convocatoria extraordinaria.

10.PROCEDEMENTO PARA A AVALIACIÓN INICIAL

Ao comezo de cada curso e coa finalidade de adecuar o ensino da materia ao alumnado e facilitar a progresión satisfactoria do seu proceso de aprendizaxe, realizaremos unha **avaliación inicial**, que será o punto de referencia para a toma de decisións relativas ao desenvolvemento do currículo, así como para adoptar aquelas medidas de apoio, reforzo e recuperación que se consideren oportunas para cada alumna ou alumno.

A avaliación inicial constitúe o factor preventivo por excelencia na atención á diversidade en xeral, e na atención ao alumnado con necesidades específica de apoio educativo en particular. Será de grande importancia a coordinación de todo o profesorado que imparta docencia en cada grupo co fin de tomar

medidas conxuntas que faciliten o progreso do alumnado. Seguiremos, en todo caso, as directrices que establezan o Departamento de orientación, a Xefatura de estudos e a Comisión de coordinación pedagóxica.

Empezamos o curso con dúas, tres clases de tempo especial onde o programa está aparentemente en suspense. É o seu tempo. O profesor está ao seu lado, sendo un máis, contándolles as prácticas educativas de éxito doutros cursos e presentándollelas para ver que opinan, se queren repetilas ou propoñen outras novas. Trátase de crear o seu propio soño.

Estas actividades, que eles van escoller, serán a base dos traballos propostos para cada avaliación, onde poden lograr ata o 20% da nota e, ademais, poñeranse as bases do éxito a longo prazo no compromiso de seguir usando e aprendendo esta lingua ao longo de toda a vida.

Estamos a falar de dotalos de estratexias de creación para a súa expresión lírica e épica. Decidido esto escollemos en cada aula os substantivos, adxectivos, verbos, etc., e facemos a nosa frase máxica. Nunha terceira ou cuarta sesión faríamos xa a proba de avaliación inicial, onde partindo dun texto distinto por nivel faríamos unha avaliación da capacidade de comprensión, expresión e digresión individual.

A maiores, o alumnado de primeiro faría unha análise morfolóxica; os de segundo, farían unha identifcación das irregularidades morfolóxicas presentes no texto; os de terceiro, farían unha valoración do uso específco das distintas categorías morfolóxicas e sintácticas e, os de cuarto, identifcarían os usos sintácticos e semánticos específcos e farían outras propostas sustitutivas.

11. O TRATAMENTO DA DIVERSIDADE

Non todo o alumnado está dotado das mesmas capacidades, nin ten a mesma motivación, nin posúe o mesmo ritmo de aprendizaxe.

Por esta razón é necesario refectir no Proxecto Curricular as medidas que se poden tomar para que a aprendizaxe sexa o máis individualizada posible.

O ensino ten que ter presente que as diferencias que hai entre o alumnado impiden conseguir obxectivos idénticos. Polo tanto, sen renunciar á existencia de obxectivos xerais e comúns, hai que considerar a necesidade de dispor de métodos de ensino alternativos segundo a diversidade do alumnado e segundo o ritmo de aprendizaxe.

Partindo do proxecto curricular elaborado por cada departamento, haberá que realizar as adaptacións necesarias para atender a diversidade do alumnado. Para iso delimitaranse os obxectivos mínimos que se quere lograr co alumnado e que lles permitan continuar a aprendizaxe. Unha vez decidido hai que ter en conta diferentes recursos que posibilitan o tratamento da diversidade. Algúns poderían ser:

- Adaptar o material didáctico.
- Variar a metodoloxía segundo as necesidades de cada alumno e alumna.
- Propor actividades de aprendizaxe diferenciadas.
- Organizar grupos de traballo fexibles.
- Ampliar ou reducir bloques de contidos segundo o interese e a capacidade do alumnado.

Na ESO os intereses do alumnado diversifícanse e comezan a conectarse co que cada alumno imaxina para si. O concepto Necesidade Especifca de Apoio Educativo recolle o alumnado con altas capacidades intelectuais, alumnado de incorporación tardía o sistema educativo español e alumnado con necesidades educativas especiais.

En todo momento contarase coas peculiaridades e diferenzas reais que caracterizan a cada discente polo que nos basearemos na lexislación vixente.

Contémplase unha metodoloxía que favoreza a presentación de actividades abertas para que cada quen as realice segundo as súas posibilidades.

A atención a diversidade abórdase a través de:

- Exercicios complementarios de gramática que inciden nas habituais carencias que presenta o alumnado e que axudan a reforzar os coñecementos adquiridos en cursos anteriores: acentuación, léxico, puntuación, morfoloxía, semántica ...
- Lectura de textos guiados mediante preguntas.
- Axudas puntais por parte do docente.
- Variación na composición dos grupos de traballo para conseguir axuda dos compañeiros cos que empatizan máis: en traballos individuais suxeriráselles que traballen acompañados.
- Actividades de reforzo, recuperación e ampliación, usando incluso recursos audiovisuais e informáticos.

Non se pode esquecer que a fnalidade da ESO é a consecución dun alumnado autónomo, que poida continuar estudos superiores. Para lograr esto hai que contribuir o desenvolvemento integral da persoa, fomentando a sua integración nunha sociedade multicultural que coñece e estima a súa propia cultura e a dos outros.

TRATAMENTO DAS ACTIVIDADES DE REFORZO E AMPLIACIÓN

En xeral os contidos que se traballan no ensino destínanse cara un teórico nivel medio, pero é imprescindible ter en conta a diversidade do alumnado, que leva aparellada unha diversidade na adquisición das aprendizaxes. Por iso a fexibilidade e variación nas actividades de traballo propostas permitirannos manter unha dinámica progresiva co conxunto do alumnado pero sen deixarmos de recoñecer topes diferentes segundo a súa capacidade.

Asómese o concepto de escola inclusiva que esixe focalizar, para correxir sen demora as difcultades precisas de cada alumno/a e reorientalo cara ao éxito respectando a singularidade, idiosincrasia e ritmo de aprendizaxe de cada un deles.

Cada profesor e profesora debemos realizar as adaptacións curriculares precisas para poder incorporar ao traballo aos alumnos e alumnas con difcultades.

Faise necesaria a realización dunha **avaliación inicial** para obter unha información básica de partida que permita presentar unha serie de obxectivos mínimos.

Con respecto ás actividades de ampliación, non se incluirán no libro como tales, pois dos textos incluídos no libro poderanse tirar facilmente outro tipo de actividades diferentes, e complementarias das propostas. Con todo o alumnado dispoñerá dun caderno con actividades de reforzo e ampliación.

12. TEMAS TRANSVERSAIS

A inclusión dos temas transversais no curriculum, conleva a súa visión, como un conxunto de aspectos susceptibles de intervención educativa que contribuen, dun xeito decisivo a formación integral das persoas como cidadáns. Niste sentido, fálase de educación para a paz e a convivencia, coeducación, educación para a saúde e para o consumo, educación para a conservación do medio ambiente, educación vial, etc.

Nestes termos, presupóñense dous enfoques importantes:

1. Que a educación das persoas e a súa preparación para a incorporación ó mundo adulto, inclúe aspectos que trascenden ó dominio das diversas disciplinas que se desenvolven nos curriculums de ensino obligatorio.
2. Que a escola pode xugar un papel importante no desenvolvemento persoal e integral dos alumnos/as, ainda que este papel no sexa o único.

Partimos de que hai unha serie de actitudes que constitúen o eixe común para o tratamento educativo das áreas transversais. Fundamentalmente son tres, aínda que cada unha delas engloba outros contidos actitudinais máis concretos. Son estas:

1. Autonomía personal e colectiva no proceso de toma de decisións.
2. Responsabilidade cara a si mesmo, cara as demais persoas e o medio ambiente.
3. Tolerancia e respecto cara a si mesmo, os demais e o medio ambiente.

Tendo esto en conta quizais non se trate tanto de que en cada unha das áreas se planifque o traballo dos temas transversais, senón máis ben, de extraer esta clave actitudinal común e, a parti de ai, deseñar a intervención.

Con relación ós temas transversais, un dos obxectivos de área é o desenvolvemento do pensamento crítico do individuo que adquirirá a súa verdadeira dimensión se o contextualizamos na realidade da sociedade galega. Asi pois, imos facer unha relación dos temas transversais nos que nos basaremos, marcando uns obxectivos básicos para desenvolver no segundo ciclo dentro da nosa área.

TEMAS	OBXECTIVOS
Educación para o uso non sexista da lingua mediante formas adecuadas.	Detectar trazos sexistas da lingua e resolver mediante formas adecuadas contemplando posibles solucións. Idear proxectos individuais sostibles. Ed
Educación ambiental.	Reflexionar sobre actitudes de rexeitamento da terra e sobre problemas medioambientais.
Educación para a igualdade.	Tomar conciencia das situación de conflicto provocadas por situacións de desigualdade e discriminación no ámbito lingüístico e cultural.
Educación na sexualidade e na saúde.	Aprender a vivir a propia sexualidade respectando a dos demais e a utilizar unha liguaxe adecuada e respetuosa.

Educación vial.	Analizar críticamente as mensaxes verbais e icónicas da propaganda e publicidade directamente relacionadas con vehículos.
Educación do consumidor.	Espertar o espírito crítico ante as mensaxes publicistarias e afianzar un hábito preventivo ante os mecanismos seductores da mercadotecnia.

Igual que nos demais obxectivos de área deberanse priorizar os contidos procedamentais para xerar as actitudes desexadas, cunhas estratexias de intervención educativa que podemos concretar en tres actuacións básicas.

- Integración no proceso didáctico.
- Creación ocasional de situacións de aprendizaxe (xornadas, campañas, etc.) – Contextualización da área desde a perspectiva dun tema transversal.

A importancia da primeira actuación parece esencial dentro da nosa área e comprendería tanto as actividades do plano da comprensión como a posterior verbalización nas actividades do plano da expresión de cada unha das tipoloxías textuais que se traballan na aula.

Tomando como base a integración dos temas transversais en todo o proceso didáctico, os enfoques procedementais para xerar as actitudes que se desprenden dos obxectivos marcados conforman un amplo abano de complementarios dos que cabería destacar:

- Presentación directa dun feito ou realidade positiva, e recoñocida como tal, do ámbito social inmediato.
- Presentación dunha actitude social para a refexión, descubrimento e interiorización.
- Presentación dunha situación problema do contorno social galego.
- Presentación dunha situación imaxinaria ou fantastica que funcione como utopía.

13. ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES

Consideramos moi importante a programación de actividades complementarias e extraescolares que contribúan a un enriquecemento engadido ao desenvolvemento do curriculo ordinario. As complementarias serán obrigatorias e avaliables, as extraescolares serán voluntarias e non avaliables. Todo isto dependerá do interese do alumnado e do presuposto asignado para as actividades. Entre outras posibilidades sinalamos:

- Exposicións públicas e periódicas de intervencións orais planifcadas, para desenvolvemento e reforzo da oratoria e atención á linguaxe non verbal.
- Representación de pequenas obras de teatro da súa creación ou lidas no taller de teatro do proxecto lector.
- Grabación de textos de teatro radiofónico.
- Asistencia a obras de teatro.
- Creación dun grupo de teatro, aberto a todos os alumnos do centro, cun alto grado de compromiso e motivación coa fn de participar no concurso de teatro Intercentros de Santiago.
- Asistencia de sesións de contacontos, conferencias, charlas con axentes sociais, sobre temas de interese para materia en particular ou para a cultura galega en xeral. Intentaremos tamén traer algún escritor o longo do curso.
- Audicións de poemas recitados ou musicados e de música do noso ámbito cultural.
- Recitais poéticos protagonizados polo alumnado onde terá prioridade a recitación dos seus propios textos asi como doutros autores escollidos por eles.
- Elaboración de proyectos interdisciplinares co departamento de Plástica e Música, onde se levará ao audiovisual o recitado dos seus textos.
- Visualización de cinema galego e en galego. Buscarase escoller flmes que estean relacionados con obras ou temas tratados en clase.
- Visionado de debates grabados para que o alumnado faga as súas propias reseñas.
- Exposición de materiais sobre temas de normalización. Farase unha renovación sistemática dun taboleiro de novas culturais onde o noso cinema, literatura, pintura e música foren protagonistas.
- Excursións e roteiros que permitan apreciar e valorar o propio desde unha perspectiva lingüística e literaria.
- Proposta de estudio, como acividade interdisciplinar, dunha excursión a unha cidade de Portugal para estudiar o espacio cultural luso.
- Participación en Concursos relacionados coa normalización do galego.
- Posta en práctica de reunións períodicas para compartir a lectura e comentario de libros para rentabilizar dunha forma óptima o Proxecto Lector.

No caso de non asistir a estas actividades realizarán un traballo para acadar o coñecemento dos contidos abordados.

AS ACCIÓNS PREVISTAS DE ACORDO CO PROXECTO LECTOR

- Mantemos un horario de lectura fixo para todo o centro.
- Creamos pequenas bibliotecas de aula, previo estudio dos intereses do grupo.
- Exposicións periódicas das últimas adquisicións de libros ou material audiovisual para a biblioteca.
- Mostra de opinións críticas e recomendacións de lectura do propio alumnado.
- Concursos a nivel de centro de marcapáxinas, cartas de amor, poesía e relato breve.
- Creación e representación de pequenas obras de teatro creadas na aula.
- Visita ao centro de algún escritor, autor dalgunha obra lida e do gusto dos alumnos.
- Uso das distintas tecnoloxías da comunicación e da información cun enfoque funcional, buscando unha utilización efcaz, comprensiva e ética dos mesmos.

- Traballarase con todo tipo de textos (literarios, expositivos, xornalísticos, publicitarios, gráfcos) en soporte impreso ou electrónico.
- Buscarase axustar o tipo de lectura ao obxectivo ou fnalidade de cada ocasión.
- Realización de libro forum, como canalizador dunha estratexia que integra tódalas habilidades lingüísticas (ler, escribir, falar e escoitar).
- Ofrecemento de talleres literarios onde se alterna a lectura e a creación de textos poéticos.

ACCIÓNS PREVISTAS DE ACORDO CO PLAN DE INTEGRACIÓN DAS TICS

O emprego das novas tecnoloxías da información incorpóranse a aula como un recurso máis. O alumno debe saber buscar e procesar a información para transformala en coñecemento. Este coñecemento debe saber transmitilo tamén en distintos soportes. No noso proxecto fomentamos o emprego das TICs a través de
:

- Uso da biblioteca como espazo de comunicación.
- A coordinación e acción co profesorado das outras áreas de materias.
- A potenciación da capacidade de razoamento do alumnado, da súa motivación e do seu afán de coñecemento.
- O emprego das TICs para o traballo cotián e nas actividades da aula.
- Uso creativo e crítico da información recollida dos medios de comunicación.
- Uso de internet como unha fonte natural de recursos e arquivos de coñecemento onde se precisa saber facer unha lectura adecuada.
- Aprender a buscar información cuestionándose quen di que e adestrándose no manexo de fontes seguras.
- Favorecer que o alumno pase de ser usuario na rede a proveedor de información.
- Explorar o uso das redes sociais como espacio natural, virtual onde se comparte coñecemento e se atopa asesoramento.

14. MECANISMOS DE REVISIÓN, AVALIACIÓN E MODIFICACIÓN DA PROGRA- MACIÓN DIDÁCTICA EN RELACIÓN COS RESULTADOS ACADÉMICOS E PROCESOS DE MELLORA

Revisión

Realizaremos a revisión da programación didáctica da seguinte maneira:

A principio de curso, a avaliación inicial ofrecerá datos valiosos para modificar os aspectos da programación que se consideren oportunos co obxecto de axustarse á reali- dade do alumnado co que se traballará.

Nas reunións de Departamento realizarase un seguimento do desenvolvemento da Programación. Nos **informes mensuais e/ou trimestrais** do Departamento incluirase un punto sobre o seguimento e grao de cumprimento da programación didáctica, verifi- cándose se se están impartindo

os contidos programados e se a secuencia e a tempora- lización é a adecuada. De non ser así, analizaranse as causas e faranse as correccións pertinentes.

Cada trimestre, despois de coñecer os resultados do alumnado e como estes se concretan nas cualificacións, será o momento de facer unha valoración do desenvolve- mento da Programación e planificar as accións educativas que se consideren oportunas, co obxectivo de atender de maneira especial os aspectos en que o alumnado presente maiores dificultades.

Revisarase se a metodoloxía é eficaz para acadar os obxectivos e se nos procede- mentos e instrumentos de avaliación utilizados é necesario introducir algunha modifica- ción. Teremos tamén en conta se as medidas e as actividades de reforzo adoptadas para atender a diversidade son as adecuadas.

A final de curso, avaliaremos a programación didáctica. Para esta avaliación tere- mos en conta, en primeiro lugar, o grao de cumprimento da propia Programación. En se- gundo lugar, valoraranse os resultados das avaliacións finais ordinarias do alumnado. Pa- ra que a avaliación sexa máis completa, terase en conta o grao de satisfacción do profe- sorado coa mesma. Deste proceso extraeranse as propostas de modificación e mellora para a Programación Didáctica do vindeiro curso. Potenciaranse os aspectos que ofrezan mellores resultados e maior satisfacción, ao mesmo tempo que se atenderán especial- mente os aspectos en que o alumnado presente maiores carencias ou dificultades.

O resultado desta avaliación quedará reflectido na **memoria final de curso** do De- partamento.

Avaliación

Á hora de avaliarmos o cumprimento da programación debemos considerar unha serie de indicadores de logro que tomen en consideración, como mínimo, os seguintes elementos: adecuación ao currículo, consecución dos estándares de aprendizaxe, estra- texias metodolóxicas, adecuación dos materiais didácticos, temporalización, avaliación e información á comunidade educativa.

Indicadores de logro para a AVALIACIÓN DA PROGRAMACIÓN	Escala		
	1	2	3
1. O deseño das unidades didácticas, temas ou proxectos a partir dos elementos do currículo foi adecuada.			
2. A secuenciación e temporalización das unidades didácticas, temas ou proxectos foi adecuada.			
3. O grao mínimo de consecución fixado para cada estándar foi adecuado.			
4. Vinculouse cada estándar a un ou varios instrumentos de avaliación.			
5. Seguíronse estratexias metodolóxicas comúns en todo o departamento.			
6. Os materias didácticos empregados resultaron adecuados.			
7. Os libros de texto resultaron adecuados.			
8. As probas de avaliación inicial foron adecuadas.			
9. As lecturas propostas polo departamento para cada curso resultaron ade- cuadas.			
10.Respectáronse os criterios, instrumentos e pautas establecidas para o proceso de avaliación.			
11.Respectáronse os procedementos e os criterios de cualificación.			
12.Respectáronse os criterios establecidos para o seguimento e a recuperación das materias pendentes.			
13.As probas obxectivas (exames) propostas resultaron adecuadas, tendo en conta o peso dos estándares para cada curso.			

14. Adoptáronse as medidas de atención á diversidade programadas cando foron necesarias.			
15. Deuse a coñecer á comunidade educativa a información básica relativa á programación didáctica, seguindo o procedemento establecido no centro para garantir a súa publicidade.			
16. Informouse ao alumnado dos obxectivos, contidos, criterios de avaliación, procedementos e instrumentos de avaliación e criterios de cualificación do curso correspondente e, de ser o caso, de outras informacións básicas da programación.			
17. Contribuíuse desde a materia ao Plan Lector do centro.			
18. A programación contribuíu adecuadamente á incorporación das TIC´s no proceso de ensino – aprendizaxe.			
19. O grao de desenvolvemento das actividades complementarias e extraescolares previstas foi o adecuado.			
20. O plan de seguimento e revisión da programación ao longo do curso foi adecuado.			
Escala.- 1: Indica logro BAIXO; 2: logro MEDIO; 3: logro ALTO			

A avaliación da programación didáctica permitiranos determinar os puntos fracos e as fortalezas do traballo desenvolto ao longo do curso. Poderemos así analizar os facto- res que favoreceron o cumprimento da programación ou as causas de non cumprimento, reflexionar sobre as posibles situacións imprevistas acontecidas ao longo do curso e in- troducir propostas de mellora.

ANEXO I

4.1.1. LINGUA GALEGA E LITERATURA / 1º CURSO DE ESO

Lingua Galega e Literatura. 1º ESO								
OBXECTIVOS	CONTIDOS	ACTIVIDADES DE APRENDIZAXE	TEMP. (Horas)	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMP. CLAVE	MÍNIMOS ESIXIBLES	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
B.1. COMUNICACIÓN ORAL. ESCOITAR E FALAR								
d, e, h, l , o	B1.1. Comprensión, interpretación e resumo de calquera texto oral ou daqueles propios dos medios de comunicación, especialmente noticias de actualidade, próximas aos intereses do alumnado.	-Audición e /ou vista de noticias (radio, tv, internet) ou documentais sinxelos. -Explicación e/ou resumo do seu contido ao grupo clase. -Lectura (en pequenos grupo)s de noticias ou reportaxes en periódicos ou revistas. Explicación cooperativa dos membros de cada grupo ao resto dos grupos e debate guiado. -Actividades guiadas de comprensión, expresión e síntese, de	20 horas aproximadamente, que se repartirán nunhas 22 sesións trimestrais	B1.1. Comprender e interpretar a intención comunicativa e a idea xeral de textos orais (noticias de actualidade) e elaborar un resumo.	LGB1.1.1. Comprende e interpreta a intención comunicativa de textos orais sinxelos (noticias de actualidade). LGB1.1.2. Traslada a información relevante ou a idea xeral de textos sinxelos a resumos.	CCL CAA	1.1.1. Comprende o contido de noticias sinxelas de actualidade. 1.1.2. Expresa oralmente o resumo ou a idea principal de noticias sinxelas de actualidade.	-ReObs -RuExpOrais -PO
d, e , h	B1.2. Comprensión e interpretación de textos orais utilizados no ámbito social e académico (instrucións, presentacións de tarefas e breves exposicións orais de temáticas variadas).			B1.2. Extraer a intención comunicativa e a idea xeral de textos orais sinxelos dos ámbitos social e académico, e seguir instrucións para realizar tarefas guiadas de aprendizaxe con progresiva autonomía.	LGB1.2.1. Recoñece, xunto ao propósito e a idea xeral, os datos máis relevantes en textos orais do ámbito social e educativo. LGB1.2.2. Segue instrucións para realizar tarefas de aprendizaxe con progresiva autonomía.	CCL CAA	1.2.1. Comprende o sentido e recoñece os datos principais de textos orais relacionados coa educación e a sociedade 1.2.2. Segue os pasos que se lle indican para a realización das tarefas e planifica os recursos necesarios para realizalas.	-ReObs -RuExpOrais -PO -EObsCad

a, c, d , h	B1.3. Desenvolvemento de habilidades de escoita activa con actitude de interese, de cooperación e de respecto.	diversos textos sinxelos, en gran grupo e/ou en grupos pequenos.	duns 15 min uto s cada unha	B1.3. Coñecer e apreciar as normas de cortesía nas intervencións orais propias e alleas, tanto espontáneas como planificadas.	LGB1.3.1. Coñece e aprecia as normas que rexen a cortesía na comunicación oral (intervén na orde que lle corresponde, manifesta respecto polas opinións alleas e recoñece e rexeita a linguaxe discriminatoria). LGB1.3.2. Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos (entoación, pausas, ton, timbre e volume) e o significado da linguaxe non verbal.	CCL CSC CAA CSIEE	1.3.1.1. Escoita con interese e respecta as opinións dos demais. 1.3.1. 2. Aplica a regra das quendas de palabra nas postas en común. 1.3.1.3. Rexeita a linguaxe discriminatoria. 1.3.2. Exprésase oralmente con corrección e valora a importancia da entoación, as pausas, o volume e a linguaxe non verbal.	-ReObs -RAutoavAct -RAnécd -RuExpOrais -ReAvalColoquio -ReObs -RAutoavAct -RuExpOrais

Lingua Galega e Literatura. 1º ESO								
OBXECTIVOS	CONTIDOS	ACTIVIDADES DE APRENDIZAXE	TEMP. (Horas)	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMP. CLAVE	MÍNIMOS ESIXIBLES	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
a, c, d, e, h	B1.4. Escoita crítica e reflexiva das mensaxes dos medios de comunicación, con especial atención aos programas informativos.	-Actividades de comprensión e expresión en parellas: lectura de noticias, interpretación e resumo ou idea principal. Avaliación, seguindo pautas dadas polo profesorado, de cada membro da parella polo seu compañeiro ou compañeira. -*A noticia ou noticias da semana:* Explicar ao grupo clase ou en pequenos grupos algunha noticia que captase a súa atención e realizar comentarios e debates sobre elas. -Procura (individual ou en parellas) na rede de información sobre determinados temas e explicación da mesma ao grupo clase.		B1.4. Identificar e contrastar o propósito comunicativo en textos orais dos medios de comunicación, analizar criticamente os seus contidos e identificar prexuízos ou mensaxes discriminatorias.	LGB1.4.1. Identifica a intención comunicativa, as ideas principais e as secundarias de programas informativos. LGB1.4.2. Compara o tratamento da mesma noticia en diferentes medios de comunicación e extrae conclusións a partir das coincidencias e diferenzas atopadas. LGB1.4.3. Identifica e rexeita os usos lingüísticos que levan implícitos prexuízos ou discriminacións.	CCL CAA CSC	1.4.1. Comprende o sentido de programas informativos distinguindo as ideas principais das secundarias. 1.4.2. NON 1.4.3. Distingue mensaxes que conteñan prexuízos ou discriminacións e aprende a evitalos.	-EObsCad -PO -RePart -ReObs -ReAutoavAct -ReAnécd
h, p	B1.5. Coñecemento e aplicación, con axuda das tecnoloxías da información e da comunicación (TIC), de estratexias necesarias para producir textos orais sobre temas de actualidade.			B1.5. Coñecer e aplicar, con axuda das TIC, as estratexias necesarias para realizar exposicións orais planificadas e participar de forma construtiva en diversas interaccións comunicativas.	LGB1.5.1. Consulta os medios de información dixitais para seleccionar contidos relevantes e incorporalos ás súas producións. LGB1.5.2. Emprega as TIC para facer as súas presentacións máis claras e visualmente atractivas.	CD CAA CSIEE CCL	1.5.1. Manexa ferramentas dixitais para construír coñecemento. 1.5.2. Usa as TIC para mellorar a presentación dos seus traballos.	-ReObs -ReObs -PC

h , p	B1.6. Valoración das producións orais emitidas cunha fonética e prosodia correcta e actitude crítica ante os prexuízos que se poidan asociar a ela.			B1.6. Valorar as producións emitidas cunha fonética e prosodia correcta e amosar unha actitude crítica ante os prexuízos que se poidan asociar a ela.	LGB1.6.1. Aprecia a emisión dunha pronuncia correcta, recoñece os erros de produción oral propia e allea e propón solucións para melloralas. LGB1.6.2. Comprende, interpreta e rexeita os prexuízos que se poidan asociar á pronuncia da lingua galega. LGB1.6.3. Usa, se a posúe, a variante dialectal propia e	C C L C A A C C E C	1.6.1.1. Aprecia a importancia da pronuncia correcta. 1.6.1.2. Esfórzase por mellorar a súa pronuncia 1.6.2. Analiza e rexeita prexuízos asociados á pronuncia da lingua galega. 1.6.3. Valora as variantes dialectais da lingua.	-RuExpOrais ReAutoavAct -ReObs -ReAutoavAct -RePart -ReObs -RePart

Lingua Galega e Literatura. 1º ESO								
OBXECTIVOS	CONTIDOS	ACTIVIDADES DE APRENDIZAXE	TEMP. (Horas)	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMP. CLAVE	MÍNIMOS ESIXIBLES	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
					asúmea como a variedade habitual do seu contexto.			
b, e, g, h	B1.7. Produción de discursos orais, en intervencións espontáneas, adecuados á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	-Debates en gran grupo sobre temas de actualidade que sexan do interese do alumnado. -Actividades de detección de linguaxe discriminatoria (na rede, na publicidade, nas noticias, ou en situación da vida cotiá) e debate guiado sobre eses usos da linguaxe. -Dramatizacións de situacións cotiás nas que se use linguaxe discriminatoria e valoración das mesmas pola clase. -Dramatizacións en pequenos grupos de situacións cotiás nas que se actúe movidos por prexuízos. Análise e debate das mesmas.		B1.7. Producir textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	LGB1.7.1. Produce textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección. LGB1.7.2. Participa con fluidez nas intervencións orais espontáneas respectando as regras morfosintácticas desta lingua, en especial a colocación do pronome átono, así como a fonética galega (pronuncia das sete vogais, n velar e fonema fricativo palatal xordo). LGB1.7.3. Emprega nas intervencións orais espontáneas expresións propias do galego (fraseoloxía adecuada). LGB1.7.4. Emprega nas intervencións orais espontáneas un léxico rico e variado.	CCL CSC	1.7.1. Exprésase oralmente con corrección, adecuación e coherencia. 1.7.2.1. Participa en debates de clase esforzándose por expresarse correctamente. 1.7.2.2. 2Esfórzase por colocar correctamente os pronomes átonos nas intervencións orais. 1.7.3 Coñece algunha fraseoloxía do galego e emprégaa oralmente. 1.7.4. Esfórzase por mellorar e ampliar o seu léxico	-RuExpOrais -ReObs -RePart -RuExpOrais -PO -RuExpOrais -PO -ReAutoavAct

a, c, d , h	B.1.8. Participación activa en situacións propias do ámbito académico (pedimento de aclaracións, intercambio de opinións e exposición de conclusións).			B1.8. Participar activamente en situacións propias do ámbito académico (pedir aclaracións, intercambiar opinións e expor conclusións).	LGB1.8.1. Intervén en debates e coloquios do ámbito académico, respectando as regras de interacción. LGB1.8.2. Cínguese ao tema, non divaga e atende ás instrucións da persoa moderadora nos debates e coloquios.	C C L C S C	1.8.1./1.8.2. Participa en debates guiados sen saír do tema, respectando as quendas e escoitando aos interlocutores/as.	ReAvalDebates -ReObs -ReAutoavAct
a, b, c,	B1.9. Coñecemento e aplicación de estratexias necesarias para falar en público: planificación do	-Lectura en voz alta de textos variados e noticias.		B1.9. Aplicar técnicas e estratexias para falar en público, en situacións formais ou informais,	LGB1.9.1. Elabora guións para organizar os contidos de exposicións formais ou informais breves.	C A A C C L C S C	1.9.1. Elabora un pequeno guión para expoñer oralmente un tema.	-EObsCad -ReObs

Lingua Galega e Literatura. 1º ESO								
OBXECTIVOS	CONTIDOS	ACTIVIDADES DE APRENDIZAXE	TEMP. (Horas)	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMP. CLAVE	MÍNIMOS ESIXIBLES	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
g, h, p	discurso, prácticas orais formais e informais.	-Lectura dramatizada de textos variados. -Escoita na rede de persoas que usen variedades dialectais. Escoita de persoas que usen variedades dialectais do castelán. Comparación e debate guiado sobre as mesmas coa finalidade de valoralas e evitar prexuízos. -Gravacións de conversas, historias ou anécdotas de familiares ou amigos galegofalantes . Comentario e valoración das mesmas.		de forma individual ou en grupo.	LG1B1.9.2. Respecta os aspectos prosódicos da linguaxe non verbal (a posta en escena, os xestos e a mirada), manifesta autocontrol das emocións ao falar en público e diríxese ao auditorio con autoconfianza e seguridade LGB1.9.3. Adecúa a súa pronuncia á finalidade da situación comunicativa. LGB1.9.4. Incorpora progresivamente palabras propias do nivel formal ás súas producións orais. LGB1.9.5. Analiza similitudes e diferenzas entre discursos formais e espontáneos. LGB1.9.6. Recoñece e avalía erros (repeticións de conectores, pobreza léxica e castelanismos) nos discursos orais propios e alleos e trata, progresivamente, de evitalos.	CSIEE	1.9.2/1.9.3./1.9.4. Esfórzase por expresarse correctamente en público, adecuándose ao nivel de formalidade da situación comunicativa. 1.9.5. Distingue os discursos formais dos espontáneos e analiza algunhas diferenzas entre eles. 1.9.6. identifica erros nos discursos propios e alleos e trata de corrixilos.	-RuExpOrais -RePart -ReAutoavAct -EObsCad -PO

a, d, h, l , o	B1.10. Construción de discursos adecuados, cohesionados e coherentes desde o punto de vista comunicativo, sobre temas de interese persoal ou social da vida cotiá e académica.			B1.10. Producir discursos breves e comprensibles sobre temas da vida cotiá, de interese persoal ou social.	LGB1.10.1. Participa en conversas informais nos que intercambia información e expresa a súa opinión, fai invitacións e ofrecementos, e pide e dá indicacións ou instrucións sinxelas. LGB1.10.2. Desenvólvese correctamente en situacións da vida cotiá que implique solicitar unha información ou un servizo.	CCL CSC CSIEE CCEC	1.10.1. Expresa opinións e é capaz de guiar unha conversa informal. 1.10.2. Sabe solicitar correctamente unha información ou un servizo en situacións da vida cotiá.	-ReObs -RePart -ReAvalColoquio -ReObs -RePart -RuExpOrais

Lingua Galega e Literatura. 1º ESO								
OBXECTIVOS	CONTIDOS	ACTIVIDADES DE APRENDIZAXE	TEMP. (Horas)	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMP. CLAVE	MÍNIMOS ESIXIBLES	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
B.2. COMUNICACIÓN ESCRITA. LER E ESCRIBIR								

b, f , h	B2.1. Aplicación de técnicas de análise do contido e estratexias de lectura comprensiva.	-Lectura comprensiva e motivadora de diferentes textos. -Prácticas de velocidade lectora. -Lecturas dramatizadas en pequenos grupos e/ou en gran grupo. -Actividades de motivación lectora en colaboración co grupo da biblioteca (club de lectura, encontros con escritores/as, semana da banda deseñada, lectura de poemas de Manuel María, etc.) *-Lectura de contos aos pequeniños:* Actividade de motivación lectora en colaboración co Equipo de Dinamización da Lingua Galega (EDLG) e a E.E.I. do Milladoiro. -Lectura analítica guiada de diferentes textos. -Prácticas de subliñado e elaboración de esquemas e resumos de diferentes textos.	40 hora s Apro xi_ mada _ ment e, Distri _b uídas nu_ nhas 22 sesió ns trime s_ trais de 30 min u_ tos cad a unh a.	B2.1. Aplicar técnicas de análise do contido e estratexias de lectura comprensiva.	LGB2.1.1. Utiliza técnicas de análise e síntese do contido: subliñados, esquemas e resumos. LGB2.1.2. Recoñece a intencionalidade do emisor a partir de elementos contextuais explícitos. LGB2.1.3. Reconstrúe o sentido global e compón o esquema xerarquizado das ideas. LGB2.1.4. Procura o léxico descoñecido en dicionarios, analiza a forma da palabra ou deduce o significado polo contexto. LGB2.1.5. Interpreta o significado de elementos non lingüísticos (símbolos, iconas, etc.). LGB2.1.6. Busca información para ampliar e completar o contido das mensaxes a través de distintos recursos: xornais, revistas, libros, enciclopedias, buscadores de internet. LGB2.1.7. Contrasta os contidos analizados cos coñecementos propios, antes e despois da lectura.	CCL CCA CD	2.1.1. Sabe realizar o subliñado, un esquema e un resumo dun texto escrito sinxelo. 2.1.2. Comprende o sentido dun texto escrito sinxelo e identifica a intencionalidade do autor/a. 2.1.3. Identifica o tema e as ideas principais e secundarias dun texto. 2.1.4.1 Utiliza o dicionario para buscar o léxico descoñecido. 2.1.4.2. Deduce o significado dalgunhas palabras polo contexto. 2.1.5. Interpreta o significado de elementos non lingüísticos nun texto(símbolos, iconas, etc.). 2.1.6. Sabe buscar e seleccionar información en distintas fontes (dicionario, internet, testemuños orais...) 2.1.7. Contrasta os contidos analizados nunha lectura cos coñecementos propios e extrae conclusións.	-ReObs -EObsCad -PO -PE -ReObs -PO -PE -EObsCad -PO -PE -AuD -ReObs -ReObs -ReObs -AuD -EObsCad -ReObs -RePart -PC

Lingua Galega e Literatura. 1º ESO								
OBXECTIVOS	CONTIDOS	ACTIVIDADES DE APRENDIZAXE	TEMP. (Horas)	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMP. CLAVE	MÍNIMOS ESIXIBLES	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
d, e, h	B2.2. Comprensión e interpretación de textos propios da vida cotiá e das relacións sociais en ámbitos próximos á experiencia do alumnado: mensaxes electrónicas ou de móbil, normas e instrucións de uso.	-Atopamos a idea principal: en pequenos grupos buscamos a idea principal de distintos textos. Intercambiamos os textos e analizamos as coincidencias ou diverxencias. -Construímos textos en pequenos grupos a partir dun tema ou idea principal proposta polo alumnado. -Realizamos prácticas de emprego do dicionario. -Actividades contextualizadas de aprendizaxe de vocabulario básico. -Exercicios en rede de ampliación de vocabulario. -Lectura comprensiva de textos instrutivos sinxelos. -Produción de pequenos textos		B2.2. Comprender, interpretar e sintetizar textos da vida cotiá e das relacións sociais en ámbitos próximos á experiencia do alumnado: mensaxes electrónicas ou de móbil e normas e instrucións de uso.	LGB2.2.1. Comprende, interpreta e sintetiza o contido de textos propios da vida cotiá: mensaxes electrónicas ou de móbil, de correo electrónico, normas e instrucións de uso.	CCL CSC	2.2.1. Comprende textos instrutivos sinxelos da vida cotiá.	-ReObs
d, e, h	B2.3. Comprensión, interpretación e síntese de textos dos medios de comunicación, fundamentalmente textos narrativos.			B2.3. Comprender, interpretar e sintetizar escritos dos medios de comunicación, especialmente, os narrativos e expositivos de estrutura descritiva e secuencial.	LGB2.3.1. Comprende, interpreta e sintetiza escritos dos medios de comunicación, especialmente, os narrativos e expositivos de estrutura descritiva e secuencial.	CCL CSC	2.3.1. Comprende o sentido de sinxelos textos escritos narrativos, descritivos e expositivos dos medios de comunicación.	-AuD -EObsCad -PO
d, e, h	B2.4. Comprensión e interpretación de textos do ámbito académico, especialmente, descritivos, narrativos e expositivos sobre as distintas materias curriculares: webs educativas, dicionarios, glosarios e enciclopedias en diversos soportes.			B2.4. Comprender, interpretar e sintetizar escritos do ámbito académico do alumnado, especialmente, textos descritivos, narrativos e expositivos sobre as distintas materias curriculares: webs educativas, e información de dicionarios e enciclopedias en distintos soportes.	LGB2.4.1. Comprende, interpreta e sintetiza textos propios da vida académica: webs educativas, información de dicionarios, glosarios e enciclopedias en distintos soportes. LGB2.4.2. Segue instrucións para realizar tarefas de aprendizaxe guiadas, con progresiva autonomía.	CCL CAA CD CSC	**2.4.1.** Busca información en dicionarios e en diferentes páxinas de Internet para ampliar coñecementos. **2.4.2.** Realiza traballos escritos seguindo unhas pautas dadas.	-ReObs -EObsCad -AuD -EObsCad -RuTEscritos -DAutoavTEquipo

b, e , h	B2.5. Utilización guiada da biblioteca e das TIC para obter información e consultar modelos de composición escrita.	instrutivos da vida diaria. -Elaboramos receitas de cociña dos pratos típicos do entroido.		B2.5. Utilizar de forma guiada as bibliotecas e as TIC para obter información e consultar modelos de composición escrita.	LGB2.5.1. Usa de forma guiada as bibliotecas e as TIC para obter información e consultar modelos de composición escrita.	C C L C A A C D	2.5.1. Usa de forma guiada a bibliotecas do centro e as TIC para obter información e consultar modelos de composición escrita.	-ReObs - DAutoavTEquipo
c,	B2.6. Actitude reflexiva e crítica ante as mensaxes	Prensa escrita: actividades guiadas de		B2.6. Amosar unha actitude reflexiva e	LGB2.6.1. Manifesta unha actitude crítica ante as mensaxes que	CCL	2.6.1. Recoñece mensaxes que transmiten prexuízos sobre a	

Lingua Galega e Literatura. 1º ESO								
OBXECTIVOS	CONTIDOS	ACTIVIDADES DE APRENDIZAXE	TEMP. (Horas)	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMP. CLAVE	MÍNIMOS ESIXIBLES	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
d, h	que transmitan prexuízos ou usos lingüísticos discriminatorios, especialmente, os que aparecen nos medios de comunicación.	comprensión de sinxelos textos narrativos, descritivos e expositivos. -Produción en pequenos grupos de textos narrativos, descritivos , expositivos ou instrutivos para a revista escolar. -Produción en pequenos grupos de textos narrativos: introducimos elementos novos nunha narración e		crítica ante as mensaxes que transmiten prexuízos e reflexionar sobre os usos lingüísticos discriminatorios.	transmiten prexuízos e reflexiona sobre os usos lingüísticos discriminatorios. LGB2.6.2. Identifica e evita o uso de expresións habituais que evidencian prexuízos de distinta natureza: relixiosos, raciais e sexistas.	CSC	lingua galega e identifica usos lingüísticos discriminatorios. 2.6.2. Distingue prexuízos en expresións habituais e aprende a evitalos.	-ReObs -RePart -PC -ReAnécd
h, o	B2.7. Lectura en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados á situación comunicativa, aos patróns fonéticos do galego e aos signos de puntuación.			B2.7. Ler en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados á situación comunicativa.	LGB2.7.1. Le en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados e con respecto pola puntuación do texto. LGB2.7.2. Le en voz alta seguindo os patróns fonéticos do galego. LGB2.7.3. Utiliza recursos das TIC para rexistrar a voz.	CCL CD	2.7.1. Le en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados e con respecto pola puntuación do texto. 2.7.2. NON 2.7.3. Esfórzase en mellorar a lectura utilizando recursos TIC para rexistrar a voz.	-RuExpOrais -RePart -ReObs -ReAutoavAct -ReObs

b, e , h	B2.8. Planificación e revisión do escrito, de forma guiada, para producir textos adecuados, coherentes, cohesionados e correctos gramaticalmente.	cambiamos o final. -Aprendemos a empregarmos un procesador de textos e un corrector ortográfico. -Redacción de comezos de textos narrativos seguindo modelos e pautas dadas. Construímos historias en pequenos grupos: un grupo comeza e outro remata a historia.		B2.8. Planificar, producir e revisar o escrito co fin de producir textos adecuados, coherentes, cohesionados e correctos gramaticalmente.	LGB2.8.1. Utiliza esquemas sinxelos e notas para ordenar as ideas e estruturar o contido do texto. LG2.8.2. Adecúa o texto ao rexistro coloquial ou formal segundo o requira a situación comunicativa. LGB2.8.3. Utiliza elementos lingüísticos e discursivos esenciais para a cohesión das ideas: conectores textuais básicos, e concordancias dentro do sintagma nominal e dentro do sintagma verbal. LGB2.8.4. Puntúa o texto en relación coa organización oracional e a forma do texto (os parágrafos e a distribución e organización das ideas expresadas). LGB2.8.5. Revisa o texto con respecto ás normas morfolóxicas, ortográficas e tipográficas.	C C L C D	2.8.1. Emprega esquemas e anotacións para facilitar a aprendizaxe. 2.8.2. Distingue o rexistro coloquial do formal e escribe textos sinxelos adecuados ás distintas situacións comunicativas. 2.8.3. Emprega correctamente os conectores textuais básicos e aplica as regras de concordancia suxeito-verbo. 2.8.4. Coñece as normas de puntuación e aplícaas nos seus textos escritos. 2.8.5. Aplica as normas ortográficas (maiúsculas e minúsculas, b, v, h, acentuación) na redacción dos textos e esfórzase na revisión e presentación dos mesmos.	-ReObs -EObsCad -RuTEscritos -RuTEscritos -EObsCad -PO -CoavOrt -ReAutoavAct -AutoavComp
b,	B2.9. Produción, en formato papel ou dixital,			B2.9. Producir, en formato papel ou	LGB2.9.1. Produce textos propios das relacións sociais:	CCL	2.9.1. Produce textos propios das relacións sociais: notas, cartas,	-RuTEscritos

Lingua Galega e Literatura. 1º ESO

OBXECTIVOS	CONTIDOS	ACTIVIDADES DE APRENDIZAXE	TEMP. (Horas)	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMP. CLAVE	MÍNIMOS ESIXIBLES	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
e, h	de textos propios da vida cotiá e das relacións sociais: notas, cartas, avisos, mensaxes electrónicas ou de móbil.	-Redacción de sinxelas descricións a partir de modelos e pautas dadas. -Xogos de coherencia e cohesión de textos (individuais, en parellas ou en grupo). -Actividades de concordancia . -Actividades de identificación de prexuízos nos textos dos medios de comunicación e nos de produción persoal ou grupal. -Observación da actitude e participación do alumnado nos traballos de aula. -Observación da actitude do alumnado para aceptar as correccións de erros e da motivación para aprender a corrixilos.		dixital, textos sinxelos propios da vida cotiá e das relacións sociais: notas, cartas, avisos, mensaxes electrónicas ou de móbil.	notas, cartas, avisos, mensaxes electrónicas ou de móbil.	CD CSC	avisos, mensaxes electrónicas ou de móbil.	
b, e, h	B2.10. Produción, a partir dun modelo, de textos propios dos medios de comunicación, fundamentalmente, noticias, en formato papel ou dixital.			B2.10. Producir, a partir dun modelo, textos propios dos medios de comunicación, fundamentalmente, noticias, en formato papel ou dixital.	LGB2.10.1. Produce, a partir dun modelo, textos propios dos medios de comunicación, fundamentalmente, noticias, en formato papel ou dixital. LGB2.10.2. Coñece a estrutura do xornal (seccións e xéneros) e os elementos paratextuais que acompañan as noticias.	CCL CD CSC	2.10.1. Redacta unha noticia a partir dun modelo. 2.10.2. NON	-RuTEscritos -EObsCad -DAutoavTEquipo
b, e, h	B2.11. Produción, en soporte impreso ou dixital, de textos propios da vida académica, especialmente, resumos, exposicións sinxelas e conclusións sobre as tarefas e aprendizaxes realizadas.			B2.11. Producir, en soporte impreso ou dixital, textos propios da vida académica, especialmente, resumos, exposicións sinxelas e conclusións sobre as tarefas e aprendizaxes realizadas.	LGB2.11.1. Produce, en formato papel ou dixital, textos descritivos, narrativos e expositivos propios da vida académica, especialmente, resumos, exposicións sinxelas e conclusións sobre tarefas e aprendizaxes realizadas.	CCL CD	2.11.1. Redacta un resumo ou unha conclusión sobre temas sinxelos ou tarefas de aprendizaxe	-RuTEscritos -PE -DTrab/Ctm
b, e, h	B2.12. Produción, en soporte impreso ou dixital, de textos de distintos xéneros: descricións, narracións de feitos e exposicións de ideas e conceptos.			B2.12. Producir textos de distintos xéneros: descricións, narracións de feitos e exposicións de ideas e conceptos.	LGB2.12.1. Produce textos de distintos xéneros: descricións, narracións de feitos e exposicións de ideas e conceptos.	CCL	2.12.2. Redacta sinxelos textos narrativos, descritivos e expositivos.	-RuTEscritos -PE -ReObrEscrita

b, e, h , f	B2.13. Uso, con progresiva autonomía, das TIC (procesadores de textos e correctores ortográficos) na planificación, revisión e presentación dos escritos.	-Actividades de autoavaliación das producións escritas.		B2.13. Usar, con progresiva autonomía, as TIC (procesadores de texto e correctores ortográficos) para planificar, revisar e mellorar a presentación dos escritos.	LGB2.13.1. Utiliza, con progresiva autonomía, as funcións básicas dun procesador de textos para organizar os contidos e mellorar a presentación. LGB2.13.2. Emprega os correctores ortográficos para	CCL CD	2.13.1. Utiliza as TIC para organizar e mellorar a presentación dos seus traballos. 2.13.2. Sabe utilizar un corrector ortográfico.	-ReObs -ReObs

Lingua Galega e Literatura. 1º ESO								
OBXECTIVOS	CONTIDOS	ACTIVIDADES DE APRENDIZAXE	TEMP. (Horas)	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMP. CLAVE	MÍNIMOS ESIXIBLES	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
					resolver dúbidas e revisar a ortografía.			
b, f, h	B2.14. Autoavaliación da aprendizaxe da lingua cunha actitude activa e de confianza.			B2.14. Avaliar o seu proceso de aprendizaxe cunha actitude activa e de confianza.	LGB2.14.1. Participa, de modo guiado, nas tarefas de revisión e mellora das producións propias e alleas. LGB2.14.2. Acepta o erro como parte do proceso de aprendizaxe e mostra unha actitude positiva de superación.	CCL CAA	2.14.1. Segue instrucións para a revisión e mellora dos textos escritos propios e alleos. 2.14.2. Aprende dos erros mostrando unha actitude positiva de superación.	-ReObs -ReObrEscrita -DTrab/Ctm -ReAutoavAct
B.3. FUNCIONAMENTO DA LINGUA								
b, e, l	B3.1. Recoñecemento, explicación e uso de léxico suficientemente amplo e preciso, con incorporación de fraseoloxía e de vocabulario temático a partir de campos léxicos traballados na aula.	-Actividades de léxico no caderno de clase sobre diferentes campos semánticos (corpo humano, parentesco, casa, escola, tempo cronolóxico, tempo atmosférico, medios de transporte, alimentación, animais, árbores e plantas, paisaxe rural e urbana.)	25 horas Aproxi_mada_mente, distri_buídas nuhas vinte sesións trimes_trais de 20 min. cada	B3.1. Recoñecer, explicar e usar léxico amplo e preciso coa presenza da fraseoloxía e vocabulario traballado na aula.	LGB3.1.1. Utiliza un vocabulario amplo e preciso para expresarse con claridade nun rexistro axeitado á situación.	CCL	3.1.1. Coñece e usa léxico amplo dos seguintes campos semánticos: corpo humano, parentesco, casa, escola, tempo cronolóxico, tempo atmosférico, medios de transporte, alimentación, animais, árbores e plantas, paisaxe rural e urbana.	-ReObs -PO -PE -EObsCad -AutoavCont
a, d, e	B3.2. A fonética e a fonoloxía do galego, con especial atención a posibles interferencias.			B3.2. Recoñecer e usar a fonética da lingua galega.	LGB3.2.1. Recoñece e pronuncia correctamente os fonemas propios da lingua galega.	CCL CAA	3.2.1. Esfórzase na pronuncia correcta dos fonemas da lingua galega.	-ReObs -RuExpOrais -ReAutoavAct

			unha					
b, e, n , l	B3.3. Uso eficaz dos dicionarios e doutras fontes de consulta, tanto en papel como en soporte electrónico, especialmente sobre clases de palabras e normativa.	-Actividades e xogos de léxico en Internet. -Xogos de coñecemento e emprego de fraseoloxía. -Investigación e recollida, no ámbito familiar , de fraseoloxía galega e posta en común na aula.		B3.3. Usar eficazmente os dicionarios ou calquera outra fonte de consulta en calquera soporte, para resolver dúbidas e para progresar na aprendizaxe autónoma.	LGB3.3.1. Obtén, de xeito autónomo, información lingüística relativa á clase de palabras e a normativa en dicionarios, en diferentes soportes, e noutras obras de consulta.	C C L C D	3.3.1. NON	
b , e	B3.4. Aplicación e valoración das normas ortográficas e			B3.4. Aplicar e valorar as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	LGB3.4.1. Aplica correctamente as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	CCL	3.4.1. Aplica as normas ortográficas e morfolóxicas cunha corrección adecuada ao seu nivel.	-EObsCad -ReObs -RuTEscritos

Lingua Galega e Literatura. 1º ESO

OBXECTIVOS	CONTIDOS	ACTIVIDADES DE APRENDIZAXE	TEMP. (Horas)	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMP. CLAVE	MÍNIMOS ESIXIBLES	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
	morfolóxicas da lingua galega.	-Diferentes exercicios e trabalinguas para exercitar a correcta pronuncia dos fonemas da lingua, especialmente as vogais abertas e pechadas. -Ditados e diferentes exercicios de ortografía realizados no caderno de clase ou en Internet. -Competición ortográfica en pequenos grupos: buscamos erros en escritos da vida diaria, facémoslle unha foto co móbil , clasificámolos e comentámolos na clase.			LGB3.4.2. Aplica estratexias para a corrección lingüística, gramatical e ortográfica dos textos.		3.4.2. Esfórzase na corrección lingüística, gramatical e ortográfica dos textos.	-CoavOrt -ReAutGram -EObsCad -ReObs
e	B3.5. Análise e uso reflexivo da puntuación en relación coa cohesión textual.			B3.5. Analizar e usar correctamente a puntuación, de acordo coa cohesión textual.	LGB3.5.1. Analiza e usa correctamente a puntuación de acordo coa cohesión textual.	CCL	-Indicado en 2.8.4	
b, e	B3.6. Recoñecemento, uso e explicación das categorías gramaticais básicas (substantivo, adxectivo cualificativo, verbo, adverbio, etc.) así como a diferenza entre palabras flexivas e non flexivas para a creación e comprensión de textos.			B3.6. Recoñecer e explicar o uso das distintas categorías gramaticais, utilizar este coñecemento para distinguir erros e diferenciar as flexivas das non flexivas.	LGB3.6.1. Recoñece e explica o uso das categorías gramaticais nos textos, utiliza este coñecemento para corrixir erros e distingue as flexivas das non flexivas.	CCL CAA	3.6.1. Identifica nun texto substantivos, adxectivos, verbos e determinantes -Clasifica os substantivos, os adxectivos e os determinantes. -Diferencia as formas flexivas das non flexivas. -Coñece e identifica os tempos verbais.	-ReAutGram -EObsCad -PO -PE -AutoavCont
e, l, n	B3.7. Recoñecemento, uso e reflexión dos mecanismos da cohesión textual como a deíxe persoal.			B3.7. Recoñecer, usar e reflexionar sobre os mecanismos da cohesión textual como a deíxe persoal.	LGB3.7.1. Recoñece e explica nos textos as referencias deícticas persoais.	CCL CAA	-3.7.1. Identifica nun texto os pronomes persoais e clasifícaos.	-ReAutGram -EObsCad -PO -PE -AutoavCont
e, h	B3.8. Recoñecemento, uso e explicación dos conectores textuais máis comúns, en particular os temporais e explicativos.	-Buscamos erros ortográficos en producións escritas dos compañeiros. -Actividades de uso e valoración da		B3.8. Recoñecer, usar e explicar os conectores textuais máis comúns (sobre todo os temporais e os explicativos).	LGB3.8.1. Identifica, explica e usa distintos tipos de conectores textuais máis comúns, en particular os temporais e explicativos.	CCL CAA	3.8.1. Usa correctamente os conectores textuais máis comúns, especialmente os temporais e explicativos básicos.	-RuTEscritos

e, h	B3.9. Coñecemento das regras de concordancia e das funcións sintácticas principais no seo da oración para elaborar enunciados cun estilo cohesionado e correcto.	utilidade da correcta puntuación dos textos escritos. -Exercicios variados no caderno de clase ou na rede de recoñecemento e emprego das distintas clases de palabras.		B3.9. Coñecer as regras de concordancia e das funcións sintácticas principais no seo da oración para elaborar enunciados cun estilo cohesionado e correcto.	LGB3.9.1. Producir textos orais e escritos de diferentes xéneros, usando as regras de concordancia. LGB3.9.2. Identificar as función sintácticas no seo da oración.	CCL CAA	3.9.1. Usa correctamente as regras de concordancia nos textos orais e escritos. 3.9.2. Identifica as principais funcións sintácticas na oración: suxeito, predicado, c. directo, c. indirecto e c. circunstancial.	-ReAutGram -ReObs -RuTEscritos -RuExpOrais -PE

Lingua Galega e Literatura. 1º ESO								
OBXECTIVOS	CONTIDOS	ACTIVIDADES DE APRENDIZAXE	TEMP. (Horas)	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMP. CLAVE	MÍNIMOS ESIXIBLES	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
e, h	B3.10. Recoñecemento das modalidades asertivas, interrogativas, exclamativas, desiderativas, dubitativas e imperativas en relación coa intención comunicativa do emisor.	-Exercicios de identificación das principais unidades e funcións sintácticas da O. Simple. -Xogos de coherencia e cohesión de textos (individuais, en parellas ou en grupo). -Actividades de concordancia . -Exercicios orais e escritos de recoñecemento das modalidades oracionais.		B3.10. Recoñecer as modalidades asertivas, interrogativas, exclamativas, desiderativas, dubitativas e imperativas en relación coa intención comunicativa do emisor.	LGB3.10.1. Recoñece as modalidades asertivas, interrogativas, exclamativas, desiderativas, dubitativas e imperativas en relación coa intención comunicativa do emisor.	CCL CAA	3.10.1. Clasifica os enunciados segundo a intención comunicativa (enunciativos, interrogativos, exclamativos, dubitativos, desiderativos e imperativos).	-PE -PO -EObsCad
e	B3.11. Coñecemento, uso e aplicación das estratexias necesarias de autoavaliación, aceptando o erro como parte do proceso.			B3.11. Aplicar progresivamente o coñecemento e o uso das estratexias de autoavaliación e a aceptación do erro como parte do proceso de aprendizaxe.	LGB3.11.1. Recoñece os erros nas producións orais e escritas propias e alleas a partir da avaliación e autoavaliación.	CCL CAA	3.11.1. Identifica erros nos propios textos e nos alleos e reflexiona sobre o seu proceso de aprendizaxe.	-ReObrEscrita -CoavOrt
b, e, h	B.3.12. Participación en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, etc.) nos que se utilicen varias linguas, tanto curriculares como outras presentes no centro, relacionados cos elementos transversais e nos que se eviten estereotipos lingüísticos ou culturais.	-Proxecto de animación lectora en colaboración cos Dtos de Inglés e Francés e co Equipo de Biblioteca: realizamos sinxelas recensións de libros (en galego, inglés, francés, rumano, portugués, etc) e publicámolas na revista escolar ou na páxina web do centro. -Observación e corrección na aula das producións escritas.		B.3.12. Participar en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, etc.) nos que se utilicen varias linguas, tanto curriculares como outras presentes no centro, relacionados cos elementos transversais e nos que se eviten estereotipos lingüísticos ou culturais.	LGB3.12.1. Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evita estereotipos lingüísticos ou culturais e valora as competencias que posúe como persoa plurilingüe.	CCL CAA CD	3.12.1. Participa en traballos que requiran utilizar varias linguas e valora o plurilingüismo como fonte de riqueza persoal e cultural.	-EObsCad -ReObs -EAutoavProx -RuCoavProx -DAutoavTEquipo

b, e	B3.13. Identificación e progresiva utilización dos coñecementos sobre as linguas para desenvolver unha competencia comunicativa integrada.	-Observación da actitude do alumnado para aceptar as correccións de erros e da motivación		B3.13. Reflexionar sobre o sistema e as normas de uso das linguas, mediante a comparación e a transformación de	LGB3.13.1. Utiliza os coñecementos lingüísticos de ámbito contextual, textual, oracional e da palabra, desenvolvidos no curso nunha das linguas, para mellorar a	CCL CAA	-NON	

Lingua Galega e Literatura. 1º ESO								
OBXECTIVOS	CONTIDOS	ACTIVIDADES DE APRENDIZAXE	TEMP. (Horas)	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMP. CLAVE	MÍNIMOS ESIXIBLES	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
		para aprender a corrixilos. -Actividades de autoavaliación das producións escritas.		textos, enunciados e palabras, e utilizar estes coñecementos para solucionar problemas de comprensión e para a produción de textos.	comprensión e produción dos textos traballados en calquera das outras.			
B. 4. LINGUA E SOCIEDADE								
o, p	B4.1. Valoración das linguas como medios de relación interpersoal e de sinal de identidade dun pobo. O plurilingüismo como expresión da riqueza cultural da humanidade. A lusofonía.	-Elaboración da biografía lingüística de cada alumno/a, seguindo as pautas do Portfolio europeo das linguas. -Comentario e valoración das actitudes lingüísticas dos compañeiros/as e do profesorado. -Realización en parellas dun mapa lingüístico da Península Ibérica. -Coloreamos en parellas o mapa da	15 horas Aproxi_mada_mente, Distri_buídas nuhas 12 sesións trim es-	B4.1. Valorar as linguas como medios de relación interpersoal e de sinal de identidade dun pobo, valorar positivamente o plurilingüismo como expresión da riqueza cultural da humanidade e coñecer a lusofonía e achegarse ás culturas que a integran.	LGB4.1.1. Valora a lingua como instrumento co cal se constrúen todos os saberes e como medio de relación interpersoal e de sinal de identidade dun pobo a través da identificación de elementos lingüísticos de noso na literatura de tradición oral e no xénero humorístico. LGB4.1.2. Coñece as linguas que se falan en Galicia. LGB4.1.3. Coñece os territorios que forman parte da comunidade lusófona. LGB4.1.4. Coñece recursos en rede de lecer (literatura de tradición oral, música e xogos) en lingua galega adaptados á súa idade.	CCL	4.1.1. Valora a lingua como manifestación da riqueza cultural e da identidade dos pobos. 4.1.2. Identifica as linguas que se falan na Península Ibérica 4.1.3. Identifica nun mapa os territorios da comunidade lusófona. 4.1.4. Coñece e emprega recursos de lecer en lingua galega.	-ReAutoavAct -RePart -ReObs -PC -EObsCad -PO -PE -RePart -ReObs

o, p	B4.2. Análise da situación sociolingüística, a partir do contexto familiar do alumnado.	lusofonía e nomeamos os territorios lusófonos. -Comentamos e valoramos a utilidade da lingua galega. -Escoitamos cancións portuguesas e brasileiras. -Campaña *Presume de lingua* en colaboración co EDLG: gravación de vídeos publicitarios, en pequenos grupos, nos	trais de 20 min. cada unha.	B4.2. Describir e analizar a situación sociolingüística de Galicia a partir do estudo dos contextos familiares do alumnado.	LGB4.2.1. Describe e analiza a situación sociolingüística de Galicia a partir do estudo do seu contexto familiar e a do resto do alumnado. LGB4.2.2. Coñece e valora os antropónimos galegos.	CCL	4.2.1. Sabe como se formou o galego e entende algunhas características actuais a partir da súa evolución histórica. 4.2.2. Interésase por coñecer o significado dalgúns antropónimos galegos.	-EObsCad -PO -PE -RePart -AutoavCont -DTrab/Ctm
o, p	B4.3. Desenvolvemento de actitudes positivas cara ao proceso de recuperación do			B4.3. Adquirir vínculos positivos cara ao uso do galego e asumir a	LGB4.3.1. Analiza a súa propia práctica lingüística e valora a importancia de contribuír	CCL CSC	4.3.1.1. Reflexiona sobre a utilidade do galego sen deixarse	-RePart -ReAutoavAct

Lingua Galega e Literatura. 1º ESO								
OBXECTIVOS	CONTIDOS	ACTIVIDADES DE APRENDIZAXE	TEMP. (Horas)	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMP. CLAVE	MÍNIMOS ESIXIBLES	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
	galego, favorecendo o xurdimento de vínculos positivos cara ao seu uso e consciencia da necesidade e das potencialidades de enriquecemento persoal e colectivo do uso normalizado da lingua galega.	que se mostre o aprecio pola lingua galega e animando ao uso da mesma..		importancia da contribución individual no desenvolvemento da lingua galega.	individual e socialmente á normalización da lingua galega.		influír por opinións que pretenden desprestixiar a lingua. 4.3.1.2. Mostra unha actitude de compromiso, como falante, en relación co proceso de normalización da lingua.	-AutoavSociol -EAutoavProx -RuCoavProx
o, p	B4.4. Situación sociolingüística e legal das linguas de España.	-Actividades en colaboración co EDLG no *Día do orgullo neofalante*. -Realización de textos e viñetas e carteis en defensa da normalización lingüística. Posta en común na aula e comentario. -Lectura de textos e		B4.4. Coñecer a situación sociolingüística e legal das linguas de España.	LGB4.4.1. Coñece a lexislación que regula os dereitos lingüísticos individuais.	CCL CSC	4.4.1. Mostra interese por coñecer as leis que garanten e regulan o uso da lingua galega.	-ReAutoavAct -RePart
o, p	B4.5. Prexuízos lingüísticos.			B4.5. Identificar os prexuízos lingüísticos e analizar a situación persoal en relación a eles.	LGB4.5.1. Coñece o que é un prexuízo. Detecta e analiza a presenza de novos e vellos prexuízos cara ao galego na súa práctica lingüística e na do seu contorno.	CCL CSC	4.5.1. Reflexiona acerca da actitude máis axeitada en relación coa lingua, sen deixarse influír por posturas negativas ou pouco fundamentadas.	-ReAutoavAct -RePart -AutoavSociol -EAutoavProx

o, p	B4.6. Recoñecemento e valoración dos principais fenómenos que caracterizan as variedades diatópicas do galego.	proxección de vídeos que dean pé para a análise de prexuízos lingüísticos (Ex. Gran Hermano: "*hablaba gallego, que bajón"*) -Audición de grupos musicais galegos actuais. Comentario dos textos das cancións e valoración. -Gravacións da fala espontánea de persoas do seu medio social e familiar .Comparación e análise das variedades dialectais.		B4.6. Recoñecer e apreciar as variantes diatópicas do galego.	LGB4.6.1. Aprecia as variantes diatópicas do galego como símbolo de riqueza lingüística e cultural. LGB4.6.2. Rexeita os prexuízos sobre as variedades dialectais e utiliza os trazos propios da súa zona. LGB4.6.3. Coñece as principais variantes diatópicas do galego e clasifica producións lingüísticas segundo o bloque dialectal ao que pertencen.	CCL CSC	4.6.1. Recoñece e valora a diversidade lingüística na fala e identifica a variedade estándar como a normativa. 4.6.2. Rexeita os prexuízos sobre as variedades dialectais e utiliza con naturalidade, se é o caso, os trazos propios da súa zona. 4.6.3. Identifica algunhas variantes diatópicas do galego.	-ReAutoavAct -RePart -RuCoavProx -PC -PO -PE

Lingua Galega e Literatura. 1º ESO								
OBXECTIVOS	CONTIDOS	ACTIVIDADES DE APRENDIZAXE	TEMP. (Horas)	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMP. CLAVE	MÍNIMOS ESIXIBLES	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
		-Observación das actitudes lingüísticas do alumnado e análise das mesmas.						
B. 5. EDUCACIÓN LITERARIA								
h, l	B5.1. Lectura, con regularidade e de maneira guiada, de obras literarias para desenvolver o criterio lector; exposición da opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade, relación do seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos e asimilación dos trazos estéticos xerais que definen cada texto.	-Lectura de distintos fragmentos de textos literarios. -Lectura, fóra da aula, dun libro por avaliación, adaptado á idade e nivel do alumnado. Comentario na clase e/ou proba escrita posterior. -Lectura de textos dos distintos xéneros literarios e elaboración de listaxes das semellanzas e diferenzas entre eles. -Lectura de textos teatrais (*O achado do Castro, A tía*	30 horas Aproxi_mada_mente, distri-buídas nunhas 25 sesións trimes_trais de 20 min.	B5.1. Ler, con regularidade e de maneira guiada, obras literarias para desenvolver o criterio lector; expor unha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade, relacionando o seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos, procurando asimilar os trazos estéticos xerais que definen cada texto.	LGLB5.1.1. Le, con regularidade e de maneira guiada, obras literarias para desenvolver o criterio lector; expón unha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade, relaciona o seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos, e asimila os trazos estéticos xerais que definen cada texto.	CCL	5.1.1.1. Le regularmente, de xeito guiado, fragmentos de obras literarias para desenvolver o criterio lector. 5.1.1.2. Mostra unha actitude favorable cara a lectura. 5.1.1.3. Le, como mínimo, unha obra de lectura por trimestre, adaptada ao seu nivel. 5.1.1.4. Expón unha opinión persoal sobre as obras de lectura. 5.1.1..5 Relaciona interdisciplinarmente e coa súa experiencia persoal os contidos da lectura. 5.1.1.6. Identifica as emocións que lle transmite a lectura. 5.1.1.7. Identifica a intencionalidade do autor nas obras literarias.	-ReAutoavAct -ReComLect -ReLectVol -PO ou PE -RuComText

h, l	B5.2. Comparación de textos literarios e non literarios e diferenciación de textos dos tres grandes xéneros a partir dos seus trazos característicos máis xerais.	*Lambida*...) -Interpretación dalgún sinxelo texto teatral, en gran grupo ou en pequenos grupos	cada unha	B5.2. Comparar textos literarios e non literarios e diferenciar textos dos tres grandes xéneros a partir dos seus trazos característicos máis xerais.	LGLB5.2.1. Compara textos literarios e non literarios e describe as súas diferenzas e similitudes. LGLB5.2.2. Diferencia textos dos tres grandes xéneros a partir dos seus trazos característicos máis xerais	CCL	5.2.1.1. Sabe diferenciar os textos literarios dos non literarios e explicar as principais diferencias. 5.2.1.2. Capta e valora a beleza dos textos literarios. 5.2.2. Pode diferenciar textos dos tres grandes xéneros literarios identificando as súas características máis xerais.	-PO ou PE -RePart -ReAutoavAct -EObsCad
h, l	B5.3. Lectura expresiva e comprensiva, audicións de poemas recitados ou	-Asistencia a algunha representación teatral e		B5.3. Ler expresiva e comprensivamente, facer audicións de	LGLB5.3.1. Le expresiva e comprensivamente, fai audicións de poemas recitados	CCL	5.3.1.1. Realiza unha lectura expresiva e comprensiva de textos literarios poéticos.	-RuExpOrais -ReComLect

Lingua Galega e Literatura. 1º ESO								
OBXECTIVOS	CONTIDOS	ACTIVIDADES DE APRENDIZAXE	TEMP. (Horas)	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMP. CLAVE	MÍNIMOS ESIXIBLES	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
	cantados, determinación da temática ou temáticas abordadas e descrición dos valores estilísticos dos textos.	posterior comentario da mesma. -Audicións de poemas musicados e actividades sobre os poemas e as interpretacións. -Recital de poemas -*Na fogueira dos versos*: actividade de creación poética en colaboración co EDLG. -Participación en concursos literarios.		poemas recitados ou cantados, sinalar a temática ou temáticas abordadas e describir os valores estilísticos dos textos.	ou cantados, sinala a temática ou temáticas abordadas e describe os valores estilísticos dos textos.		5.3.1.2. Escoita poemas musicados ou recitados e identifica os seus valores estilísticos.	-RePart
h, l	B5.4. Lectura expresiva e comprensiva de textos narrativos breves e recoñecemento da funcionalidade dos elementos formais básicos.			B5.4. Ler expresiva e comprensivamente textos narrativos breves e recoñecer a funcionalidade dos elementos formais básicos.	LGLB5.4.1. Le expresiva e comprensivamente textos narrativos breves e recoñece a funcionalidade dos elementos formais básicos.	CCL	5.4.1. Realiza unha lectura expresiva e comprensiva de textos narrativos breves e identifica os principais elementos da narración.	-RuExpOrais -ReComLect -RePart
h, l	B5.5. Lectura dramatizada e comprensiva, visionado de pezas teatrais e apreciación dos seus compoñentes e procedementos máis relevantes.			B5.5. Ler dramatizada e comprensivamente, visionar pezas teatrais e apreciar os seus compoñentes e procedementos máis relevantes.	LGLB5.5.1. Le dramatizada e comprensivamente, visiona pezas teatrais e aprecia os seus compoñentes e procedementos máis relevantes.	CCL	5.5.1. Realiza unha lectura dramatizada e comprensiva de textos teatrais e identifica os seus procedementos máis relevantes.	-RuExpOrais -RePart -EAutoavProx -RuCoavProx
h, l n	B5.6. Produción de textos sinxelos de intención estética, servíndose dos coñecementos literarios adquiridos e dos recursos retóricos traballados na aula.			B5.6. Escribir textos sinxelos de intención estética, servíndose dos coñecementos literarios adquiridos e dos recursos retóricos traballados na aula.	LGLB5.6.1. Escribe textos sinxelos de intención estética, servíndose dos coñecementos literarios adquiridos e dos recursos retóricos traballados na aula.	CCL CCEC	5.6.1. Escribe textos literarios sinxelos, empregando algúns recursos retóricos e con clara intencionalidade estética.	-RuTEscritos -RePart -ReAutoavAct

h, l , n	B5.7. Descrición e caracterización dos trazos definitorios básicos do cómic e a canción como linguaxes artísticas.	-Lectura e comentario de bandas deseñadas. -Elaboración en pequenos grupos dunha banda deseñada e exposición das mesmas na semana da banda deseñada, en colaboración co Equipo de Biblioteca.		B5.7. Describir e caracterizar os trazos definitorios básicos do cómic e a canción como linguaxes artísticas.	LGLB5.7.1. Describe e caracteriza os trazos definitorios básicos do cómic como linguaxe artística. LGB5.7.2. Identifica e describe, nun cómic dado, os principais trazos definitorios. LGLB5.7.3. Describe e caracteriza os trazos definitorios básicos da canción como linguaxe artística.	CCL CCEC	5.7.1. Identifica as características do cómic e aprecia o seu valor artístico. 5.7.2. Colabora, traballando en grupo, na realización dun cómic. 5.7.3./5.7.4. Identifica algúns recursos retóricos en cancións e aprecia o seu valor artístico.	- -RePart -ReObs -EAutoavProx -RuCoavProx -RePart -ReObs -ReAutoavAct

Lingua Galega e Literatura. 1º ESO								
OBXECTIVOS	CONTIDOS	ACTIVIDADES DE APRENDIZAXE	TEMP. (Horas)	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMP. CLAVE	MÍNIMOS ESIXIBLES	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
					LGB5.7.4. Identifica e describe, nunha canción dada, os seus principais trazos definitorios.			
e, h, l	B5.8. Familiarización, seguindo unhas pautas orientadoras, co emprego dos fondos e recursos que ofrecen as bibliotecas, incluídas as virtuais, para a procura de información básica e a resolución de dúbidas de traballo.	-Actividades dirixidas na biblioteca do centro: motivación, procura de materiais, visita pola Biblioteca Virtual Galega., encontros na biblioteca con escritores/as...		B5.8. Familiarizarse, seguindo unhas pautas orientadoras, co emprego dos fondos e recursos que ofrecen as bibliotecas, incluídas as virtuais, para a procura de información básica e a resolución de dúbidas de traballo.	LGLB5.8.1. Familiarízase, seguindo unhas pautas orientadoras, co emprego dos fondos e recursos que ofrecen as bibliotecas, incluídas as virtuais, para a procura de información básica e a resolución de dúbidas de traballo.	CCL CD	5.8.1. Emprega os recursos da biblioteca do centro e de bibliotecas virtuais para practicar a lectura, buscar información e resolver dúbidas.	-ReObs -EObsCad ReAutoav Act

4.1.2. LINGUA GALEGA E LITERATURA / 2º CURSO DE ESO

Lingua Galega e Literatura. 2º ESO								
OBXECTIVOS	CONTIDOS	ACTIVIDADES DE APRENDIZAXE	TEMP. (Horas)	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMP. CLAVE	MÍNIMOS ESIXIBLES	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
B.1. COMUNICACIÓN ORAL. ESCOITAR E FALAR								
d,e, h,l, o ,	B1.1. Comprensión, interpretación e resumo de novas de actualidade e de informacións de crónicas, reportaxes e documentais procedentes dos medios de comunicación audiovisual.	ACTIVIDADES DE APRENDIZAXE -Audición e /ou vista de noticias (radio, tv, internet) ou documentais sinxelos. Explicación e/ou resumo do seu contido oralmente, con intervención conxunta do grupo-clase. -Lectura en pequeno grupo de noticias ou reportaxes en periódicos ou revistas. Elaboración dun resumo que recola as ideas fundamentais e explicación cooperativa dos membros de cada grupo ao resto dos grupos, cun posterior debate guiado.	20 horas Aproximadamente, distribuídas nunhas 22 sesións trimestrais de 15 min.	B1.1. Comprender e interpretar a intención comunicativa, o tema, as ideas principais e os datos relevantes de diferentes textos orais dos medios de comunicación (crónicas, reportaxes e documentais) e elaborar esquemas e resumos.	LGB1.1.1. Comprende o sentido global e identifica a intención comunicativa de textos orais de carácter informativo propios dos medios de comunicación audiovisual (reportaxes, crónicas e documentais). LGB1.1.2. Traslada a información relevante de discursos orais dos medios de comunicación audiovisual a esquemas ou resumos.	CCL CAA	1.1.1. Comprende o sentido e a intención comunicativa de textos orais informativos dos medios de comunicación, adaptados ao seu nivel. 1.1.2. É quen de realizar esquemas ou resumos de textos orais dos medios de comunicación.	-ReObs -PO -RuExpOrais -PO

d, e, h	B.1.2. Comprensión, interpretación e valoración de textos orais utilizados no ámbito social e académico.	-En pequenos grupos: reflexión sobre cales son os principais textos orais empregados no ámbito das relación sociais e mais no entorno do centro educativo. Elaborarase unha pequena listaxe e, a continuación, cada grupo exporá os que seleccionou xustificando a súa escolla e compartindo valoracións, coincidencias ou diferenzas sobre o seu	cada unha	B.1.2. Extraer a intención comunicativa, o tema, as ideas principais e os datos relevantes de diferentes textos orais dos ámbitos social e académico.	LGB1.2.1. Recoñece, xunto ao propósito e a idea xeral, os feitos e datos relevantes en textos orais do ámbito social e académico. LGB1.2.2. Comprende e segue as instrucións para realizar tarefas de aprendizaxe con progresiva autonomía.	CCL CAA	1.2.1. Pode extraer a idea principal e os datos máis relevantes de textos orais do ámbito académico. 1.2.2. Segue pautas para a realización das tarefas e planifica os recursos necesarios para realizalas.	-ReObs -RuExpOrais -PO -ReObs -EObsCad

Lingua Galega e Literatura. 2º ESO								
OBXECTIVOS	CONTIDOS	ACTIVIDADES DE APRENDIZAXE	TEMP. (Horas)	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMP. CLAVE	MÍNIMOS ESIXIBLES	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
		uso ou a súa necesidade- utilidade. Tamén se recollerán propostas de textos novos que se consideren necesarios no correcto desenvolvemento da convivencia escolar.						

a,c, d ,h	B1.3. Desenvolvemento de habilidades de escoita cunha actitude de interese, cooperación e respecto ante as intervencións orais, sobre todo en exposicións do profesorado ou do alumnado.	-En pequenos grupos farán unha reflexión sobre a actitude necesaria ante as explicacións do profesorado e as intervencións dos compañeiros/as, para unha posterior posta en común cos demais grupos. Finalmente tras o debate e mediante o consenso, redactarase un documento coas consideradas principais normas, que se expoñerá no taboleiro da clase. -Neses mesmos grupos traballarán a partir de situación comunicativas presentadas pola profesora nas que se identifican comportamentos inadecuados, uso de linguaxe discriminatoria, ton elevado, etc. Os alumnos e alumnas deberán "guionizar" de novo esas situación empregando as normas de cortesía.		B1.3. Coñecer e usar as normas de cortesía nas intervencións orais propias e alleas da actividade académica, tanto espontáneas como planificadas.	LGB1.3.1. Coñece, aprecia e usa as normas que rexen a cortesía na comunicación oral (intervén na quenda que lle corresponde, respecta as opinións e recoñece e rexeita a linguaxe discriminatoria). LGB1.3.2. Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos (entoación, pausas, ton, timbre e volume) e o significado dos trazos máis característicos da linguaxe non verbal.	CSC CCL CSIEE	1.3.1.1. Escoita con interese e respecta as opinións dos demais. 1.3.1. 2. Aplica a regra das quendas de palabra nas postas en común. 1.3.1.3. Rexeita a linguaxe discriminatoria. 1.3.2. Exprésase oralmente con corrección e valora a importancia da entoación, as pausas, o volume e a linguaxe non verbal.	-ReObs -RAutoavAct -RAnécd -RuExpOrais -ReAvalColoqui o -ReObs -RAutoavAct -RuExpOrais

Lingua Galega e Literatura. 2º ESO								
OBXECTIVOS	CONTIDOS	ACTIVIDADES DE APRENDIZAXE	TEMP. (Horas)	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMP. CLAVE	MÍNIMOS ESIXIBLES	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
a,c, d ,e,h	B1.4. Escoita crítica e reflexiva ante as mensaxes discriminatorias dos medios de comunicación, con especial atención aos programas de carácter informativo: noticias reportaxes e crónicas	-Visualización na aula e en pequenos grupos de noticias e reportaxes seleccionadas pola profesora que encerran mensaxes discriminatorias. O grupo deberá identificar estas mensaxes e, posteriormente, abrirase un debate. Cada grupo deberá identificar tamén as ideas principais e secundarias das noticias e reportaxes.		B1.4. Identificar o propósito comunicativo en textos orais dos medios de comunicación, analizar criticamente os seus contidos e interpretar as connotacións e mensaxes discriminatorias implícitas.	LGB1.4.1. Diferencia as ideas principais e as secundarias e identifica a intención comunicativa de programas de carácter informativo: noticias, reportaxes e crónicas. LGB1.4.2. Compara o tratamento da mesma noticia en diferentes medios de comunicación e extrae conclusións a partir das coincidencias e diferenzas atopadas. LGB1.4.3. Reflexiona sobre as mensaxes e rexeita usos lingüísticos que levan implícitos prexuízos e discriminacións.	CCL CAA CSIEE CSC	1.4.1. É quen de distinguir as ideas principais e secundarias de noticias, reportaxes e crónicas. 1.4.2. NON 1.4.3. Distingue mensaxes que conteñan prexuízos ou discriminacións e aprende a evitalos.	-EObsCad -PO -RePart -ReObs -ReAutoavAct -ReAnécd
h , p ,	B1.5. Valoración das producións orais emitidas cunha fonética e prosodia correcta e cunha actitude crítica ante os prexuízos que se poidan asociar a ela.	-Exposición oral de todas as tarefas desenvolvidas neste bloque. -Traballo co visionado de todo tipo de "textos" producidos por diferentes falantes co obxectivo de analizar criticamente as súas producións lingüísticas. -Dramatización en ´parellas ou pequeno grupo de situacións da vida cotiá.		B1.5. Valorar as producións emitidas cunha fonética e prosodia correcta e amosar unha actitude crítica ante os prexuízos que se poidan asociar a ela.	LGB1.5.1. Aprecia a emisión dunha pronuncia e prosodia correcta, recoñece os erros nas producións orais propias e alleas e propón solucións para melloralas. LGB1.5.2. Comprende, interpreta e rexeita os prexuízos que se poidan asociar á pronuncia galega. LGB1.5.3. Asume, se a posúe, a variante dialectal propia e utilízaa na súa práctica habitual.	CCL CAA CCL CCEC	1.5.1.1. Aprecia a importancia da pronuncia correcta. 1.5.1.2. Esfórzase por mellorar a súa pronuncia 1.5.2. Analiza e rexeita prexuízos asociados á pronuncia da lingua galega. 1.5.3. Valora as variantes dialectais da lingua.	-RuExpOrais ReAutoavAct -ReObs -ReAutoavAct -RePart -ReObs -RePart

h, p	B1.6. Produción de discursos orais, en intervencións espontáneas, adecuados á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	-Debates en gran grupo sobre temas de actualidade que sexan do interese do alumnado. -Actividades de detección de linguaxe discriminatoria (na rede, na publicidade, nas noticias, ou en situación da vida cotiá) e debate		B1.6. Producir textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	LGB1.6.1. Produce textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección. LGB1.6.2. Participa con fluidez nas intervencións orais espontáneas respectando as regras morfosintácticas desta lingua, en especial a colocación do pronome	C C L C S C	1.61. Exprésase oralmente con corrección, adecuación e coherencia. 1.6.2.1. Participa en intervencións ou debates de clase esforzándose por empregar unha fonética correcta.	-RuExpOrais -ReObs -RePart -RuExpOrais -PO -RePart ReAvalDebates

Lingua Galega e Literatura. 2º ESO								
OBXECTIVOS	CONTIDOS	ACTIVIDADES DE APRENDIZAXE	TEMP. (Horas)	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMP. CLAVE	MÍNIMOS ESIXIBLES	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
		guiado sobre eses usos da linguaxe. -Creación de supostos nos que os/as alumnos/as deberán empregar o discurso oral axeitado á situación comunicativa proposta, desenvolvendo estratexias de planificación, coherencia e cohesión.			átono, así como a fonética galega (pronuncia das sete vogais, n velar e fonema fricativo palatal xordo). LGB1.6.3. Emprega nas intervencións orais espontáneas expresións propias do galego (fraseoloxía adecuada). LGB1.6.4. Emprega nas intervencións orais espontáneas un léxico rico e variado.		1.6.2.2. Esfórzase por colocar correctamente os pronomes átonos nas intervencións orais. 1.6.3. Coñece algunha fraseoloxía do galego e emprégaa oralmente. 1.6.4. Esfórzase por mellorar e ampliar o seu léxico.	-RuExpOrais -PO -ReAutoavAct -RuExpOrais -PO -ReAutoavAct
b, e, g, h	B1.7. Coñecemento e aplicación, con axuda das TIC, de técnicas e estratexias para a produción de textos orais sobre temas de actualidade.	A noticia ou noticias da semana: Explicar ao grupo clase ou en pequenos grupos algunha noticia que captase a súa atención e realizar comentarios e debates sobre elas. -Procura (individual ou en equipo) na rede de información sobre determinados temas e explicación da mesma ao grupo clase.		B1.7. Coñecer e aplicar, con axuda das TIC, técnicas e estratexias para realizar exposicións orais planificadas.	LGB1.7.1. Consulta os medios de información dixitais para seleccionar contidos relevantes e incorporalos ás súas producións. LGB1.7.2. Emprega as TIC para facer as súas presentacións máis claras e atractivas visualmente.	CD CAA CSIEE CCL	1.7.1. Manexa ferramentas dixitais para construír coñecemento. 1.7.2. Usa as TIC para mellorar a presentación dos seus traballos.	-ReObs -ReObs -PC

a,c, d ,h,	B1.8. Participación activa en situacións propias do ámbito académico e de interese para o alumnado que xeren intercambio de opinión.	-En pequenos grupos farán unha reflexión sobre a actitude necesaria ante as explicacións do profesorado e as intervencións dos compañeiros/as, para unha posterior posta en común cos demais grupos. Finalmente tras o debate e mediante o consenso, redactarase un documento coas consideradas principais		B1.8. Participar activamente en situación propias do ámbito académico e de interese para o alumnado que xeren intercambio de opinión.	LGB1.8.1. Intervén en debates e coloquios do ámbito académico con respecto ás regras de interacción e ás opinións alleas. LGB1.8.2. Cínguese ao tema, non divaga e atende ás instrucións da persoa moderadora nos debates e coloquios. LGB1.8.3. Expresa e compara con compañeiras/os a súa opinión sobre unha obra de lectura.	C C L C S C C A A	1.8.1/1.8.2. Participa en debates guiados sen saír do tema, respectando as quendas e escoitando aos interlocutores/as. 1.8.3. Participa en debates sobre obras de lectura.	ReAvalDebate s -ReObs -ReAutoavAct ReAvalDebate s -ReComLect

Lingua Galega e Literatura. 2º ESO								
OBXECTIVOS	CONTIDOS	ACTIVIDADES DE APRENDIZAXE	TEMP. (Horas)	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMP. CLAVE	MÍNIMOS ESIXIBLES	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
		normas, que se expoñerá no taboleiro da clase. -Neses mesmos grupos traballarán a partir de situación comunicativas presentadas poloprofesorado nas que se identifican comportamentos inadecuados, uso de linguaxe discriminatoria, ton elevado, etc. Os alumnos e alumnas deberán "guionizar" de novo esas situación empregando as normas de cortesía. -En pequenos grupos organizaranse debates sobre as obras de lectura escollidas.						

a,b, c ,g , h , p	B1.9. Coñecemento, uso e aplicación de técnicas e estratexias necesarias para falar en público: planificación do discurso nas prácticas orais formais e informais.	-En pequeno grupo traballarase a exposición oral dun determinado tema con carácter formal ou informal e abordaranse estratexias de planificación.		B1.9. Aplicar técnicas e estratexias para falar en público, en situacións formais ou informais, de forma individual ou en grupo.	LGB1.9.1. Elabora guións para organizar os contidos de exposicións formais ou informais breves. LGB1.9.2. Fai uso dos aspectos prosódicos da linguaxe non verbal (a presentación, a posta en escena, os xestos e a mirada), manifesta autocontrol das emocións ao falar en público e diríxese ao auditorio con autoconfianza e seguridade. LGB1.9.3. Incorpora progresivamente palabras propias do nivel formal nas prácticas orais da lingua. LGB1.9.4. Adecúa a súa pronuncia á finalidade da práctica oral. LGB1.9.5. Recoñece a avalía erros (repeticións de conectores,	CA A CC L CS C CS IE E	1.9.1. Elabora un guión para expoñer oralmente un tema. 1.9.2/1.9.3/1.9.4. Esfórzase por expresarse correctamente en público e por adecuarse ao nivel de formalidade da situación comunicativa.	-EObsCad -ReObs -RuExpOrais -RePart -ReAutoavAct -PO

Lingua Galega e Literatura. 2º ESO								
OBXECTIVOS	CONTIDOS	ACTIVIDADES DE APRENDIZAXE	TEMP. (Horas)	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMP. CLAVE	MÍNIMOS ESIXIBLES	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
					pobreza léxica e castelanismos) nos discursos orais propios e alleos e trata, progresivamente, de evitalos.		1.9.5. Identifica erros nos discursos orais propios e alleos e trata de corrixilos.	-RePart -PC
a,d, h,l, o	B1.10. Construción de discursos adecuados a distintos rexistros, coherentes e ben organizados sobre temas de interese persoal ou social da vida cotiá e académica.	-En pequeno grupo traballarase a exposición oral dun determinado tema vinculado a aspectos organizativos do Centro, ou da vida cotiá, coidando a adecuación e coherencia.		B1.10. Producir discursos breves e comprensibles, nun rexistro neutro, informal ou máis culto, sobre temas da vida cotiá ou académica.	LGB1.10.1. Participa en conversas informais nos que intercambia información e expresa a súa opinión, fai invitacións e ofrecementos e pide e dá indicacións ou instrucións sinxelas. LGB1.10.2. Desenvólvese correctamente en situacións da vida cotiá que implique solicitar unha información ou un servizo. LGB1.10.3. Utiliza as fórmulas de tratamento e as regras de cortesía axeitadas ao destinatario e á situación comunicativa. LGB1.10.4. Analiza similitudes e diferenzas entre discursos formais e espontáneos.	CCL CSC CSIEE CCEC CAA	1.10.1. Expresa opinións e pode guiar unha conversa informal. 1.10.2/1.10.3. Sabe solicitar correctamente unha información ou un servizo en situacións da vida cotiá, empregando o tratamento e a cortesía adecuados ao destinatario e á situación comunicativa. 1.10.4. É quen de distinguir entre discursos orais formais e espontáneos.	-ReObs -RePart -ReAvalColoquio -ReObs -RePart -RuExpOrais
B.2. COMUNICACIÓN ESCRITA. LER E ESCRIBIR								

b,f, h	B2.1. Coñecemento e uso de técnicas de análise do contido e de estratexias de lectura comprensiva: esquemas, resumos, etc.	-Lectura comprensiva e motivadora de diferentes textos. -Prácticas de velocidade lectora. -Lecturas dramatizadas en pequenos grupos e/ou en gran grupo. -Actividades de motivación lectora en colaboración co grupo da biblioteca (club de lectura, encontros con escritores/as, semana da	30 hor as Apr oxi Mad a men te, distr i buíd as nun has 17 sesió ns trim es trais de 30 min.	B2.1. Aplicar os coñecementos sobre a lingua e as normas do uso lingüístico para resolver problemas de comprensión.	LGB2.1.1. Analiza e sintetiza o contido dun texto en resumos e esquemas que estruturan visualmente as ideas. LGB2.1.2. Busca o significado do léxico descoñecido a partir do contexto, analiza a forma das palabras ou usa dicionarios para contextualizar as acepcións. LGB2.1.3. Identifica a idea principal e as secundarias e comprende a relación existente entre elas. LGB2.1.4. Relaciona a información	C C L C A A	2.1.1. Sabe realizar un esquema e un resumo dun texto escrito adecuado ao seu nivel. 2.1.2. Emprega correctamente o dicionario e contextualiza as acepcións. 2.1.3. Identifica as ideas principais e secundarias dun texto escrito. 2.1.4. NON	-ReObs -EObsCad -PO -PE -ReObs -AuD -EObsCad -PO -PE -EObsCad

Lingua Galega e Literatura. 2º ESO								
OBXECTIVOS	CONTIDOS	ACTIVIDADES DE APRENDIZAXE	TEMP. (Horas)	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMP. CLAVE	MÍNIMOS ESIXIBLES	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
		banda deseñada, lectura de textos de Carlos Casares, etc.) -Lectura de contos aos pequeniños: Actividade de motivación lectora en colaboración co Equipo de Dinamización da Lingua Galega. -Lectura analítica guiada de diferentes textos. -Prácticas de subliñado e elaboración de esquemas e resumos de diferentes textos	cada unha.		explícita e implícita dun escrito en función do contexto. LGB2.1.5. Compila información para comprender e ampliar o coñecemento das mensaxes: busca bibliografía; consulta libros, revistas, xornais; utiliza recursos audiovisuais e buscadores de internet. LGB2.1.6. Contrasta os contidos dos textos analizados cos coñecementos propios, antes e despois da lectura.		2.1.5. Sabe buscar e seleccionar información en distintas fontes (bibliográficas ou recursos TIC) para mellorar a comprensión dos textos. 2.1.6. Contrasta os contidos analizados nunha lectura cos coñecementos propios e extrae conclusións.	-ReObs -EObsCad -ReObs -RePart -PC

d, e, h	B2.2. Comprensión e interpretación de textos propios da vida cotiá e das relacións sociais en ámbitos próximos aos intereses do alumnado: diarios, cartas persoais, avisos e solicitudes.	-Atopamos a idea principal: en pequenos grupos buscamos a idea principal de distintos textos. Intercambiamos os textos e analizamos as coincidencias ou diverxencias. -Construímos textos en pequenos grupos a partir dun tema ou idea principal proposta polo alumnado. -Lectura comprensiva de textos instrutivos sinxelos. -Produción de pequenos textos instrutivos da vida diaria. -Elaboramos receitas de cociña dos pratos típicos de diferentes culturas. - Individualmente e en soporte papel ou electrónico, escribimos		B2.2. Comprender e interpretar textos propios da vida cotiá e das relacións sociais: diarios, cartas persoais, avisos e solicitudes.	LGB2.2.1. Comprende e interpreta a información máis relevante de textos propios da vida cotiá e das relacións sociais: diarios, cartas persoais, avisos e solicitudes. LGB2.2.2. Comprende instrucións escritas de certa complexidade que lle permiten desenvolverse en situacións da vida cotiá. LGB2.2.3. Comprende e interpreta normas de convivencia, regras de xogos, correspondencia escolar.	CCL CSC	2.2.1/2.2.2/2.2.3. É quen de comprender diferentes textos (instrutivos, normativos e informativos) da vida cotiá e das relacións sociais.	-ReObs -RePart -AuD -EObsCad -PO

Lingua Galega e Literatura. 2º ESO								
OBXECTIVOS	CONTIDOS	ACTIVIDADES DE APRENDIZAXE	TEMP. (Horas)	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMP. CLAVE	MÍNIMOS ESIXIBLES	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
		un diario durante unha semana						
d, e, h	B2.3. Comprensión e interpretación, en formato papel e dixital, de textos propios dos medios de comunicación (noticias).	-Tomamos mostras (en papel ou soporte dixital de diferentes noticias de actualidade, identificando os diferentes xéneros xornalísticos e os seus trazos. -Traballamos os xéneros xornalísticos e as súas características diferenciadoras: noticia, entrevista, reportaxe… en equipo para abordar temas de actualidade e relevo.		B2.3. Comprender e interpretar, en formato papel ou dixital, textos propios dos medios de comunicación (noticias).	LGB2.3.1. Comprende e interpreta textos propios dos medios de comunicación (noticias). LGB2.3.2. Localiza a información destacada de textos propios dos medios de comunicación: portadas e titulares.	CCL CSC	2.3.1/2.3.2. Pode comprender e interpretar noticias dos medios de comunicación e tamén localizar a información destacada destes medios.	-ReObs -RePart -EObsCad -PO
d.,e.,h.	B2.4. Comprensión e interpretación, en formato papel ou dixital, de textos propios da vida académica, especialmente, os instrutivos e expositivos: webs educativas, dicionarios, glosarios e enciclopedias.	-Atopamos a idea principal de textos da vida educativa, especialmente instrutivos e expositivos, facilitados polo profesorado, en pequenos grupos. Intercambiamos os textos e analizamos as coincidencias ou diverxencias.		B2.4. Comprender e interpretar en formato papel ou dixital, textos propios da vida académica, especialmente, os instrutivos e expositivos: webs educativas, dicionarios, glosarios e enciclopedias.	LGB2.4.1. Comprende e interpreta textos propios da vida académica, especialmente, os instrutivos e expositivos: webs educativas, dicionarios, glosarios e enciclopedias. LGB2.4.2. Identifica as características específicas de todo tipo de textos nos que se expoñan feitos e se expliquen ideas e conceptos das distintas materias curriculares.	CCL CD CAA	2.4.1/2.4.2. Pode comprender, interpretar e identificar as características de textos expositivos e instrutivos da vida académica.	-ReObs -RePart -EObsCad -PO

b , e , h	B2.5. Uso, progresivamente autónomo, das bibliotecas e das TIC para seleccionar información.	-Todas as propostas de actividades anteriores compaxinaranse coa utilización dos medios da biblioteca e mais das TIC.		B2.5. Seleccionar a información que se obtén nas bibliotecas, nas TIC e outras fontes e integrar os coñecementos adquiridos non proceso de aprendizaxe continua.	LGB2.5.1. Utiliza, de forma progresivamente autónoma, diversas fontes de información e integra os coñecementos adquiridos nos seus discursos orais e escritos. LGB2.5.2. Coñece e utiliza habitualmente dicionarios impresos ou en versión dixital. LGB2.5.3. Coñece o	C C L C C A C D	2.5.1/2.5.2. Usa, con progresiva autonomía, distintas fontes de información (impresa ou dixital) para integrala non seus discursos orais ou escritos.	-ReObs - DAutoavTEquipo -EObsCad

Lingua Galega e Literatura. 2º ESO								
OBXECTIVOS	CONTIDOS	ACTIVIDADES DE APRENDIZAXE	TEMP. (Horas)	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMP. CLAVE	MÍNIMOS ESIXIBLES	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
					funcionamento das bibliotecas, así como as bibliotecas dixitais e é quen de solicitar libros e vídeos de xeito autónomo.		2.5.3. Sabe utilizar as bibliotecas físicas e dixitais.	-ReObs -DAutoavTEquipo
c, d, h	B2.6. Actitude reflexiva e crítica ante a lectura para identificar usos lingüísticos discriminatorios, manifestar posturas de acordo e desacordo e expor razoadamente as ideas respectando as ideas dos demais.	-Lectura en pequeno grupo de textos seleccionados que conteñan trazos discriminatorios, co obxectivo de detectalos e elaborar unha exposición de ideas ao respecto. Posterior debate e intercambio de posturas		B2.6. Amosar unha actitude reflexiva e crítica ante a lectura que permita identificar usos lingüísticos discriminatorios e manifestar posturas de acordo ou desacordo e respecto ás mensaxes expresadas.	LGB2.6.1. Detecta mensaxes que transmiten prexuízos e evita usos lingüísticos discriminatorios. LGB2.6.2. Identifica e expresa posturas de acordo e desacordo sobre aspectos parciais ou globais dun texto. LGB2.6.3. Elabora a súa propia interpretación sobre o significado dun texto. LGB2.6.4. Respecta as opinións dos demais.	CCL CSC	2.6.1. Pode identificar mensaxes que transmitan prexuízos e evitar usos lingüísticos discriminatorios. 2.6.2. É quen de expresar o seu acordo ou desacordo sobre aspectos parciais ou globais dun texto. 2.6.3. Pode elaborar a súa propia interpretación sobre o significado dun texto. LGB2.6.4. Respecta as opinións dos demais.	-ReObs -RePart -PC -ReAnécd ReAvalDebates -RuComText -RePart -DAutoavTEquipo
h,o	B2.7. Lectura en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados á situación comunicativa e á súa función, con posibilidade de usar recursos audiovisuais para o rexistro de voz.	-Prácticas de lectura en voz alta. Os propios compañeiros e compañeiras exerceran como detectores dos erros e cuestión mellorables. -Gravámonos para analizar os nosos propios erros.		B2.7. Ler en voz alta co dicción, entoación e ritmo adecuados á situación comunicativa e á súa función.	LGB2.7.1. Le en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados (interpreta os signos de puntuación) á situación comunicativa e á función da mensaxe. LGB2.7.2. Usa recursos audiovisuais para rexistrar a voz.	CCL CD	2.7.1. Le en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados á situación comunicativa e á función da mensaxe. 2.7.2. NON	-RuExpOrais -RePart -ReObs

b, g, h	B2.8. Planificación e revisión do escrito en función da situación comunicativa (tema, fins e destinatarios) para elaborar producións con adecuación, coherencia, cohesión e corrección nas relacións internas e externas dos contidos do texto.	-Traballo individual: elaboración dun tema dado, preferentemente en soporte dixital, que deberá ser presentado ao profesorado para a súa corrección e posteriormente exposto ante os compañeiros e compañeiras, previa presentación dun guión.		B2.8. Usar procedementos de planificación e revisión para conseguir a adecuación, coherencia, cohesión e corrección dos contidos nas relacións internas e externas do texto.	LGB2.8.1. Elabora esquemas sinxelos para ordenar as ideas e estruturar o texto. LGB2.8.2. Adecúa as súas producións ao rexistro formal e académico. LGB2.8.3. Utiliza elementos lingüísticos e discursivos de cohesión interna do texto (a deíxe, as referencias internas de tipo léxico e os conectores). LGB2.8.4. Usa os signos de puntuación do texto en relación coa organización oracional e coa forma do texto (os parágrafos e a	CCL	2.8. 1. Emprega esquemas e anotacións para facilitar a comprensión dos textos. 2.8.2. Sabe adecuar os seus textos ao rexistro formal e académico. 2.8.3. Pode elaborar un texto coherente e ben cohesionado. 2.8.4. Coñece as normas de puntuación e aplícaas nos seus textos escritos.	-ReObs -EObsCad -RuTEscritos -RuTEscritos -EObsCad -PE -RuTEscritos

Lingua Galega e Literatura. 2º ESO								
OBXECTIVOS	CONTIDOS	ACTIVIDADES DE APRENDIZAXE	TEMP. (Horas)	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMP. CLAVE	MÍNIMOS ESIXIBLES	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
					distribución e ordenación das ideas expresadas) LGB2.8.5. Revisa e reescribe o texto con respecto polas regras ortográficas e morfolóxicas. LGB2.8.6. Usa técnicas de tratamento textual coas TIC: procesadores de texto, programas de presentación, dicionarios electrónicos e correctores. LGB2.8.7. Complementa as producións con elementos textuais e paratextuais: ilustracións e gráficos.		**2.8.5.** Aplica as normas ortográficas e morfolóxicas nos seus textos e esfórzase por revisalos e mellorar a súa presentación. **2.8.6.** Usa procesadores de texto, programas de presentación, dicionarios electrónicos e correctores. **2.8.7.** NON	-CoavOrt -ReAutoavAct -AutoavComp -ReObs -PC -AutoavComp
b, e, h	B2.9. Produción, en formato papel ou dixital, de escritos propios da vida cotiá e das relacións sociais: diarios, cartas persoais, avisos, solicitudes e participación en foros.	-Actividades individuais de redacción e elaboración deste tipo de textos.		B2.9. Producir, en formato papel ou dixital, textos propios da vida cotiá e das relacións sociais: diarios, cartas persoais, avisos, solicitudes e participación en foros.	LGB2.9.1. Produce textos propios da vida cotiá e das relacións persoais: diarios, cartas persoais, avisos, solicitudes e participación en foros.	CCL CD CSC	2.9.1. Produce textos propios da vida cotiá e das relacións persoais: diarios, cartas persoais, avisos, solicitudes e participación en foros.	-RuTEscritos -AutoavComp -EObsCad
b, e, h	B2.10. Produción, en formato papel ou dixital, de textos propios dos medios de comunicación (noticias).	-Individualmente e/ou en parellas construímos noticias a partir de supostos reais de actualidade ou ficticios.		B2.10. Producir, en soporte impreso ou dixital, textos propios dos medios de comunicación a partir dun modelo (noticias).	LGB2.10.1. Produce, en soporte impreso ou dixital, textos propios dos medios de comunicación a partir dun modelo (noticias).	CCL CD CSC	2.10.1. Redacta unha noticia a partir dun modelo.	-RuTEscritos -PE -EObsCad

b, e, h	B2.11. Produción, en formato papel ou dixital, de textos de carácter académico: cuestionarios, resumos, informes de tarefas, descricións e explicacións sobre contidos das materias curriculares.	-Construímos, de maneira individual ou conxunta, textos de carácter educativo.		B2.11. Producir, en formato papel ou dixital, textos de carácter académico: cuestionarios, resumos, informes de tarefas, descricións e explicacións sobre contidos das materias curriculares.	LGB2.11.1. Produce, en formato papel ou dixital, textos de carácter académico: cuestionarios, resumos, informes de tarefas, descricións e explicacións sobre contidos das materias curriculares.	CCL CD	2.11.1. Sabe elaborar textos académicos: cuestionarios, resumos, informes de tarefas, descricións e explicacións sobre contidos das materias curriculares.	-RuTEscritos -PE -EObsCad -AutoavComp

Lingua Galega e Literatura. 2º ESO								
OBXECTIVOS	CONTIDOS	ACTIVIDADES DE APRENDIZAXE	TEMP. (Horas)	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMP. CLAVE	MÍNIMOS ESIXIBLES	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
b, e, h	B2.12. Produción e síntese, en formato papel ou dixital, de textos de distinta tipoloxía, fundamentalmente, narrativos e descritivos.	-Elaboramos textos de carácter narrativo e descritivo partindo de propostas xurdidas no seo da propia clase. -Redacción individual de textos narrativos seguindo modelos. -Construímos historias en pequeno grupo: un grupo comeza e outro remata a historia.		B2.12. Producir e sintetizar, en formato papel ou dixital, textos de distinta tipoloxía, fundamentalmente, narracións e descricións.	LGB2.12.1. Produce, en formato papel ou dixital, escritos de distinta tipoloxía a partir dun modelo, fundamentalmente, narrativos e descritivos. LGB2.12.2. Sintetiza e resume narracións e descricións sen parafrasear o texto resumido.	CCL CD	2.12.1. Redacta textos descritivos e narrativos a partir de modelos. 2.12.2. Sabe resumir descricións e narracións.	-AutoavComp -EObsCad -AutoavComp -EObsCad -PO -PE
b,e, f ,h	B2.13. Uso das TIC (procesadores de texto e correctores ortográficos) tanto para a textualización, como para a revisión e mellora do escrito.	-Pasamos "a limpo" os textos da actividade anterior botando man das TIC (procesador de texto e corrector ortográfico). -Elaboramos unha presentación que combine texto, música e imaxe.		B2.13. Usar as TIC para textualizar, revisar e mellorar os escritos: procesadores de texto, programas de presentación e dicionarios electrónicos.	LGB2.13.1. Usa técnicas de tratamento textual coas TIC: procesadores de texto, programas de presentación, dicionarios electrónicos, e correctores para textualizar e revisar e mellorar os escritos.	CCL CD	2.13.1. Utiliza as TIC para organizar, corrixir e mellorar os seus textos escritos.	-ReObs -PC -AutoavComp
d,h	B2.14. Valoración da escritura como fonte de aprendizaxe e como forma de comunicar experiencias, ideas e coñecementos propios.	-Reflexión guiada e conxunta en gran grupo, tras a presentación partillada dos textos traballados, sobre a importancia da escrita.		B2.14. Valorar a escritura como fonte de aprendizaxe e como unha forma de comunicar experiencias, ideas e coñecementos propios.	LGB.2.14.1. Describe os valores da escritura como instrumento de comunicación social fundamental para comunicar experiencias e para adquirir e transmitir coñecementos.	CCL CSC CCEC	2.14.1. Aprecia o valor da escritura para a comunicación social e para adquirir e transmitir coñecementos.	-ReObs -ReAvalColoqui o -RePart -ReAutoavAct
B.3. FUNCIONAMENTO DA LINGUA								

b,e, l	B3.1. Recoñecemento, explicación e uso de léxico suficientemente amplo e preciso, con incorporación de fraseoloxía e de vocabulario temático a	-Actividades de léxico no caderno de clase sobre diferentes campos semánticos (aspecto físico, sentimentos e estados de ánimo, roupa e calzado, cuartos da casa, xogos, informática, oficios e profesións,	15 hor as apro xi mad a men te, distr i	B3.1. Recoñecer, explicar e usar léxico amplo e preciso coa presenza da fraseoloxía e vocabulario traballado na aula.	LGB3.1.1. Utiliza un vocabulario amplo e preciso para expresarse con claridade nun rexistro axeitado á situación comunicativa.	CC L CC C	3.1.1. Coñece e usa fraseoloxía e léxico amplo dos seguintes campos semánticos: aspecto físico, sentimentos e estados de ánimo, roupa e calzado, cuartos da casa, xogos, informática, oficios e profesións, saúde, paisaxe marítima e animais.	-ReObs -PO -PE -EObsCad -AutoavCont

Lingua Galega e Literatura. 2º ESO								
OBXECTIVOS	CONTIDOS	ACTIVIDADES DE APRENDIZAXE	TEMP. (Horas)	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMP. CLAVE	MÍNIMOS ESIXIBLES	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
	partir de campos léxicos traballados na aula.	saúde, paisaxe marítima e animais) -Actividades e xogos de léxico en Internet. Educaplay. -Xogos de coñecemento e emprego de fraseoloxía. Educaplay -Investigación e recollida, no ámbito familiar , de fraseoloxía galega e posta en común na aula.	buídas nunhas 13 sesións trimestrais de 20 min. cada unha.					
a, d, e	B3.2. A fonética e a fonoloxía do galego, con especial atención a posibles interferencias.	-Diferentes exercicios e trabalinguas para exercitar a correcta pronuncia dos fonemas da lingua, especialmente as vogais abertas e pechadas e o n velar. -Gravación das propias producións para detectar posibles erros e corixilos (traballo en pequeno grupo)		B3.2. Recoñecer e usar a fonética da lingua galega.	LGB3.2.1. Recoñece e pronuncia correctamente os fonemas propios da lingua galega.	CCL CAA	3.2.1. Esfórzase na pronuncia correcta dos fonemas da lingua galega.	-ReObs -RuExpOrais -ReAutoavAct
b, e, n ,l	B3.3. Uso eficaz dos dicionarios e doutras fontes de consulta en calquera soporte, especialmente sobre flexión, relación semántica e normativa.			B3.3. Usar eficazmente os dicionarios ou calquera outra fonte de consulta, en papel ou en soporte electrónico, para resolver dúbidas e para progresar na aprendizaxe autónoma.	LGB3.3.1. Obtén, de xeito autónomo, información lingüística de todo tipo en dicionarios, en diferentes soportes, e noutras obras de consulta.	CCL CAA	3.3.1. NON	

b,e	B3.4. Coñecemento, comparación, uso e valoración das normas que regulan os textos orais e escritos, propios e alleos.	-Exercicios variados no caderno de clase ou na rede de recoñecemento das normas que regulan os seus propios textos orais e escritos, para chegar ás normas que		B3.4. Coñecer, usar e valorar as normas que regulan os textos orais e escritos.	LGB3.4.1. Completa, transforma e valora textos orais ou escritos de maneira adecuada e correcta atendendo ás normas.	C C L C D	3.4.1. Segue as normas para completar e transformar de forma adecuada e correcta textos orais ou escritos.	-ReObs -EObsCad -RuTEscritos

Lingua Galega e Literatura. 2º ESO								
OBXECTIVOS	CONTIDOS	ACTIVIDADES DE APRENDIZAXE	TEMP. (Horas)	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMP. CLAVE	MÍNIMOS ESIXIBLES	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
		rexen calquera outra produción.						
b,e	B3.5. Aplicación e valoración das normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	-Exercicios variados de ortografía e puntuación, flexión de xénero e número, clases de palabras, etc. -Ditados e diferentes exercicios de ortografía realizados no caderno de clase ou en Internet. -Actividades de coavaliación da ortografía. Buscamos erros ortográficos nas producións escritas dos compañeiros/as. -Competición ortográfica en pequenos gurpos: buscamos erros en escritos da vida diaria, facémoslle unha foto co móbil , clasificámolos e comentámolos na clase.		B3.5. Aplicar e valorar as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	LGB3.5.1. Aplica correctamente as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega. LGB3.5.2. Aplica estratexias para a corrección lingüística, gramatical e ortográfica dos textos.	CCL	3.5.1. Aplica as normas ortográficas e morfolóxicas cunha corrección adecuada ao seu nivel. 3.5.2. Esfórzase na corrección lingüística, gramatical e ortográfica dos textos.	-EObsCad -RuTEscritos -CoavOrt -ReAutGram -EObsCad -CoavOrt
e	B3.6. Análise e uso reflexivo da puntuación en relación coa cohesión textual.	-Ordenar unha serie de enunciados dados. empregando os signos de puntuación pertinentes para crear un texto coherente. -Modificamos textos para mellorar a súa cohesión, coherencia ou adecuación.		B3.6. Analizar e usar correctamente a puntuación, de acordo coa cohesión textual.	LGB3.6.1. Analiza e usa correctamente a puntuación para a cohesión textual.	CCL	3.6.1. Aplica as nornas de puntuación para producir textos ben cohesionados.	-RuTEscritos -EObsCad -PE

b,e	B3.7. Recoñecemento da estrutura de substantivos e verbos e da súa caracterización morfolóxica para a	-Exercicios do libro de texto referidos ás diferentes categorías gramaticais e á súa funcionalidade. -Actividades de Educaplay.		B3.7. Recoñecer a estrutura de substantivos e verbos e da súa caracterización morfolóxica para mellorar a comprensión e produción textuais.	LGB3.7.1. Coñece e utiliza adecuadamente substantivos e formas verbais na comprensión e produción de textos orais e escritos. LGB3.7.2. Exprésase, con estilo propio, utilizando os recursos da	CCL CAA	3.7.1. Emprega correctamente os substantivos e os verbos na produción de textos escritos. 3.7.2. Esfórzase por escribir con estilo propio e creatividade.	-RuTEscritos -PE -ReAutGram -RuTEscritos -ReObs

Lingua Galega e Literatura. 2º ESO								
OBXECTIVOS	CONTIDOS	ACTIVIDADES DE APRENDIZAXE	TEMP. (Horas)	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMP. CLAVE	MÍNIMOS ESIXIBLES	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
	mellora da comprensión e produción textuais.	-Actividades, individuais ou en parellas, de creación de textos empregando elementos de categorías gramaticais dadas. -En grupos de 4, xogamos ao parchís de verbos.			lingua con flexibilidade e creatividade.			-ReAutoavAct
e,h	B3.8. Recoñecemento, uso e explicación dos nexos e conectores textuais (espaciais, de oposición e contraste) e dos principais mecanismos de referencia interna, tanto gramaticais como léxicos.	-Construción de textos da vida cotiá nos que o alumnado deberán utilizar, para enfiar uns enunciados con outros, unha serie de conectores dados, cuxo significado descubriron previamente botando man do dicionario.		B3.8. Recoñecer e usar os nexos textuais de espazo, oposición e contraste, así como os mecanismos gramaticais e léxicos de cohesión interna.	LGB3.8.1. Identifica e usa distintos tipos de conectores de espazo, oposición, contraste, así como os mecanismos gramaticais e léxicos de referencia interna que lle proporcionan cohesión a un texto. LG3.8.2. Utiliza os elementos lingüísticos para a cohesión interna.	CCL CCAA	3.8.1/3.8.2. Usa correctamente distinto tipos de conectares textuais e mecanismos léxicos e gramaticais para producir textos ben cohesionados.	-ReObs -RuTEscritos -RuExpOrais
e,h	B3.9. Coñecemento dos compoñentes sintácticos no nivel da frase para elaborar enunciados, orais e escritos, cun estilo cohesionado e correcto.	-Exercicios de identificación das principais unidades e funcións sintácticas da O. Simple. -Exercicios de análise de frases. -Completamos textos introducindo distintas unidades e funcións sintácticas.		B3.9. Coñecer os compoñentes sintácticos para elaborar enunciados, orais e escritos, cun estilo cohesionado e correcto.	LG3.9.1. Completa, transforma e elabora enunciados de maneira axeitada e correcta atendendo aos compoñentes sintácticos.	CCL	3.9.1. Pode producir, completar e transformar enunciados cunha sintaxe correcta.	-EObsCad -PO -PE -ReAutGram

e	B3.10. Coñecemento, uso e aplicación das estratexias necesarias de autoavaliación, aceptando o erro como parte do proceso.	-Correccións de erros duns compañeiros/as a outros/as. Análise dos resultados por parte das parellas que participan no proceso, creando por si sós estratexias de motivación mutua para aprender a corrixilos. -Actividades de autoavaliación das		B3.10. Aplicar progresivamente o coñecemento e o uso das estratexias de autoavaliación e a aceptación do erro como parte do proceso de aprendizaxe.	LG3.10.1. Recoñece os erros nas producións orais e escritas propias e alleas a partir da avaliación e autoavaliación, propondo solucións para a súa mellora.	CCL CAA	3.10.1.Identifica erros nos textos propios e nos alleos e busca estratexias para corrixilos.	-ReObrEscrita -CoavOrt

Lingua Galega e Literatura. 2º ESO								
OBXECTIVOS	CONTIDOS	ACTIVIDADES DE APRENDIZAXE	TEMP. (Horas)	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMP. CLAVE	MÍNIMOS ESIXIBLES	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
		producións escritas (autocorrección de ditados, utilización dos correctores ortográficos...)						
b, e, h	B.3.11. Participación en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, etc.) nos que se utilicen varias linguas, tanto curriculares como outras presentes no centro, relacionados cos elementos transversais e nos que se eviten estereotipos lingüísticos ou culturais.	Colaboración cos Dtos de Inglés e Francés e co Equipo de Biblioteca: realizamos sinxelas recensións de libros e outros textos ou carteis (en galego, inglés, francés, portugués, etc) e publicámolas na revista escolar ou na páxina web do centro. -Traballamos na aula textos orais e escritos, filmes, curtas, cancións, etc da Lusofonía. -Participación nas actividades propostas desde o EDL.		B.3.11. Participar en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, etc.) nos que se utilicen varias linguas, tanto curriculares como outras presentes no centro, relacionados cos elementos transversais e nos que se eviten estereotipos lingüísticos ou culturais.	LGB3.11.1. Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evita estereotipos lingüísticos ou culturais e valora as competencias que posúe como persoa plurilingüe.	CCL CAA	3. 11.1. 1. Participa en proxectos que requiran empregar varias linguas. 3.11.1.2. Valora o plurilingüismo como fonte de riqueza persoal e cultural.	-EObsCad -ReObs -EAutoavProx -RuCoavProx -DAutoavTEquipo
b,e,	B3.12. Identificación e progresiva utilización dos coñecementos sobre as linguas para desenvolver unha competencia comunicativa integrada.			B3.12. Reflexionar sobre o sistema e as normas de uso das linguas, mediante a comparación e transformación de textos, enunciados e palabras, e utilizar estes coñecementos para solucionar problemas de comprensión e para a produción de textos.	LGB3.12.1. Utiliza os coñecementos lingüísticos de ámbito contextual, textual, oracional e da palabra, desenvolvidos no curso nunha das linguas, para mellorar a comprensión e produción dos textos traballados en calquera das outras.	CCL CAA	3.12.1.NON.	

Lingua Galega e Literatura. 2º ESO								
OBXECTIVOS	CONTIDOS	ACTIVIDADES DE APRENDIZAXE	TEMP. (Horas)	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMP. CLAVE	MÍNIMOS ESIXIBLES	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
B.4. LINGUA E SOCIEDADE								
o, p	B4.1. Valoración das linguas como medios de relación interpersoal e de sinal de identidade dun pobo. B4.2. O plurilingüismo como expresión da riqueza cultural da humanidade. B4.3. A lusofonía.	-Elaboración da biografía lingüística de cada alumno/a, seguindo as pautas do Portfolio europeo das linguas. -Comentario e valoración das actitudes lingüísticas dos compañeiros/as e do profesorado. -Coloreamos en parellas o mapa da lusofonía e nomeamos os territorios lusófonos. -Comentamos e valoramos a utilidade da lingua galega. -Escoitamos cancións, lemos fragmentos de obras, vemos curtas e producións audiovisuais portuguesas e brasileiras.	15 horas aproximadamente, distribuídas nunhas 13 sesións trimestrais de 20 min. cada unha.	B4.1. Valorar as linguas como medios de relación interpersoal e de sinal de identidade dun pobo. Apreciar o plurilingüismo como expresión da riqueza cultural da humanidade e coñecer a lusofonía e achegarse ás culturas que a integran.	LGB4.1.1. Valora a lingua como instrumento co cal se constrúen todos os saberes e como medio de relación interpersoal e de sinal de identidade dun pobo a través da identificación de elementos lingüísticos de noso en diferentes contextos. LGB4.1.2. Distingue entre linguas maioritarias, minoritarias e minorizadas e aplica estes conceptos ao caso galego. LGB4.1.3. Coñece as linguas que se falan en España e valora a súa existencia como un elemento de riqueza cultural. LGB4.1.4. Coñece as linguas que se falan na actualidade en Galicia por mor da emigración. LGB4.1.5. Valora a importancia da relación de Galicia coa comunidade lusófona e coñece os territorios que a integran. LGB4.1.6. Coñece recursos en rede de lecer (literatura de tradición oral, música e xogos) e educativos en lingua galega adaptados á súa idade e compáraos con outros similares da lusofonía.	CCL CCEC CD	**4.1.1.1.** Valora a lingua como medio de relación interpersoal e de construción do coñecemento. **4.1.1.2.** Valora a lingua como manifestación da riqueza cultural e da identidade dos pobos. **4.1.2.** Pode distinguir entre linguas maioritarias, minoritarias e minorizadas e aplicar estes conceptos á realidade galega. **4.1.3.** Coñece as linguas que se falan en España e valóraas como fonte de riqueza cultural. **4.1.4.** Valora as linguas dos inmigrantes que viven en Galica. **4.1.5.1.** Identifica nun mapa os territorios da comunidade lusófona. **4.1.5.2.** Recoñece a importancia da comunidade lusófona para a vida social e económica de Galicia. 4.1.6. Coñece e emprega algúns recursos de lecer e educativos en galego e en portugués.	-ReAutoavAct -RePart -ReObs -PC -PO -PE -RePart -ReObs -ReAutoavAct -RePart -ReObs -ReObs -EObsCad -AutoavCont -RePart -DTrab/Ctm

o, p	B4.4. Situación sociolingüística do galego.	-Comentamos e valoramos a utilidade da lingua galega. Valémonos de recursos na rede (campañas de información e		B4.2. Describir e analizar a situación sociolingüística de Galicia atendendo á presenza da lingua galega no contorno.	LGB4.2.1. Describe a situación sociolingüística de Galicia a partir do estudo do seu contorno (concello e comarca), compáraa coa situación doutros contextos e analiza as diferenzas.	CCL	4.2.1. Pode describir a situación sociolingüística de Galicia a partir do seu contorno e comparala coa situación doutros contextos.	-EObsCad -PO -PE -RePart -AutoavCont

Lingua Galega e Literatura. 2º ESO								
OBXECTIVOS	CONTIDOS	ACTIVIDADES DE APRENDIZAXE	TEMP. (Horas)	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMP. CLAVE	MÍNIMOS ESIXIBLES	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
		sensibilización) ou en soporte impreso (gráficas, informes estatísticos, etc). -Analizamos os nosos propios usos lingüísticos e observamos outros modelos presentados, co fin de facer unha valoración crítica. -Facemos un percorrido real e/ou virtual (Google maps) pola nosa contorna e avaliamos a situación da toponimia. -Traballamos no proxecto *A herdanza toponímica* (1º Trimestre)			LGB4.2.2. Coñece e valora os topónimos galegos.		4.2.2. Coñece e valora a toponimia da súa comarca.	-ReObs -PC -EAutoavProx -RuCoavProx -DAutoavTEquipo
o,p	B4.5. Proceso de normalización. Desenvolvemento de actitudes positivas cara ao proceso de recuperación do galego, favorecemento do xurdimento de vínculos positivos cara ao seu uso e consciencia da necesidade e das potencialidades de enriquecemento persoal e colectivo do uso normalizado da lingua galega.	-Actividades en colaboración co EDLG. -Realización de textos, viñetas e carteis, videoclips, campañas publicitarias, etc. en defensa da normalización lingüística. -Traballamos no proxecto *De festa en festa*(3º Trimestre)		B4.3. Coñecer as principais iniciativas normalizadoras no ámbito educativo, adquirir vínculos positivos cara ao uso do galego e asumir a importancia da contribución individual no desenvolvemento da lingua galega.	LGB4.3.1. Coñece as principais iniciativas normalizadoras no ámbito educativo. LGB4.3.2. Analiza a súa propia práctica lingüística e valora a importancia de contribuír individual e socialmente á normalización da lingua galega.	CCL CSC	**4.3.1.** Coñece as iniciativas normalizadoras que se levan a cabo no IES. **4.3.2.** Realiza unha reflexión crítica sobre a súa práctica lingüística e mostra unha actitude de compromiso como falante, en relación co proceso de normalización da lingua.	-RePart -ReAutoavAct -AutoavSociol -EAutoavProx -RuCoavProx

m., p .	B4.6. Situación legal das linguas do Estado español.	-Realización en parellas dun mapa lingüístico da Península Ibérica e procura na rede de información sobre a		B4.4. Describir a situación legal das linguas do Estado español.	LGB4.4.1. Coñece a lexislación que regula a utilización do galego e a súa promoción no ámbito académico e local.	C C L C S C	4.4.1. coñece as principais leis que regulan o uso do galego e a súa promoción.	-RePart -PC -PE

Lingua Galega e Literatura. 2º ESO								
OBXECTIVOS	CONTIDOS	ACTIVIDADES DE APRENDIZAXE	TEMP. (Horas)	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMP. CLAVE	MÍNIMOS ESIXIBLES	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
		situación legal actual de cada unha delas. Cada parella encargarase da presentación dunha lingua ao resto do grupo						
o, p	B4.7. Prexuízos lingüísticos.	-Lectura de textos e proxección de vídeos que dean pé para a análise de prexuízos lingüísticos (Ex. Gran Hermano: "hablaba gallego, que bajón") -Entrevista guiada a compañeir@s e familiares e/ou coñecidos para detectar prexuízos e analizalos. -Visionado de campañas gráficas e audiovisuais e lectura de obras literarias que abordan a temática desde a perspectiva do humor ou da concienciación. -Asistencia á representación teatral Bicos con lingua de Talía Teatro.		B4.5. Identificar os prexuízos lingüísticos e analizar a situación persoal en relación a eles.	LGB4.5.1. Coñece o que é un prexuízo. Detecta e analiza a presenza de prexuízos de carácter estético e socioeconómico cara ao galego na súa práctica lingüística e na do seu contorno.	CCL CSC	**4.5.1.1.** Entende o que é un prexuízo e pon exemplos. **4.5.1.2.** É quen de detectar prexuízos cara o galego e reflexionar sobre eles.	-ReAutoavAct -RePart -AutoavSociol -EAutoavProx -PC

o, p	B4.8. Recoñecemento das variantes diafásicas da lingua galega e da función da lingua estándar, uso normalizado da variante dialectal propia da zona e utilización e valoración da variante estándar da lingua en situacións de carácter formal.	-Gravacións da fala espontánea de persoas do seu medio social e familiar. Comparación e análise das variedades dialectais.		B4.6. Identificar e clasificar as variantes diafásicas do galego, recoñecer os trazos da variedade estándar da lingua galega e valorala como variante unificadora, así como apreciar a variante diatópica propia.	LGB4.6.1. Identifica e clasifica as variantes diafásicas do galego. LGB4.6.2. Analiza a súa práctica lingüística e identifica nela os trazos propios da xerga estudantil. LGB4.6.3. Recoñece os trazos da variedade estándar da lingua galega e valóraa como variante unificadora. LGB4.6.4. Rexeita os prexuízos sobre as variedades dialectais e	CCL CSC	4.6.1. Identifica as variantes diafásicas da lingua galega. 4.6.2. Recoñece na súa práctica lingüística trazos propios da xerga estudantil. 4.6.3. Entende o concepto de lingua estándar e dálle o valor de unificar e prestixiar a lingua. 4.6.4. Rexeita os prexuízos sobre as variedades dialectais e utiliza	-ReAutoavAct -RePart -RuCoavProx -PC -RePart -PE -AutoavSociol -RePart

Lingua Galega e Literatura. 2º ESO								
OBXECTIVOS	CONTIDOS	ACTIVIDADES DE APRENDIZAXE	TEMP. (Horas)	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMP. CLAVE	MÍNIMOS ESIXIBLES	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
					utiliza os trazos propios da súa zona.		con naturalidade, se é o caso, os trazos propios da súa zona.	-PC
B.5. EDUCACIÓN LITERARIA								
h,l	B5.1. Lectura, con regularidade, de obras literarias e desenvolvemento dun criterio lector; emisión dunha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade, relación do seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos e valoración do uso dos elementos propios de cada xénero literario, o punto de vista empregado e o uso estético da linguaxe.	-Lectura de distintos fragmentos de textos literarios. -Lectura, fóra da aula, dun libro por avaliación, adaptado á idade e nivel do alumnado. Comentario na clase e/ou proba escrita posterior. -Lectura de textos dos distintos xéneros literarios e elaboración de listaxes das semellanzas e diferenzas entre eles.	20 horas aproximadamente, distribuídas nunhas 16 sesións trimes_ trais de 20 min. cada unha	B5.1. Ler con regularidade obras literarias e desenvolver criterio lector; expor unha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade, relacionar o seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos e valorar o uso dos elementos propios de cada xénero literario, o punto de vista empregado e o uso estético da linguaxe.	LGLB5.1.1. Le con regularidade obras literarias e desenvolve criterio lector; expón unha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade e relaciona o seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos. LGLB5.1.2. Describe o uso dos elementos propios de cada xénero literario, o punto de vista empregado e o uso estético da linguaxe nos textos literarios.	CCL	5.1.1.1. Le regularmente, de xeito guiado, obras ou fragmentos de obras literarias para desenvolver criterio lector. 5.1.1.2. Mostra unha actitude favorable cara a lectura. 5.1.1.3. Le, como mínimo, unha obra de lectura por trimestre, adaptada ao seu nivel. 5.1.1.4. Expón unha opinión persoal sobre as obras de lectura. 5.1.1..5 Relaciona interdisciplinarmente e coa súa experiencia persoal os contidos da lectura. 5.1.1.6. Identifica as emocións que lle transmite a lectura. 5.1.1.7. Identifica a intencionalidade do autor nas obras literarias. 5.1.2. Identifica os elementos propios de cada xénero literario e o uso estético da linguaxe nos textos literarios.	-ReAutoavAct -ReComLect -ReLectVol -PO ou PE -RuComText -PC

h,l	B5.2. Lectura expresiva e comprensiva e audición de poemas recitados ou cantados; determinación do tema principal, a estrutura xeral e os principais recursos estilísticos.	-Audicións de poemas musicados e actividades sobre os poemas e as interpretacións. -Recital de poemas. -Detección dos principais recursos estilísticos empregados.	.	B5.2. Ler expresiva e comprensivamente e facer audicións de poemas recitados ou cantados, determinar o tema principal, a estrutura xeral e pór de relevo os principais recursos estilísticos.	LGLB5.2.1. Le expresiva e comprensivamente e fai audicións de poemas recitados ou cantados, determina o tema principal, a estrutura xeral e pon de relevo os principais recursos estilísticos.	CCL	**5.2.1.1.** Realiza unha lectura expresiva e comprensiva de textos literarios poéticos. **5.2.1.2.** Identifica o tema principal e a estrutura de textos poéticos e sinala os principais recursos estilísticos. **5.2.1.3.** Escoita poemas musicados ou recitados e identifica os seus valores estilísticos.	-ReAutoavAct -ReComLect -RuComText -PC -RePart

Lingua Galega e Literatura. 2º ESO								
OBXECTIVOS	CONTIDOS	ACTIVIDADES DE APRENDIZAXE	TEMP. (Horas)	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMP. CLAVE	MÍNIMOS ESIXIBLES	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
h,l	B5.3. Lectura expresiva e comprensiva de textos narrativos breves e localización e descrición dos elementos estruturais e formais máis salientables: punto de vista, tempo, espazo e personaxes principais.	-Traballamos o relato curto por equipos. Cada equipo lerá aos demais un conto ou lenda tradicional, no que deberá localizar os elementos estruturais e formais característicos do xénero		B5.3. Ler expresiva e comprensivamente textos narrativos breves, localizando e describindo os elementos estruturais e formais máis salientables: punto de vista, tempo, espazo e personaxes principais.	LGLB5.3.1. Le expresiva e comprensivamente textos narrativos breves, localiza e describe os elementos estruturais e formais máis salientables: punto de vista, tempo, espazo e personaxes principais.	CCL	5.3.1.1. Realiza unha lectura expresiva e comprensiva de textos narrativos breves. 5.3.1.2. Identifica os principais elementos da narración: espazo, tempo, personaxes e punto de vista.	-ReComLect -RuComText -PO ouPE -DAutoavTEquipo
h,l	B5.4. Lectura dramatizada e comprensiva, visionado de pezas teatrais e recoñecemento dos compoñentes e procedementos que caracterizan os subxéneros.	-Interpretación dalgún sinxelo texto teatral, en gran grupo ou en pequenos grupos. -Asistencia a algunha representación teatral e posterior comentario da mesma.		B5.4. Ler dramatizada e comprensivamente, visionar pezas teatrais e recoñecer os compoñentes e procedementos que caracterizan os subxéneros.	LGLB5.4.1. Le dramatizada e comprensivamente, visiona pezas teatrais e recoñece os compoñentes e procedementos que caracterizan os subxéneros.	CCL	5.4.1. 1. Realiza unha lectura dramatizada e comprensiva de textos teatrais e identifica os seus procedementos máis relevantes. 5.4.1.2. Ve e analiza pezas teatrais.	-RuExpOrais -DAutoavTEquipo -PC -RePart
h,l	B5.5. Comparación de textos pertencentes a diferentes xéneros e subxéneros, sinalando as coincidencias e diferenzas, tanto estruturais coma formais.	-Lectura de textos dos distintos xéneros literarios e elaboración de listaxes das semellanzas e diferenzas entre eles (traballo en equipo)		B5.5. Comparar textos pertencentes a diferentes xéneros e subxéneros, sinalando as coincidencias e diferenzas, tanto estruturais coma formais.	LGLB5.5.1. Compara textos pertencentes aos diferentes xéneros, sinalando as coincidencias e diferenzas, tanto estruturais coma formais. LGLB5.5.2. Compara textos pertencentes ao mesmo xénero pero a diferentes subxéneros, sinalando as coincidencias e diferenzas, tanto estruturais coma formais.	CCL	5.5.1. Pode comparar textos que pertenzan a distintos xéneros literarios e identificar neles elementos comúns e diferentes. 5.5.2. NON	-DAutoavTEquipo -AutoavalComp -PC

h,l	B.5.6. Análise de textos literarios, de maneira guiada, identificación dos trazos dos subxéneros e a funcionalidade dos recursos retóricos.	Actividades de introdución do comentario literario de xeito organizado e pautado a partir dun texto de cada xénero.		B.5.6. Analizar textos literarios, de maneira guiada, identificar os trazos dos subxéneros e a funcionalidade dos recursos retóricos.	LGB.5.6.1. Analiza textos literarios, de maneira guiada, identifica os trazos dos subxéneros e a funcionalidade dos recursos retóricos.	CCL	5.6.1. Pode analizar, de xeito guiado ,textos literarios e identificar as súas características e a función dos recursos retóricos.	-RuComText
h,l, n	B5.7. Produción de textos de intención estética servíndose dos	-Na fogueira dos versos: actividade de creación		B5.7. Escribir textos de intención estética servíndose dos	LGLB5.7.1. Escribe textos de intención estética servíndose dos coñecementos literarios	CCL CCEC	5.7.1. Escribe textos literarios sinxelos, empregando algúns	-DAutoavTEquipo -AutoavalComp

Lingua Galega e Literatura. 2º ESO								
OBXECTIVOS	CONTIDOS	ACTIVIDADES DE APRENDIZAXE	TEMP. (Horas)	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMP. CLAVE	MÍNIMOS ESIXIBLES	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
	coñecementos literarios adquiridos e dos recursos retóricos traballados na aula.	poética en colaboración co EDLG. -Participación en concursos literarios -Traballamos no proxecto *Novela a varias mans* (2º Trimestre)		coñecementos literarios adquiridos e dos recursos retóricos traballados na aula.	adquiridos e dos recursos retóricos traballados na aula.		recursos retóricos e con clara intencionalidade estética. 5.7.2. Colabora, traballando en grupo, na creación dunha narración.	-RuCoavProx -RuTEscritos -ReObrEscrita
h,l, n	B5.8. Descrición e caracterización dos trazos definitorios básicos da linguaxe cinematográfica.	-Mediante a visualización de curtas, facemos unha actividade de observación para determinarmos cales son as principais características da linguaxe cinematográfica. -En pequenos grupos guionizamos un relato curto dalgún autor coñecido para levalo á "gran pantalla" .		B5.8. Describir e caracterizar os trazos definitorios básicos da linguaxe cinematográfica.	LGLB5.8.1. Describe e caracteriza os trazos definitorios básicos da linguaxe cinematográfica. LGB5.8.2. Identifica e describe os principais trazos da linguaxe cinematográfica nunha ou varias secuencias fílmicas.	CCL CCEC	5.8.1/5.8.2. Pode identificar as características básicas da linguaxe cinematográfica.	-RePart
e,h ,l	B5.9. Aproveitamento, baixo guía, dos fondos e recursos que ofrecen as bibliotecas, incluídas as virtuais, para a realización de traballos e cita axeitada destes.	-Botamos man de todos os recursos que nos ofrece a biblioteca real do Centro e mais as bibliotecas virtuais para o desenvolvemento das actividades citadas neste bloque.		B5.9. Servirse, seguindo unhas pautas orientadoras, dos fondos e recursos que ofrecen as bibliotecas, incluídas as virtuais, para a realización de traballos e cita axeitada destes.	LGLB5.9.1. Sérvese, seguindo unhas pautas orientadoras, dos fondos e recursos que ofrecen as bibliotecas, incluídas as virtuais, para a realización de traballos e cita axeitada destes.	CCL CD	5.9.1. 1. Emprega, seguindo pautas, recursos de bibliotecas físicas e virtuais para a realización de traballos. 5.9.1.2. Sabe citar de forma correcta as fontes empregadas.	-AutoavalComp -ReObs -PC

4.1.3. LINGUA GALEGA E LITERATURA / 3º CURSO DE ESO

Lingua Galega e Literatura. 3º ESO								
OBXECTIVOS	CONTIDOS	ACTIVIDADES DE APRENDIZAXE	TEMP. (Horas)	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMP. CLAVE	MÍNIMOS ESIXIBLES	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
B.1. COMUNICACIÓN ORAL. ESCOITAR E FALAR								
d, e, h	B1.1. Comprensión e interpretación de textos orais propios dos medios de comunicación audiovisual, con especial atención ás entrevistas, noticias, crónicas e reportaxes.	-Audición e /ou vista de noticias, entrevistas, crónicas ou reportaxes. Explicación e/ou resumo do seu contido en pequenos grupos. -Realización de esquemas individuais e /ou en pequenos grupos, coas ideas principais e secundarias dos textos orais	20 horas aproximadamente, distribuídas	B1.1. Comprender e interpretar a intención comunicativa implícita e explícita, o tema, a idea principal e as secundarias, o datos relevantes de textos orais dos medios de comunicación audiovisual.	LGB1.1.1. Comprende o sentido global e identifica a intención comunicativa e a estrutura de textos orais propios dos medios de comunicación audiovisual (entrevistas, noticias, crónicas e reportaxes). LGB1.1.2. Interpreta textos orais e traslada a información relevante a esquemas ou resumos	CCL	1.1.1. Comprende o contido e a intención comunicativa de textos orais dos medios de comunicación (entrevistas, noticias, crónicas e reportaxes) 1.1.2. Interpreta textos orais e traslada a información relevante a esquemas ou resumos.	-ReObs -PO -RuExpOrais -PO -PE

d , e , h	B1.2. Escoita crítica e reflexiva ante as mensaxes discriminatorias dos medios de comunicación, con especial atención aos programas de carácter informativo: noticias reportaxes e crónicas.	escoitados. -Comparamos noticias de distintos medios de comunicación e analizamos as diferencias mediante un debate guiado en gran grupo. -Identificamos, en pequenos gurpos, (nas noticias, entrevistas, etc.) usos lingüísticos con prexuízos ou discriminatorios e posteriormente comentámolos en gran grupo.	nun has 22 sesió ns trim es trais de 15 min. cada unha	B1.2. Identificar o propósito comunicativo en textos orais dos medios de comunicación, analizar criticamente os seus contidos e interpretar as connotacións e mensaxes discriminatorias implícitas.	LGB1.2.1. Diferencia as ideas principais e as secundarias e identifica a intención comunicativa de programas de carácter informativo: noticias, reportaxes e crónicas. LGB1.2.2. Compara o tratamento da mesma noticia en diferentes medios de comunicación e extrae conclusións a partir das coincidencias e diferenzas atopadas. LGB1.2.3. Reflexiona sobre as mensaxes e rexeita usos lingüísticos que levan implícitos prexuízos e discriminacións.	C C L C A A C S C	1.2.1. Comprende o sentido e identifica as ideas principais de programas informativos adecuados ao seu nivel. 1.2.2. É quen de comparar a mesma noticia en distintos medios e extraer algunha conclusión. 1.2.3. Recoñece a rexeita a linguaxe con prexuízos e/ou discriminatoria.	-ReObs -RuExpOrais -PO -ReObs -PO -ReObs -RuAutoavAct - ReAvalColo qui o -RePart
d , e , h	B1.3. Comprensión, interpretación e valoración de textos	-Escoitamos debates e diferenciamos, en parellas, a parte		B1.3. Comprender, interpretar e valorar	LGB1.3.1. Identifica as ideas principais e secundarias dun texto oral expositivo ou	C C L C A A		-ReObs

Lingua Galega e Literatura. 3º ESO								
OBXECTIVOS	CONTIDOS	ACTIVIDADES DE APRENDIZAXE	TEMP. (Horas)	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMP. CLAVE	MÍNIMOS ESIXIBLES	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
	expositivos e argumentativos.	expositiva da argumentativa. Cada parella identificará tamén a tese e os argumentos -Propoñemos temas de actualidade ou de interese do alumnado para debater. Propoñemos a tese e, en pequenos grupos, elaboran a argumentación a favor ou en contra. Posteriormente, por quendas, cada grupo defende a súa postura. -Promovemos e valoramos a participación do alumnado no concurso de debate promovido polo Servizo de Normalización Lingüística do Concello de Ames.		textos orais expositivos e argumentativos.	argumentativo, formal ou informal, producido na variante estándar ou en calquera das variedades dialectais. LGB1.3.2. Recoñece a intención comunicativa dos textos. LGB1.3.3. Diferencia as explicacións dos argumentos.		1.3.1/1.3.2. Comprende o sentido e a intención de textos orais expositivos e argumentativos adecuados ao seu nivel e pode diferenciar as ideas principais das secundarias. 1.3.3. É quen de distinguir a parte expositiva da argumentativa nos textos orais.	-PO -PE ReAvalDebates -ReObs -PO
d, e, h	B1.4. Comprensión, interpretación e valoración de textos orais usados no ámbito académico (presentacións, relatorios e intervencións en mesas redondas).			B1.4. Comprender textos orais expositivos e argumentativos utilizados no ámbito académico (presentacións, relatorios e intervencións en mesas redondas) e identificar as ideas principais e secundarias, o propósito comunicativo implícito ou explícito, e diferenciar as explicacións dos argumentos.	LGB1.4.1. Identifica a intención comunicativa, a tese e os argumentos dos debates, relatorios e mesas redondas dentro do ámbito académico e elabora un esquema ou resumo. LGB1.4.2. Recoñece os procedementos lingüísticos para manifestarse a favor ou en contra.	CCL CCA CSC	1.4.1. Distingue entre a tese e os argumentos nun debate e pode elaborar un esquema ou resumo. 1.4.2. É quen de argumentar correctamente a favor ou en contra dunha tese.	-RePart -PO -PE -RePart -PO ReAvalDebates

a,c , d, h,	B1.5. Desenvolvemento de habilidades de escoita cunha actitude de interese, cooperación e respecto ante as intervencións orais, sobre todo en exposicións do profesorado ou do alumnado.	-Actividades de detección de prexuízos asociados á pronuncia ou aos usos dialectais da lingua galega (na rede, en situación da vida cotiá, etc) e debate guiado sobre eses prexuízos.		B1.5. Coñecer e usar as normas de cortesía nas intervencións orais propias e alleas da actividade académica, tanto espontáneas como planificadas.	LGB1.5.1. Coñece, aprecia e usa as normas que rexen a cortesía na comunicación oral (intervén na quenda que lle corresponde, respecta as opinións e recoñece e rexeita a linguaxe discriminatoria). LGB1.5.2. Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos (entoación, pausas, ton, timbre e volume) e o significado dos trazos máis característicos da linguaxe non verbal.	CC L CA A CS C CS IE E	1.5.1.1. Escoita con interese e respecta as opinións dos demais. 1.5.1. 2. Aplica a regra das quendas de palabra nas postas en común. 1.5.1.3. Rexeita a linguaxe discriminatoria. 1.5.2. Exprésase oralmente con corrección e valora a importancia da entoación, as pausas, o volume e a linguaxe non verbal.	-ReAutoavAct -RePart -RuExpOrais ReAvalDebat es

Lingua Galega e Literatura. 3º ESO								
OBXECTIVOS	CONTIDOS	ACTIVIDADES DE APRENDIZAXE	TEMP. (Horas)	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMP. CLAVE	MÍNIMOS ESIXIBLES	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
h, p	B1.6. Valoración das producións orais emitidas cunha fonética galega correcta e actitude crítica ante os prexuízos que se poidan asociar a ela.	-Dramatizacións en pequenos grupos de situacións cotiás nas que se poñan de manifesto os prexuízos antes citados e comentario en gran grupo. -Asistencia a representacións teatrais que presenten visións críticas e humorísticas sobre os prexuízos lingüísticos ("Bicos con lingua", "Pelos na lingua", etc) e posterior debate na clase.		B1.6. Valorar as producións emitidas cunha fonética galega correcta e actitude crítica ante os prexuízos que se poidan asociar a ela.	LGB1.6.1. Aprecia a emisión dunha pronuncia galega correcta, recoñece os erros de produción oral propia e allea a partir da práctica habitual de autoavaliación e propón solucións para melloralas. LGB1.6.2. Comprende, interpreta e rexeita os prexuízos que se poidan asociar á maneira de pronunciar a lingua galega. LGB1.6.3. Usa a variante dialectal propia e asúmea como a variedade habitual do seu contexto.	CCL CAA CCEC	1.6.1.1. Aprecia a importancia da pronuncia correcta. 1.6.1.2. Esfórzase por mellorar a súa pronuncia 1.6.2. Analiza e rexeita prexuízos asociados á pronuncia da lingua galega. 1.6.3. Valora as variantes dialectais da lingua.	-ReAutoavAct -RuExpOrais -PC -RePart -ReAutoavAct -PC -RePart -ReAutoavAct

a, c, d, h	B.1.7. Participación activa en situacións propias do ámbito académico e de interese para o alumnado que xeren intercambio de opinión..	-Lectura dramatizada individual ou en pequenos grupos de textos variados e avaliación da pronuncia polo resto do alumnado.		B1.7. Participar activamente en situación propias do ámbito académico e de interese para o alumnado que xeren intercambio de opinión.	LGB1.7.1. Participa activamente en debates ou coloquios, respecta as regras de interacción, intervención e cortesía, manifesta as súas opinións e respecta as dos demais. LGB1.7.2. Cínguese ao tema, non divaga e atende ás instrucións do moderador nos debates e coloquios. LGB1.7.3. Avalía as intervencións propias e alleas. LGB1.7.4. Respecta as quendas de palabra, o espazo, xesticula de xeito adecuado, escoita activamente os demais e usa fórmulas de saúdo e despedida.	CCL CSC CAA	1.7.1./1.7.2/1.7.4. Participa en debates guiados sen saír do tema, respectando as quendas, escoitando aos interlocutores/as e usando fórmulas de saúdo e despedida. 1.7.3. Avalía as intervencións propias e alleas.	-RePart -ReAutoavAct ReAvalDebates -AutoavComp -PC

Lingua Galega e Literatura. 3º ESO								
OBXECTIVOS	CONTIDOS	ACTIVIDADES DE APRENDIZAXE	TEMP. (Horas)	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMP. CLAVE	MÍNIMOS ESIXIBLES	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
a,b, c, g, h, p	B1.8. Coñecemento, uso e aplicación de técnicas e estratexias necesarias para falar en público: planificación do discurso nas prácticas orais formais e informais.	-Participación no concurso radiofónico de teatro lido, promovido polo Servizo de Normalización Lingüística do Concello de Ames e asistencia ao taller previo de formación. -Actividades lúdicas de práctica oral dos pronomes átonos, do infinitivo persoal e das vogais abertas e pechadas.		B1.8. Aplicar técnicas e estratexias para falar en público, en situacións formais ou informais, de forma individual ou en grupo.	LGB1.8.1. Elabora guións para organizar os contidos de exposicións formais ou informais breves. LGB1.8.2. Participa con fluidez nas intervencións orais espontáneas ou formais respectando as regras morfosintácticas desta lingua, en especial a colocación do pronome átono, así como a fonética galega (pronuncia das sete vogais, n velar e fonema fricativo palatal xordo). LGB1.8.3. Emprega nas intervencións orais expresións propias do galego: infinitivo conxugado e fraseoloxía adecuada. LGB1.8.4. Fai uso dos aspectos prosódicos da linguaxe non verbal (a presentación, a posta en escena, os xestos e a mirada), manifesta autocontrol das emocións ao falar en público e diríxese ao auditorio con autoconfianza e seguridade. LGB1.8.5. Emprega nas intervencións orais espontáneas un léxico rico e variado. LGB1.8.6. Adecúa a súa pronuncia á finalidade da práctica oral. LGB1.8.7. Recoñece a avalía erros (repeticións de conectores, pobreza léxica e castelanismos) nos discursos orais propios e alleos e trata, progresivamente, de evitalos.	CAA CCL CSC CSIEE	1.8.1.Sabe elaborar un guión para organizar unha exposición. 1.8.2.1. Participa en debates de clase e outras intervencións orais esforzándose por usar correctamente a lingua galega 1.8.2.2. Esfórzase por colocar correctamente os pronomes átonos nas intervencións orais. 1.8.3 Coñece algunha fraseoloxía do galego e empréгaa oralmente. 1.8.4. NON 1.8.5. Esfórzase por mellorar e ampliar o seu léxico 1.8.6. NON 1.8.7. Recoñece erros nos discursos propios e alleos e esfórzase por evitalos.	-EObsCad -ReAutoavAct ReAvalDebates -RuExpOrais -ReAutGram -RePart -PO -ReObs -RuExpOrais -AuD ReAutoavAct -RePart -PC

a,d , h , l , o	B1.9. Construción de discursos adecuados a distintos rexistros,	-Buscamos na rede técnicas e estratexias de expresión e exposición		B1.9. Producir discursos breves e comprensibles, nun rexistro neutro,	LGB1.9.1. Participa en conversas informais nos que	CCL CSC CSIEE	1.9.1. Expresa opinións e é capaz de guiar unha conversa informal.	

Lingua Galega e Literatura. 3º ESO								
OBXECTIVOS	CONTIDOS	ACTIVIDADES DE APRENDIZAXE	TEMP. (Horas)	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMP. CLAVE	MÍNIMOS ESIXIBLES	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
	coherentes e ben organizados sobre temas de interese persoal ou social da vida cotiá e académica.	oral e intentamos aplicalas. -Actividades de avaliación da expresión oral. -Observación da actitude e participación do alumnado nas intervencións orais. -Observación da actitude do alumnado para aceptar as correccións de erros e da motivación para aprender a corrixilos		informal ou máis culto, sobre temas da vida cotiá ou académica.	intercambia información e expresa a súa opinión. LGB1.9.2. Desenvólvese correctamente en situacións da vida cotiá que impliquen solicitar unha información ou un servizo. LGB1.9.3. Utiliza as fórmulas de tratamento e as regras de cortesía axeitadas ao destinatario e á situación comunicativa. LGB1.9.4. Realiza e explica resumos ou exposicións académicas sinxelas.	CCEC CD CAA	1.9.2./1.9.3. Sabe solicitar correctamente unha información ou un servizo en situacións da vida cotiá, empregando o tratamento e a cortesía adecuados ao destinatario e á situación comunicativa 1.9.4. Pode realizar resumos ou exposicións académicas sinxelas.	-RePart -ReAvalColoqui o -RuExpOrais -ReObs -PO -RuExpOrais
b,e, g,h,	B1.10 Coñecemento e aplicación, con axuda das TIC, de técnicas e estratexias para a produción de textos orais sobre temas de actualidade.			B1.10. Coñecer e aplicar, con axuda das TIC, técnicas e estratexias para realizar exposicións orais planificadas.	LGB1.10.1. Consulta os medios de información dixitais para seleccionar contidos relevantes e incorporalos ás súas producións. LGB1.10.2. Emprega as TIC para facer as súas presentacións máis claras e atractivas visualmente.	CD CAA CSIEE CD CCL CSC	1.10.1. Consulta Internet para mellorar as súas exposicións orais 1.10.2. Usa as TIC para mellorar a presentación das súas exposicións orais	-ReObs -AutoavComp -RuExpOrais -AutoavComp -PC

Lingua Galega e Literatura. 3º ESO								
OBXECTIVOS	CONTIDOS	ACTIVIDADES DE APRENDIZAXE	TEMP. (Horas)	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMP. CLAVE	MÍNIMOS ESIXIBLES	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
B.2. COMUNICACIÓN ESCRITA. LER E ESCRIBIR								
b, f, h	B2.1. Uso de técnicas de análise do contido e estratexias que facilitan a lectura comprensiva e crítica de textos.	-Prácticas, individuais ou en pequenos grupos, de subliñado, resumos, esquemas, e mapas conceptuais de textos diversos da vida cotiá, dos medios de comunicación e académicos. -Actividades de ampliación de vocabulario: definicións, sinónimos, antónimos... -Lecturas comprensivas e motivadoras de diferentes textos dos medios de comunicación. -Aprendemos a diferenciar información de opinión: en pequenos grupos analizamos textos dos medios de comunicación e intentamos chegar a	30 horas Aproxi_Mada_mente, distri-buídas nunhas 17 sesións trimes_trais de 30 min. cada unha.	B2.1. Aplicar técnicas e estratexias que facilitan a lectura comprensiva e crítica de textos.	LGB2.1.1. Usa técnicas de síntese do contido dos textos: subliñados, esquemas e resumos. LGB2.1.2. Usa técnicas de ampliación e organización da información: táboas, cadros, gráficos e mapas conceptuais. LGB2.1.3. Busca e asimila o significado de palabras do rexistro formal e incorpóraas progresivamente ao seu vocabulario. LGB2.1.4. Relaciona a información explícita e implícita dun escrito en función do contexto.	CCL CAA	2.1.1. Sabe realizar o subliñado, un esquema e un resumo dun texto escrito adecuado ao seu nivel. 2.1.2. Sabe organizar a información mediante táboas, gráficos e mapas conceptuais. 2.1.3. Esfórzase por ampliar o seu vocabulario. 2.1.4. NON	-EObsCad -AutoavComp -PE -EObsCad -AutoavComp -PE -ReAutoavAct -AuD -RuTEscritos
d, e, h	B2.2. Comprensión e interpretación de textos propios da vida cotiá e das relacións sociais: convocatorias, actas de reunión e regulamentos.			B2.2. Comprender e interpretar textos da vida cotiá e das relacións sociais: convocatorias, actas de reunión e regulamentos.	LGB2.2.1. Comprende e interpreta textos propios da vida cotiá e das relacións sociais: convocatorias, actas de reunión e regulamentos. LGB2.2.2. Identifica os trazos característicos dun escrito (tipografía, distribución de espazos e escollas léxicas) coa tipoloxía textual (convocatoria, actas de reunión e regulamentos).	CCL CSC	**2.2.1.** Comprende textos expositivos da vida cotiá e das relacións sociais. **2.2.2.** NON	-RePart -PE -AutoavComp

d, e, h	B2.3. Comprensión e interpretación de textos propios dos medios de comunicación e distinción dos contidos informativos e das opinións en entrevistas, crónicas e reportaxes.	acordos sobre o que teñen de información e de opinión.		B2.3. Comprender e interpretar escritos propios dos medios de comunicación e distinguir entre información e opinión en entrevistas, crónicas e reportaxes.	LGB2.3.1. Comprende e interpreta textos xornalísticos, fundamentalmente en entrevistas, crónicas e reportaxes. LGB2.3.2. Distingue entre os contidos informativos e as opinións que se expresan nos textos xornalísticos.	CCL CSC	**2.3.1.** Comprende o sentido de entrevistas, crónicas e reportaxes xornalísticas. **2.3.2.** É quen de diferenciar entre información e opinión nos textos xornalísticos.	-RePart -PE -AutoavComp -RePart -PE -AutoavComp

Lingua Galega e Literatura. 3º ESO								
OBXECTIVOS	CONTIDOS	ACTIVIDADES DE APRENDIZAXE	TEMP. (Horas)	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMP. CLAVE	MÍNIMOS ESIXIBLES	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
d, e, h	B2.4. Comprensión e interpretación dos textos propios do ámbito académico, especialmente os expositivos e explicativos (enciclopedias, webs educativas e outros materiais de consulta).	-Atopamos o tema e os subtemas: en pequenos grupos buscamos o tema principal e os subtemas de distintos textos expositivos, Intercambiamos os textos e analizamos as coincidencias ou diverxencias. -Actividades de interpretac ión de gráficas, diagramas e mapas conceptuais relacionados con temas académicos. -Actividades guiadas de búsqueda e organización da información na biblioteca e na aula de informática		B2.4. Comprender e interpretar textos de carácter académico, especialmente os expositivos e explicativos: enciclopedias, webs educativas e outros materiais de consulta.	LGB2.4.1. Comprende e interpreta textos propios do ámbito académico, especialmente os expositivos e explicativos elaborados a partir da información obtida nas bibliotecas. LGB2.4.2. Consulta fontes xerais (enciclopedias) e especializadas (monográficos e webs temáticas) para ampliar a información e mellorar o coñecemento da mensaxe. LGB2.4.3. Interpreta, deduce e explica a información que aparece en diagramas, gráficas e mapas conceptuais.	CCL CAA CD	2.4.1./ 2.4.2. Usa de forma guiada a biblioteca e as TIC para mellorar a aprendizaxe e ampliar coñecementos. 2.4.3. Interpreta a información de gráficas, diagramas e mapas conceptuais sinxelos.	-ReObs -PC -AutoavComp -RePart -PO -AutoavComp
b, h	B2.5. Identificación do tema e dos subtemas, a estrutura comunicativa das mensaxes e a intención do emisor dos textos expositivos e explicativos.			B2.5. Identificar o tema, os subtemas e a estrutura comunicativa dos textos expositivos e explicativos.	LGB2.5.1. Interpreta o sentido global e compón o esquema xerarquizado das ideas de textos expositivos e explicativos. LGB2.5.2. Identifica a estrutura comunicativa das mensaxes escritas e a intención do emisor.	CCL CAA	2.5.1.1. Comprende o sentido de textos expositivos adecuados ao seu nivel. 2.5.1.2. Pode realizar un esquema coas ideas principais e secundarias dun texto expositivo. 2.5.2. NON	-PO -PE -EObsCad -AutoavComp
b, e, g, h	B2.6. Uso case autónomo dos recursos que ofrecen as bibliotecas e as TIC para obter, organizar e seleccionar a información.			B2.6. Usar, de maneira case autónoma, os recursos que ofrecen as bibliotecas e outros recursos relacionados coas TIC para obter, organizar e seleccionar información.	LGB2.6.1. Aplica correctamente o sistema de procura na biblioteca e nos buscadores de internet para obter, organizar e seleccionar información	CCL CAA CD	2.6.1. Esfórzase usando a biblioteca e as TIC para obter, organizar e seleccionar información	-RePart -AutoavComp -PC -ReAutoavAct

a, c, d, h	B2.7. Actitude reflexiva e crítica ante a lectura de calquera tipo de texto, para detectar prexuízos e discriminacións.			B2.7. Manifestar unha actitude reflexiva e crítica ante a lectura de calquera tipo de texto, para detectar prexuízos e descriminacións.	LGB2.7.1. Identifica e expresa posturas de acordo e desacordo sobre aspectos parciais ou globais dun texto. LGB2.7.2. Recoñece e evita usos lingüísticos que transmiten prexuízos ou mensaxes discriminatorias.	CCL CSC	**2.7.1.** Pode identificar e expresar posturas de acordo e desacordo sobre aspectos parciais ou globais dun texto. **2.7.2.** Recoñece e evita a linguaxe con prexuízos ou discriminatoria.	-RePart -RuTEscritos -ReObs -RePart

Lingua Galega e Literatura. 3º ESO								
OBXECTIVOS	CONTIDOS	ACTIVIDADES DE APRENDIZAXE	TEMP. (Horas)	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMP. CLAVE	MÍNIMOS ESIXIBLES	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
h, o	B2.8. Lectura fluída en voz alta respectando os patróns fonéticos do galego.	-Actividades de identificación de prexuízos en diferentes textos, especialmente nos textos dos medios de comunicación e nos de produción persoal ou grupal. -Argumentación por parellas a favor ou en contra da opinión expresada en diferentes textos dos medios de comunicación. -Lecturas en voz alta e avaliación polo grupo clase e polo profesorado da dicción, entoación, ritmo, e respecto pola puntuación. -Redacción, individual ou en pequenos grupos de entrevistas, crónicas ou reportaxes para a revista escoar.		B2.8. Ler en voz alta, de xeito fluído, e respectar os patróns fonéticos do galego.	LGB2.8.1. Le en voz alta, de xeito fluído e respecta a fidelidade ao texto. LGB2.8.2. Respecta os patróns fonéticos do galego (fonética sintáctica e entoación) e emprega a dicción e o ritmo axeitado á lectura do texto.	CCL	2.8.1/2.8.2.Le en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados e con respecto pola puntuación do texto.	-RuExpOrais -ReObs
b, e, h	B2.9. Produción, en formato papel ou dixital, de textos propios da vida cotiá e das relacións sociais: convocatorias, actas de reunión e intervencións en foros.			B2.9. Producir, en formato papel ou dixital, textos propios da vida cotiá e das relacións sociais: convocatorias, actas de reunión e intervencións en foros.	LGB2.9.1. Produce, en formato papel ou dixital, textos da vida cotiá ou das relación sociais, segundo os modelos propostos na aula: convocatorias, actas de reunións e intervencións en foros.	CCL CSC CD	2.9.1. NON	
b, e, h	B2.10. Produción, en soporte impreso ou dixital, de textos propios dos medios de comunicación, fundamentalmente, entrevistas, crónicas e reportaxes.			B2.10. Producir, en soporte impreso ou dixital, textos xornalísticos informativos e de opinión, fundamentalmente, entrevistas, crónicas e reportaxes.	LGB2.10.1. Produce, en soporte impreso ou dixital, textos xornalísticos, fundamentalmente, entrevistas, crónicas, reportaxes.	CCL CD	2.10.1. Pode redactar, en soporte impreso ou dixital, unha entrevista, unha crónica e unha reportaxe.	-PE -EObsCad -DAutoavTEquipo -RuCoavProx

b, e, h	B2.11. Produción, en soporte impreso ou dixital, de textos expositivos do ámbito académico a partir da información obtida na biblioteca ou outras fontes de documentación.	-Usamos as TIC para mellorar a forma e o contido dos textos e traballos.		B2.11. Producir, en soporte impreso ou dixital, textos expositivos do ámbito académico: informes e proxectos sobre tarefas académicas das materias curriculares.	LGB2.11.1. Produce, en soporte impreso ou dixital, textos expositivos e explicativos sobre distintas materias curriculares elaborados a partir de información obtida en bibliotecas e outras fontes de información. LGB2.11.2. Usa correctamente elementos formais nos traballos académicos: citas bibliográficas, índices, paxinación, notas ao pé de páxina, organización de títulos, capítulos, etc.	CCL CD	2.11.1. Emprega a biblioteca e as TIC para elaborar textos expositivos relacionados coas materias curriculares. 2.11.2. NON	-ReObs -PC -AutoavComp

Lingua Galega e Literatura. 3º ESO								
OBXECTIVOS	CONTIDOS	ACTIVIDADES DE APRENDIZAXE	TEMP. (Horas)	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMP. CLAVE	MÍNIMOS ESIXIBLES	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
b, e, h ,f	B2.12. Planificación, produción e revisión do texto con adecuación, coherencia, cohesión e respecto polas normas morfolóxicas, ortográficas e tipográficas.	-Actividades guiadas (na biblioteca e/ou na aula de informática) de elaboración de textos expositivos relacionados coas materias curriculares. -Realizamos prácticas, individualmente ou en pequenos grupos, de adecuación, coherencia e cohesión de textos. -Usamos o correo electrónico, o chat, WhatsApp e blogs para relacionármonos con alumnado doutros centros e comentarmos lecturas, actividades, participación en proxectos, et. -Observación da actitude, motivación e participación do alumnado nos traballos de aula e nos traballos individuais. -Actividades de autoavaliación das producións escritas.		B2.12. Planificar producir e revisar textos con adecuación, coherencia, cohesión e con respecto polas normas morfolóxicas, ortográficas e tipográficas.	LGB2.12.1. Planifica a composición dos escritos en función do tipo de texto e da situación comunicativa para redactar textos adecuados, coherentes e ben cohesionados. LGB2.12.2. Redacta borradores, utiliza esquemas, árbores ou mapas conceptuais para planificar e organizar os seu escritos. LGB2.12.3. Consulta fontes de información en distintos soportes para seleccionar contidos relevantes que posteriormente reelaborará e incorporará ao seu escrito. LGB2.12.4. Utiliza o rexistro lingüístico adecuado en función da situación comunicativa e do ámbito de uso. LGB2.12.5. Usa elementos lingüísticos e discursivos para alcanzar a coherencia e cohesión interna (conectores e tratamento de formas verbais). LGB2.12.6. Revisa os textos de xeito gradual para resolver dificultades de contido (temática e estrutura) e de forma (cuestións tipográficas, ortográficas e gramaticais).	CCL CAA CD	2.12.1/2.12.2. Elabora borradores ou esquemas para planificar os seus escritos. **2.12.3.** Emprega a biblioteca e as TIC para seleccionar información e incorporala aos seus traballos. **2.12.4.** É quen de adecuar os seus escritos á situación comunicativa e ao ámbito de uso. **2.12.5.** Sabe redactar os seus escritos de forma coherente e cohesionada. **2.12.6.** Esfórzase en mellora a forma e o contido dos seus textos escritos	-ReObs -EObsCad -ReObs -PC -RuTEscritos -PE -ReAutoavAct
b, e, h	B2.13. Utilización das TIC para organizar os contidos, mellorar a presentación e corrixir erros.			B2.13. Utilizar as TIC para organizar os contidos, mellorar a presentación e corrixir as producións escritas.	LGB2.13.1. Usa as TIC (procesadores de textos e correctores ortográficos) para organizar os contidos, mellorar a presentación e facilitar a corrección dos textos escritos.	CCL CD	2.13.1. Emprega as TIC para corrixir e mellorar a presentación dos seus escritos.	-ReObs -PC -AutoavComp

a, d, e, h	B2.14. Uso das TIC como un medio de comunicación e interrelación social a través da escritura.			B2.14. Utilizar as TIC como un medio de comunicación e interrelación social a través da escritura.	LGB2.14.1. Coñece e utiliza as ferramentas TIC para intercambiar opinións sobre escritos alleos e escribir e dar a coñecer os propios en blogs, redes sociais de lectores e escritores.	CCL CSC CCEC CD	2.14.1. Emprega as TIC para relacionarse e comentar lecturas con alumnado doutros centros.	-ReObs -EAutoavProx

Lingua Galega e Literatura. 3º ESO								
OBXECTIVOS	CONTIDOS	ACTIVIDADES DE APRENDIZAXE	TEMP. (Horas)	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMP. CLAVE	MÍNIMOS ESIXIBLES	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
B 3. FUNCIONAMENTO DA LINGUA								
b, e, l	B3.1. Recoñecemento, explicación e uso de léxico amplo e preciso, con incorporación de fraseoloxía e de vocabulario temático.	-Actividades de léxico no caderno de clase sobre diferentes campos semánticos (hixiene e coidado corporal, sentimentos e estados de ánimo, hospedaxe, comercio, arquitectura, artes plásticas, cinema, música e baile, radio e TV, ecoloxía, seres míticos e ritos máxicos, deporte) -Actividades e xogos de léxico en Internet. -Xogos de coñecemento e emprego de fraseoloxía. -Investigación e recollida, no ámbito familiar , de fraseoloxía galega e posta en común na aula. -Actividades de detección de interferencia fonéticas.	15 horas aproximadamente, distribuídas nunhas 13 sesións trimestrais de 20 min. cada unha.	B3.1. Recoñecer e explicar os valores de léxico temático e da fraseoloxía.	LGB3.1.1. Selecciona o léxico e as expresións axeitadas en contextos comunicativos de uso formal da lingua.	CCL CAA	3. 1. 1. É quen de empregar fraseoloxía e léxico amplo e adecuado ao uso formal da lingua dos seguintes campos semánticos: hixiene e coidado corporal, sentimentos e estados de ánimo, hospedaxe, comercio, arquitectura, artes plásticas, cinema, música e baile, radio e TV, ecoloxía, seres míticos e ritos máxicos, deporte.	-RePart -RuTEscritos -RuExpOrais -PE -AuD
b, e, l	B3.2. Recoñecemento e identificación das categorías gramaticais.			B3.2. Aplicar os coñecementos sobre as distintas categorías gramaticais na elaboración de textos escritos e orais.	LGB3.2.1. Produce textos orais e escritos de diferentes xéneros cun correcto uso das distintas categorías gramaticais. LGB3.2.2. Identifica e explica os usos e valores das categorías gramaticais relacionándoas coa intención comunicativa e a tipoloxía textual.	CCL CAA	3.2.1/3.2.2. Emprega correctamente as categorías gramaticais nos seus textos escritos.	-RuTEscritos -PE -AutoavComp -ReAutGram
b, e, i	B3.3. Recoñecemento, explicación e uso dos procedementos de creación de palabras (derivación e composición).			B.3.3. Recoñecer e explicar os procedementos de creación de palabras e as posibilidades de combinación para crear novas palabras para crear novos elementos léxicos.	LGB3.3.1. Recoñece e explica os procedementos de creación de palabras. LGB3.3.2. Crea palabras novas utilizando os procedementos de creación.	CCL CAA	3.3.1/3.3.2. Coñece os procedementos de formación de palabras e aplícaos para formar palabras novas.	-EObsCad -PE -ReAutGram

a, d, e	B3.4. A fonética e a fonoloxía do galego con especial atención a posibles interferencias.	-Actividades no caderno de clase ou en rede de formación de palabras -Xogos de creación de palabras novas		B.3.4. Recoñecer e usar adecuadamente a fonética da lingua galega.	LGB3.4.1. Recoñece e usa adecuadamente a fonética da lingua galega.	CCL CAA	3.4.1. Esfórzase por usar correctamente a fonética da lingua galega.	-RuExpOrais -ReObs -ReAutoavAct
b, e, n, l	B3.5. Uso progresivo, autónomo e eficaz dos dicionarios, das	-Exercicios variados no caderno de clase ou na rede de recoñecemento		B.3.5. Usar progresiva, autónoma e eficazmente os	LGB3.5.1. Utiliza os dicionarios e outras fontes de consulta en diferentes soportes, resolven as	CCL CD	3.5.1. Usa o dicionario e as TIC para resolver dúbidas léxicas e gramaticais.	-ReObs -AuD -AutoavComp

<table>
<tr><th colspan="9">Lingua Galega e Literatura. 3º ESO</th></tr>
<tr><th>OBXECTIVOS</th><th>CONTIDOS</th><th>ACTIVIDADES DE APRENDIZAXE</th><th>TEMP. (Horas)</th><th>CRITERIOS DE AVALIACIÓN</th><th>ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE</th><th>COMP. CLAVE</th><th>MÍNIMOS ESIXIBLES</th><th>INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN</th></tr>
<tr><td></td><td>bibliotecas e doutras fontes de consulta en diferentes soportes, especialmente sobre cuestións de uso, de norma e como fonte de obtención de información.</td><td rowspan="4">e emprego das distintas clases de palabras.

-Exercicios de identificación das principais unidades e funcións sintácticas da O. Simple e composta.

-Actividades guiadas de procura eficaz de información en dicionarios e Internet.

-Actividades de puntuación e ortografía.

-Ditados

-Actividades de concordancia
.

-Xogos e exercicios de coherencia e cohesión.</td><td rowspan="4"></td><td>dicionarios, as bibliotecas e outras fontes de consulta para resolver dúbidas e progresar na aprendizaxe.</td><td>súas dúbidas sobre o uso correcto da lingua e progresa na aprendizaxe.</td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>b,e</td><td>B3.6. Coñecemento, aplicación e valoración das normas ortográficas para conseguir unha comunicación eficaz.</td><td>B.3.6. Aplicar as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.</td><td>LGB3.6.1. Emprega textos orais e escritos e respecta as normas gramaticais.</td><td>CCL
CAA</td><td>3.6.1. Exprésase oralmente e por escrito respectando as normas gramaticais.</td><td>-RuExpOrais
-RuTEscritos
-PE</td></tr>
<tr><td>b,e</td><td>B.3.7. Uso reflexivo da puntuación en relación coa cohesión textual.</td><td>B.3.7. Analizar e usar correctamente a puntuación.</td><td>LGB3.7.1. Revisa os textos para puntuar correctamente.</td><td>CCL</td><td>3.7.1. Coñece as normas de puntuación e revisa os seus textos para puntuar correctamente.</td><td>-EObsCad
-RuTEscritos
-CoavOrt</td></tr>
<tr><td>b,e</td><td>B3.8. Recoñecemento das función sintácticas e das unidades que as desempeñan de cara á mellora da construción de textos orais e escritos con emprego dunha terminoloxía axeitada.</td><td>B.3.8. Recoñecer, usar e explicar as funcións sintácticas oracionais e as unidades que as desempeñan.</td><td>LGB3.8.1. Recoñece e explica nos textos as funcións sintácticas oracionais e diferenza os elementos que as desempeñan.</td><td>CCL
CAA</td><td>3.8.1. Coñece e identifica as principais funcións sintácticas oracionais.</td><td>-EObsCad
-PE
-RuContGram</td></tr>
</table>

a, b, e	B3.9. Recoñecemento e uso reflexivo dos nexos e conectores textuais máis comúns, en particular os presentativos, secuenciadores de adición, e mais dos mecanismos de cohesión textual como a referencia interna de tipo léxico.	-Exercicios de identificación e emprego de conectores		B.3.9. Recoñecer en textos de diversa natureza e usar nas producións propias os diferentes conectores textuais e os principais mecanismos de cohesión.	LGB3.9.1. Identifica, explica e usa distintos conectores, así como outros mecanismos que lle achegan cohesión a un texto.	CCL	3.9.1. Coñece e usa os mecanismos de cohesión textual.	-PE -RuTEscritos
b	B3.10. Identificación da estrutura dun texto, a construción dos parágrafos e a vinculación e progresión temáticas en textos alleos e propios.	-Actividades de produción de textos cunha determinada estrutura e cunha adecuada progresión temática.		B.3.10. Sintetizar o contido e identificar a estrutura de textos. Elaborar producións propias segundo estes parámetros.	LGB3.10.1. Determina o tema, delimita a estrutura e identifica a progresión temática en producións propias e alleas. Elabora textos nos que ten en conta os parámetros anteriores.	CCL	3.10.1.1. Recoñece o tema e a estrutura de distintos textos. 3.10.1.2. Elabora textos seguindo un tema e estrutura dados.	-PE -RuTEscritos -RePart

Lingua Galega e Literatura. 3º ESO								
OBXECTIVOS	CONTIDOS	ACTIVIDADES DE APRENDIZAXE	TEMP. (Horas)	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMP. CLAVE	MÍNIMOS ESIXIBLES	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
	Elaboración de textos tendendo a estes valores.	-Quebracabezas textuais: compoñemos textos desordenados, tendo en conta a organización en parágrafos e a progresión temática e a puntuación. -Actividades orais e escritas de comprensión textual. -Proxecto de animación lectora en colaboración cos Dtos de Inglés e Francés e co Equipo de Biblioteca: realizamos sinxelas recensións de libros e outros textos ou carteis (en galego, inglés, francés, rumano, portugués, etc) e publicámolas na revista escolar ou na páxina web do centro.						
e	B.3.11. Recoñecemento e delimitación na intención comunicativa expresada.			B.3.11. Comprender o sentido global e a intención comunicativa de textos orais e escritos.	LGB3.11.1. Interpreta o sentido de textos orais e escritos, identifica a intención comunicativa e a recoñece a postura de cada emisor.	CCL CSC	3.11.1. Comprende o sentido e a intención de textos orais e escritos adecuados ao seu nivel.	-RePart -PE -RuComText
b, e, h	B.3.12. Participación en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, etc.) nos que se utilicen varias linguas, tanto curriculares como outras presentes no centro, relacionados cos elementos transversais e nos que se eviten estereotipos lingüísticos ou culturais.			B.3.12. Participar en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, etc.) nos que se utilicen varias linguas, tanto curriculares como outras presentes no centro, relacionados cos elementos transversais e nos que se eviten estereotipos lingüísticos ou culturais.	LGB3.12.1. Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evita estereotipos lingüísticos ou culturais e valora as competencias que posúe como persoa plurilingüe.	CCL CAA CD	3.12.1. Participa en traballos que requiran utilizar varias linguas e valora o plurilingüismo como fonte de riqueza persoal e cultural.	-RePart -EAutoavProx -ReAutoavAct
b,e	B3.13. Identificación e progresiva utilización dos coñecementos sobre as linguas para desenvolver unha competencia comunicativa integrada.			B3.13. Reflexionar sobre o sistema e as normas de uso das linguas, mediante a comparación e transformación de textos, enunciados e palabras, e utilizar estes coñecementos para solucionar problemas de comprensión e para a produción de textos.	LGB3.13.1. Utiliza os coñecementos lingüísticos de ámbito contextual, textual, oracional e da palabra, desenvolvidos no curso nunha das linguas, para mellorar a comprensión e produción dos textos traballados en calquera das outras.	CCL CAA	3.13.1. Recoñece elementos comúns nas linguas utilizadas no centro e emprégaos para mellorar a súa competencia lingüística.	-RePart -ReAutoavAct

B 4. LINGUA E SOCIEDADE								
o, p	B4.1. Valoración das linguas como medios de relación interpersoal e de	-Elaboración da biografía lingüística de cada alumno/a, seguindo as	15 horas aproxi_	B4.1. Valorar as linguas como medios de relación interpersoal e de sinal de identidade	LGB4.1.1. Valora a lingua como medio de relación interpersoal e de sinal de identidade dun	CCL CSC CD	4.1.1.1. Valora a lingua como manifestación da riqueza cultural e a identidade dun pobo.	-RePart -PO -ReAutoavAct

Lingua Galega e Literatura. 3º ESO								
OBXECTIVOS	CONTIDOS	ACTIVIDADES DE APRENDIZAXE	TEMP. (Horas)	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMP. CLAVE	MÍNIMOS ESIXIBLES	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
	sinal de identidade dun pobo O plurilingüismo como expresión da riqueza cultural da humanidade e consciencia da necesidade e das potencialidades de enriquecemento persoal e colectivo do uso normalizado da lingua galega, afirmando o plurilingüismo A lusofonía.	pautas do Portfolio europeo das linguas. -Explicación en gran grupo as funcións dunha lingua e traballamos a valoración da súa función identitaria. -Explicación en gran grupo dos conceptos de plurilingüismo e lusofonía -Avaliamos a nosa competencia lingüística en galego e castelán a partir das catro destrezas básicas. -Determinamos os ámbitos de uso por parte do alumnado da lingua galega e castelá e comentamos eses usos. -Buscamos en Internet, en pequenos grupos, campañas de promoción da lingua galega e comentámolas. -Analizamos, en pequenos grupos, datos e gráficas da nosa situación sociolingüística, extraemos conclusións e poñémolas en común para todo o grupo	mada_mente, distribuídas nunhas 13 sesións trimes_trais de 20 min. cada unha.	dun pobo, apreciar o plurilingüismo como expresión da riqueza cultural da humanidade e coñecer a importancia da lusofonía e incorporar ferramentas en rede desta comunidade cultural.	pobo e amósase capaz de explicar a súa postura. LGB4.1.2. Distingue entre bilingüismo e diglosia e aplica estes termos de forma axeitada á realidade galega. LGB4.1.3. Valora o plurilingüismo inclusivo, desde a lingua propia, como expresión da riqueza cultural da humanidade e amósase capaz de explicar a súa postura. LGB4.1.4. Coñece as linguas que forman parte da nosa familia lingüística. LGB4.1.5. Coñece os territorios que forman parte da comunidade lusófona e a importancia desta na vida social e económica galega. LGB4.1.6. Incorpora á súa práctica cotiá os principais recursos da rede en lingua portuguesa (buscadores e enciclopedias).		4.1.1.2. É quen de expoñer a súa opinión razoada sobre a relación lingua-pobo. 4.1.2. Distingue entre bilingüismo e diglosia e aplica estes termos de forma axeitada á realidade galega. 4.1.3. Comprende que o plurilingüismo representa a riqueza cultural da humanidade e valora a lingua galega como unha aportación singular a esa riqueza. 4.1.4. Identifica as linguas .que forman parte da nosa familia lingüística. 4.1.5.1. identifica nun mapa os territorios da comunidade lusófona. 4.1.5.2. Recoñece a importancia da comunidade lusófona para a vida social e econónica de Galicia. 4.1.6. Coñece e emprega algúns recursos da rede en lingua portuguesa.	-RePart -PO -PC -ReAutoavAct -PC -RePart -ReAutoavAct -PO -PE -PC -EObsCad -RePart -ReAutoavAct -ReObs
o, p	B4.2. Análise da situación sociolingüística, a partir do contexto familiar do alumnado.			B4.2. Describir e analizar a situación sociolingüística de Galicia atendendo á presenza da lingua galega.	LGB4.2.1. Describe e analiza a situación sociolingüística de Galicia. LGB4.2.2. Analiza gráficas sobre o uso do galego segundo a idade das persoas. LGB4.2.3. Identifica os castelanismos nas producións lingüísticas e depura estes elementos no seu propio discurso.	CCL CSC CD	4.2.1/4.2.2. É quen de analizar a situación sociolingüística da lingua galega, partindo de datos e gráficas sobre o uso do galego. 4.2.3. Identifica os castelanismos nas producións orais e escritas e esfórzase por evitalos.	-PE -PC -AutoavSociol -PE -RePart -ReAutoavAct

o, p	B4.3. Desenvolvemento de actitudes positivas cara ao proceso de recuperación do galego, favorecendo o xurdimento de vínculos	-Actividades de incentivación para que o alumnado participe nas actividades e campañas desenvolvidas polo EDLG do centro e polo Servizo de		B4.3. Coñecer as principais iniciativas normalizadoras, adquirir vínculos positivos cara ao uso do galego e asumir a	LGB4.3.1. Coñece as principais iniciativas normalizadoras da lingua galega. LGB4.3.2. Comprende o concepto normalización e	CCL CSC	4.3.1/4.3.2. Entende o concepto de normalización e coñece algunhas iniciativas normalizadoras da nosa lingua.	-PE -RuCoavProx -EAutoavProx -ReAutoavAct

Lingua Galega e Literatura. 3º ESO								
OBXECTIVOS	CONTIDOS	ACTIVIDADES DE APRENDIZAXE	TEMP. (Horas)	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMP. CLAVE	MÍNIMOS ESIXIBLES	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
	positivos cara ao seu uso e consciencia da necesidade e das potencialidades de enriquecemento persoal e colectivo do uso normalizado da lingua galega.	Normalización do concello de Ames (*Club de debate, Concurso radiofónico de teatro lido, Amo o galego, Día do orgullo neofalante,* revista escolar, etc.). -Realizamos un esquema coas etapas da historia social da lingua galega desde os seus inicios ata 1916. -Explicación das causas dos feitos máis relevantes da historia social da lingua e análise das súas consecuencias. -Procura na biblioteca e/ou internet de información para ampliar os coñecementos sobre a historia social da lingua. -Proxectamos fragmentos do documental da TVG *Historias de Galicia*. -Situamos nun mapa as lingua da Península Ibérica, analizamos en pequenos grupos, a situación sociolingüística e legal das linguas de España e realizamos unha posta en común valorando esas situacións.		importancia da contribución individual no desenvolvemento da lingua galega.	explica o proceso normalizador do galego. LGB4.3.3. Analiza a súa propia práctica lingüística e valora a importancia de contribuír individual e socialmente á normalización da lingua galega.		4.3.3. Realiza unha reflexión crítica sobre a súa práctica lingüística e mostra unha actitude de compromiso como falante, en relación co proceso de normalización da lingua.	-RePart -RuCoavProx -EAutoavProx -ReAutoavAct -AutoavSociol
o, p	B4.4. Etapas da historia social da lingua galega desde os seus inicios ata 1916 e comprensión das causas e consecuencias dos feitos máis relevantes.			B4.4. Recoñecer os principias elementos na orixe e formación da lingua galega, así como identificar as causas e consecuencias dos feitos máis relevantes da historia social da lingua desde os seus inicios ata 1916.	LGB4.4.1. Recoñece os principias elementos na orixe e formación da lingua galega desde os seus inicios ata 1916. LGB4.4.2. Recoñece os acontecementos relevantes da historia social da lingua galega desde os seus inicios ata 1916. LGB4.4.3. Identifica as causas dos feitos máis relevantes da historia social da lingua galega desde os seus inicios ata 1916. LGB4.4.4. Identifica as consecuencias dos feitos máis relevantes da historia social da lingua galega desde os seus inicios ata 1916. LGB4.4.5. Interpreta gráficos, táboas, textos e información dos medios e das TIC, relacionados coa historia social da lingua galega desde os seus inicios ata 1916.	CCL CSC CCD	4.4.1. Coñece como se formou a lingua galega desde as súas orixes ata 1916. 4.4.2/4.4.3/4.4.4. Identifica os principais condicionantes históricos na evolución da lingua galega desde os inicios ata 1916. 4.4.5. Interpreta información gráfica e textual diversa en distintos soportes, relacionada coa historia social da lingua galega desde os seus inicios ata 1916.	-PE -PC -AutoavCont -PE -PC -AutoavCont -AutoavComp -ReObs -PC -AutoavSociol -AutoavComp
o, p	B4.5. Situación sociolingüística e legal das linguas de España.			B4.5. Describir a situación sociolingüística e legal das linguas do Estado español.	LGB4.5.1.Coñece a lexislación estatal e autonómica que regula a utilización do galego e a súa promoción	CCL CSC	4.5.1. Coñece as principais leis que regulan o uso do galego e a súa promoción.	-PE -PC

o , p	B4.6. Prexuízos lingüísticos.	-Lectura de textos e proxección de vídeos que dean pé para a análise de prexuízos lingüísticos (Ex. Gran Hermano:		B4.6. Identificar os prexuízos lingüísticos e analizar a situación persoal en relación a eles.	LGB4.6.1. Coñece o que é un prexuízo. LGB4.6.2. detecta e analiza a presenza de prexuízos de	C C L C S C	4.6.1. Entende o que é un prexuízo e pon exemplos.	-PE -PC

Lingua Galega e Literatura. 3º ESO								
OBXECTIVOS	CONTIDOS	ACTIVIDADES DE APRENDIZAXE	TEMP. (Horas)	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMP. CLAVE	MÍNIMOS ESIXIBLES	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
		"*hablaba gallego, que bajón*") -Entrevista guiada a compañeir@s e familiares e/ou coñecidos para detectar prexuízos e analizalos. -Explicación e exemplificacións do concepto de lingua estándar. -Debate sobre a necesidade e utilidade de posuírmos un modelo estándar de lingua. -Gravacións da fala espontánea de persoas do seu medio social e familiar .Comparación e análise das variedades dialectais. -Observación das actitudes lingüísticas do alumnado e análise das mesmas.			carácter sociocultural e sociopolítico cara ao galego na súa práctica lingüística e na da súa contorna.		4.6.2. É quen de detectar prexuízos cara o galego e reflexionar sobre eles.	-ReAutoavAct -AutoavSociol -ReAvalColoquio
h, o, p	B4.7 Recoñecemento e valoración dos principais fenómenos que caracterizan as variedades xeográficas, diastráticas e diafásicas da lingua galega e da función da lingua estándar, uso normalizado da variante dialectal propia da zona e utilización e valoración da variante estándar da lingua en situacións de carácter formal.			B4.7. Identificar e clasificar as variantes diastráticas do galego, recoñecer os trazos da variedade estándar da lingua galega, valorala como variante unificadora e apreciar a variante diatópica propia.	B4.7.1. Identifica e clasifica as variantes diastráticas do galego. B4.7.2. Recoñece os trazos da variedade estándar da lingua galega e valóraa como variante unificadora. B4.7.3. Rexeita os prexuízos sobre as variedades dialectais e utiliza os trazos propios da súa zona.	CCL CSC	4.7.1. NON 4.7.2. Entende o concepto de lingua estándar e dálle o valor de unificar e prestixiar a lingua. 4.7.3. Rexeita os prexuízos sobre as variedades dialectais e utiliza con naturalidade, se é o caso, os trazos propios da súa zona.	-PE -PC -ReAutoavAct -PC -RuExpOrais ReAvalDebates
B 5. EDUCACIÓN LITERARIA								

h,l	B5.1. Identificación e comprensión das distintas épocas e períodos da literatura galega desde as súas orixes na Idade Media ata 1916.	-Actividades de motivación e información en gran grupo, dos períodos da literatura galega ata 1916: Proxección dos capítulos 5, 6 e 7 do documental	20 horas aproximadamente, distri	B5.1. Identificar e comprender as distintas épocas e períodos da literatura galega desde as súas orixes na Idade Media ata 1916.	LGLB5.1.1. Identifica as distintas épocas e períodos da literatura galega desde as súas orixes na Idade Media ata 1916. LGLB5.1.2. Comprende e explica razoadamente as distintas épocas e períodos da literatura galega desde a Idade Media ata	CCL	5.1.1. Identifica as distintas épocas e períodos da literatura galega desde as súas orixes na Idade Media ata 1916. 5.1.2. Pode indicar as principais características das distintas épocas e períodos da literatura	-PE -PC -AutoavCont -RuAprLiteratura -PE -PC -ReAutoavAct

Lingua Galega e Literatura. 3º ESO								
OBXECTIVOS	CONTIDOS	ACTIVIDADES DE APRENDIZAXE	TEMP. (Horas)	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMP. CLAVE	MÍNIMOS ESIXIBLES	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
		da TVG *Historias de Galicia*.	buíd as nun has 16 sesións trimes_ trais de 20 min. cada unha.		1916 e sinala os seus principais trazos característicos.		galega desde a Idade Media ata 1916	-RuAprLiteratura
h,l	B5.2. Selección, lectura autónoma e comentario de textos representativos da literatura galega desde a Idade Media ata 1916.	-Actividades de síntese: repasamos partindo dun esquema as principais características das épocas e períodos da literatura galega desde as súas orixes na Idade Media ata 1916. -Actividades de repaso: completamos esquemas, respondemos (oralmente ou por escrito) preguntas relacionadas cos distintos períodos. -Lectura na clase de textos representativos dos distintos períodos e análise guiada dos mesmos, individual ou en pequenos grupos e posterior posta en común.		B5.2. Seleccionar, ler autonomamente e comentar textos representativos da literatura galega desde a Idade Media ata 1916 e relacionar o seu contido co contexto histórico, cultural e sociolingüístico de cada período.	LGLB5.2.1. Selecciona, seguindo criterios razoados, textos representativos da literatura galega desde a Idade Media ata 1916 para a súa lectura. LGLB5.2.2. Le autonomamente obras ou textos representativos da literatura galega desde a Idade Media ata 1916, resume o seu contido, sinala os seus trazos característicos definitorios e relaciónaos co contexto histórico, cultural e sociolingüístico do período da literatura galega correspondente. LGB5.2.3. Comenta, de forma guiada, textos de obras da Literatura galega desde a Idade Media ata 1916, sinala os seus trazos característicos definitorios e relaciónaos co contexto histórico, cultural e sociolingüístico do período da literatura galega correspondente. LB5.2.4. Compara textos literarios dunha mesma época ou período ou de diferentes épocas e períodos atendendo aos seus principais contidos, sinala os seus trazos característicos definitorios e pon todo en relación co contexto histórico, cultural e sociolingüístico da(s) época(s) ou do(s) período(s).	CCL	5.2.1. Le e comprende textos representativos da literatura galega desde a Idade Media ata 1916. 5.2.2. analiza as características de textos representativos da literatura galega desde a Idade Media ata 1916. 5.2.3. Realiza comentarios guiados de textos representativos da literatura galega desde a Idade Media ata 1916. 5.2.4. NON	-PE -ReObs -ReComLect -PE -ReComLect -PO -PE -ReComLect -PO

h,l	B5.3. Lecturas expresivas e comprensivas, audicións e lecturas dramatizadas de textos narrativos, poéticos, teatrais e ensaísticos representativos da literatura galega desde a Idade Media ata 1916.	- Comentarios guiados individuais de distintos textos literarios. -Lectura, fóra da aula, dun libro por avaliación, adaptado á idade e nivel do alumnado. Proba escrita posterior sobre os contidos da lectura.		B5.3. Ler expresiva e comprensivamente, facer audicións e ler dramatizadamente textos narrativos, poéticos, teatrais e ensaísticos da literatura galega desde a Idade Media ata 1916.	LGLB5.3.1. Le expresiva, comprensiva e/ou dramatizadamente textos narrativos, poéticos, teatrais e ensaísticos representativos da literatura galega desde a Idade Media ata 1916. LGLB5.3.2. Participa con proveito de audicións de textos narrativos,	CCL	5.3.1. Realiza lecturas comprensivas, expresivas e/ou dramatizadas de textos de distintos xéneros, representativos da literatura galega desde a Idade Media ata 1916. 5.3.2. NON	-ReComLect -RuExpOrais -PC

Lingua Galega e Literatura. 3º ESO								
OBXECTIVOS	CONTIDOS	ACTIVIDADES DE APRENDIZAXE	TEMP. (Horas)	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMP. CLAVE	MÍNIMOS ESIXIBLES	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
		-Participación en concursos literarios do centro, do concello e outros. -Participación no grupo de traballo da revista escolar e colaboración na súa sección literaria -Asistencia a algunha representación teatral e posterior comentario da mesma. -Audicións de poemas musicados e actividades sobre os poemas e as interpretacións. -Participación no concurso radiofónico de teatro lido do Concello de Ames. -Participación no recital poético do Día de Rosalía organizado polo Concello de Ames. -Realización de pequenos traballos sobre períodos ou aspectos das épocas e/ou autores e autoras consultando a rede. -Taller literario: creamos cantigas medievais e outros textos e realizamos unha lectura dramatizada dos mesmos na aula.			poéticos, teatrais e ensaísticos representativos da literatura galega desde a Idade Media ata 1916 e escribe/debate, argumentadamente, sobre aspectos literarios básicos destes.			
h,l	B5.4. Elaboración de traballos individuais e/ou en grupo, nos que se describan e analicen testos literarios representativos da literatura galega desde a Idade Media ata 1916.			B5.4. Elaborar traballos individuais e/ou en grupo, nos que se describan e analicen textos representativos da literatura galega desde a Idade Media ata 1916.	LGLB5.4.1. Elabora traballos individual e/ou colectivamente, nos que se describen e analizan textos representativos da literatura galega desde a Idade Media ata 1916.	CCL	5.4.1. Elabora, individualmente ou en grupo, traballos guiados de análise e comentario de textos literarios representativos da literatura galega desde a Idade Media ata 1916.	-PC -DAutoavTEquip -RuComTExt
h,l	B5.5. Consulta de fontes básicas de información e familiarización coas TIC para a realización de traballos e cita axeitada destes.			B5.5. Consultar fontes básicas de información e familiarizarse cos recursos das TIC para a realización de traballos e cita axeitada destas.	LGLB5.5.1. Consulta fontes de información básicas para a realización de traballos sinxelos e cita axeitada destas. LGLB5.5.2. Emprego de diferentes recursos básicos das TIC para a realización de traballos sinxelos e cita axeitada destes.	CCL CD	5.5.1/5.5.2. Emprega a biblioteca e as TIC para realizar traballos literarios sinxelos	-ReObs -PC -DAutoavTEquip
h, l, n	B5.6. Creación e/ou recreación de textos sinxelos de intención literaria partindo das características dos traballados na aula co fin de desenvolver o gusto pola escrita e a capacidade de expresión dos sentimentos e xuízos.			B5.6. Crear ou recrear textos sinxelos de intención literaria partindo das características dos traballados na aula co fin de desenvolver o gusto pola escrita e a capacidade de expresión dos sentimentos e xuízos.	LGLB5.6.1. Crea ou recrea textos sinxelos de intención literaria partindo das características dos traballados na aula. LGLB5.6.2. Desenvolve o gusto pola escrita como instrumento de comunicación capaz de analizar e regular os sentimentos e xuízos.	CCL CCEC	5.6.1. Pode crear ou recrear textos literarios sinxelos a partir de modelos traballados na aula. 5.6.2. Participa con interese na creación literaria e valóraa como medio de expresión de sentimentos e xuízos.	-ReObs -RuTEscritos -ReObrEscrita -ReAutoavAct -EAutoavProx -RuCoavProx

4.1.4. LINGUA GALEGA E LITERATURA / 4º CURSO DE ESO

Lingua Galega e Literatura. 4º ESO								
OBXECTIVOS	CONTIDOS	ACTIVIDADES DE APRENDIZAXE	TEMP. (Horas)	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMP. CLAVE	MÍNIMOS ESIXIBLES	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
B.1. COMUNICACIÓN ORAL. ESCOITAR E FALAR								
d, e, h	B1.1. Comprensión e interpretación de textos propios dos medios de comunicación audiovisual, con especial atención aos xéneros de carácter argumentativo.	-Audición e /ou vista de noticias, entrevistas, crónicas ou reportaxes. Explicación e/ou resumo do seu contido en pequenos grupos. -Realización de esquemas individuais e /ou en pequenos grupos, coas ideas principais e secundarias dos textos orais escoitados.	20 horas aproximadamente, distribuídas nunhas 22 sesións trimes	B1.1. Identificar a intención comunicativa implícita e explícita, o tema, a idea principal e as secundarias, a tese e os argumentos de textos propios dos medios de comunicación audiovisual.	LGB1.1.1. Comprende o sentido global de textos orais dos medios de comunicación audiovisuais, identifica o propósito, a tese e os argumentos de noticias debates ou declaracións, determina o tema e recoñece a intención comunicativa do/da falante. LGB1.1.2. Distingue as partes nas que se estruturan as mensaxes orais, o tema, así como a idea principal e as secundarias. LGB1.1.3. Analiza criticamente tanto a forma como o contido de noticias, debates e procedentes dos medios de comunicación e recoñece a validez dos argumentos.	CCL CAA	1.1.1.1 Comprende a idea global e a intención comunicativa de noticias ou debates dos medios de comunicación audiovisual. 1.1.1.2. Pode identificar o tema, a tese e os argumentos de textos orais argumentativos. 1.1.2. Pode diferenciar o tema e as ideas principais e secundarias nas mensaxes orais. 1.1.3. Pode realizar unha valoración crítica de noticias e debates dos medios de comunicación e explicar se considera válidos os argumentos empregados.	-ReObs -PO -RuExpOrais -PO -PE -RePart -PO -PE -RuExpOrais ReAvalDebates

d, e, h	B1.2. Comprensión e análise de textos publicitarios dos medios de comunicación audiovisual.	-Comparamos noticias de distintos medios de comunicación e analizamos as diferenzas mediante un debate guiado en gran grupo. -Identificamos, en pequenos grupos, nas noticias, entrevistas e nos textos publicitarios dos medios de comunicación audiovisual, usos lingüísticos con prexuízos ou discriminatorios e posteriormente comentámolos en gran grupo. Analizamos as	trais de 15 min. cada unha	B1.2. Comprender e analizar textos expositivos e publicitarios, diferenciar neles información, opinión e persuasión.	LGB1.2.1. Distingue entre opinión e persuasión en mensaxes publicitarias orais e identifica as estratexias de enfatización. LGB1.2.2. Analiza os elementos verbais dos textos orais: no plano fónico (xogos fónicos), no plano morfosintáctico (condensación, concisión e economía) e no plano léxico-semántico (léxico connotativo, simbólico e atractivo para o receptor). LGB1.2.3. Analiza os elementos non verbais, en especial a imaxe (mensaxe icónica) e o son (diálogo, ruídos e música), en anuncios publicitarios ou outro tipo de comunicacións orais.	CCL CAA CSIEE CCEC	1.2.1. Pode analizar mensaxes publicitarias orais e diferenciar nelas información, opinión e persuasión. 1.2.2. Pode analizar en textos orais expositivos e publicitarios algúns recursos fónicos, morfosintácticos ou léxico- semánticos 1.2.3. NON	ReAvalDebates -PO -RePart -PO -ReAutoavAct -ReAvalColoquio

Lingua Galega e Literatura. 4º ESO								
OBXECTIVOS	CONTIDOS	ACTIVIDADES DE APRENDIZAXE	TEMP. (Horas)	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMP. CLAVE	MÍNIMOS ESIXIBLES	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
		estratexias de persuasión empregadas.						
d, e, h	B1.3. Comprensión e interpretación de textos orais expositivos e argumentativos do ámbito académico (presentacións, relatorios e intervencións en mesas redondas).	-Escoitamos debates e diferenciamos, en parellas, a parte expositiva da argumentativa. Cada parella identificará tamén a tese e os argumentos . -Propoñemos temas de actualidade ou de interese do alumnado para debater. Propoñemos a tese e, en pequenos grupos, elaboran a argumentación a favor ou en contra. Posteriormente, por quendas, cada grupo defende a súa postura.		B1.3. Comprender e interpretar textos orais expositivos e argumentativos utilizados no ámbito académico (presentacións, relatorios e intervencións en mesas redondas).	LGB1.3.1. Identifica a intención comunicativa, a tese e os argumentos dos debates, relatorios e mesas redondas do ámbito académico e elabora un esquema ou resumo. LGB1.3.2. Recoñece os procedementos lingüísticos para manifestarse a favor ou en contra dunha opinión ou postura.	CCL CCA A	1.3.1. Pode realizar un esquema ou un resumo de debates, relatorios ou mesas redondas do ámbito académico. 1.3.2. Pode recoñecer os procedementos lingüísticos para manifestarse a favor ou en contra dunha opinión ou postura.	-RePart -PO -PE -RePart -PO ReAvalDebates
d, e, h	B1.4. Comprensión, interpretación e valoración de textos orais de natureza diversa.	-En grupos analizamos textos orais de procedencia diversa, tentando determinar en cada un deles unha estrutura, unha intención comunicativa e sabendo diferenciar a idea ou ideas principais das secundarias.		B1.4. Comprender, interpretar e valorar diferentes tipos de discursos orais.	LGB1.4.1. Identifica a intención comunicativa, a idea principal e as secundarias, de calquera texto oral, formal ou informal, producido na variante estándar ou en calquera das variedades dialectais.	CCL	1.4.1. Pode identificar a idea global, a intención comunicativa, a idea principal e as secundarias, de calquera texto oral.	-RePart -PO

a,c, d ,h	B1.5. Desenvolvemento de habilidades de escoita activa, cunha actitude de interese, de cooperación e de respecto.	-En pequenos grupos farán unha reflexión sobre a actitude necesaria ante as explicacións do profesorado e as intervencións dos compañeiros/as, para unha posterior posta en		B1.5. Coñecer, usar e valorar a adecuación, a coherencia, a cohesión e a claridade expositiva, así como normas de cortesía nas intervencións orais propias da actividade académica, tanto	LGB1.5.1. Identifica os recursos que proporcionan adecuación, coherencia e cohesión ao discurso. LGB1.5.2. Coñece e aplica as normas que rexen a cortesía na comunicación oral e respecta as opinións alleas.	CC L CS C CS IE E	1.5.1. Sabe se un discurso é adecuado, coherente e cohesionado. 1.5.2.1. Escoita con interese e respecta as opinións dos demais. 1.5.2.2.. Aplica a regra das quendas de palabra nas postas en común	-PO -PE - ReAvalColoq ui o -RePart

Lingua Galega e Literatura. 4º ESO								
OBXECTIVOS	CONTIDOS	ACTIVIDADES DE APRENDIZAXE	TEMP. (Horas)	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMP. CLAVE	MÍNIMOS ESIXIBLES	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
		común cos demais grupos. Finalmente tras o debate e mediante o consenso, redactarase un documento coas consideradas principais normas, que se expoñerá no taboleiro da clase. -Neses mesmos grupos traballarán a partir de situación comunicativas presentadas pola profesora nas que se identifican comportamentos inadecuados, uso de linguaxe discriminatoria, ton elevado, etc. Os alumnos e alumnas deberán "guionizar" de novo esas situación empregando as normas de cortesía.		espontáneas como planificadas.	LGB1.5.3. Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos (entoación, pausas, ton, timbre e volume), a linguaxe corporal adecuada (mirada e posición do corpo), así como o autocontrol das emocións ao falar en público.		1.5.3. Exprésase oralmente con corrección e valora a importancia da entoación, as pausas, o volume e a linguaxe non verbal.	-ReAutoavAct -RuExpOrais -RePart -ReAutoavAct

h, p	B1.6. Participación nas producións orais cunha fonética e prosodia correcta, valoración desta pronuncia e actitude crítica ante os prexuízos que se poidan asociar a ela.	-Actividades lúdicas de práctica oral dos pronomes átonos, do infinitivo persoal e das vogais abertas e pechadas.		B1.6. Participar oralmente cunha fonética e prosodia correcta, valorar esta pronuncia e amosar unha actitude crítica ante os prexuízos que se poidan asociar a ela.	LGB1.6.1. Recoñece a emisión dunha pronuncia galega correcta, identifica os erros na produción oral allea e produce discursos orais que respectan as regras prosódicas e fonéticas da lingua galega. LGB1.6.2. Recoñece e rexeita argumentadamente os prexuízos que se poidan asociar á pronuncia propia da lingua galega. LGB1.6.3. Usa, se a posúe, a variante dialectal propia e asúmea como a variedade habitual do seu contexto.	CCL CAA CSC	1.6.1.1. Aprecia a importancia da pronuncia correcta en galego. 1.6.1.2. Esfórzase por mellorar a súa pronuncia. 1.6.2. Analiza e rexeita con argumentos os prexuízos asociados á pronuncia da lingua galega. 1.6.3. Valora as variantes dialectais da lingua galega e usa, de ser ocaso, a súa propia variante dialectal.	-ReAutoavAct -RuExpOrais -PC -RePart -ReAutoavAct -PC -RePart -ReAutoavAct
h, p	B1.7. Produción de discursos orais, en	-Creamos diferentes situación comunicativas (na rúa, no xulgado, ante		B1.7. Producir textos orais, en intervencións espontáneas,	LGB1.7.1. Produce textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á	CCL CSC	1.7.1. Exprésase espontaneamente de forma	-RePart -RuExpOrais -ReAutoavAct

Lingua Galega e Literatura. 4º ESO								
OBXECTIVOS	CONTIDOS	ACTIVIDADES DE APRENDIZAXE	TEMP. (Horas)	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMP. CLAVE	MÍNIMOS ESIXIBLES	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
	intervencións espontáneas, adecuados á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	amigos, con persoas de idade…) para traballar a adecuación e verificar se os alumnos e alumnas son capaces de desenvolverse con éxito nos diferentes contextos.		adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección. LGB1.7.2. Participa con fluidez nas intervencións orais espontáneas respectando as regras morfosintácticas desta lingua, en especial a colocación do pronome átono, así como a fonética galega (pronuncia das sete vogais, n velar e fonema fricativo palatal xordo). LGB1.7.3. Emprega nas intervencións orais espontáneas expresións propias do galego: infinitivo conxugado e fraseoloxía adecuada. LGB1.7.4. Emprega nas intervencións orais espontáneas un léxico rico e variado.		adecuada e con coherencia, cohesión e corrección. 1.7.2.1. Participa en debates de clase e outras intervencións orais esforzándose por usar correctamente a fonética e a morfosintaxe da lingua galega. 1.7.2.2. Esfórzase por colocar correctamente os pronomes átonos nas intervencións orais. 1.7.3.1. Coñece algunha fraseoloxía do galego e emprégaa oralmente de forma adecuada. 1.7.3.2. Esfórzase por empregar o infinitivo conxugado. 1.7.4. Esfórzase por ampliar e mellorar o seu léxico.	-RePart -ReAutoavAct ReAvalDebates -RuExpOrais -RuExpOrais -RePart -PO -AutoavComp -PC -PE
a,c,d,h	B1.8. Escoita crítica e reflexiva que permite identificar prexuízos e mensaxes discriminatorias.	-Comparamos noticias de distintos medios de comunicación e analizamos as diferenzas mediante un debate guiado en gran grupo. -Identificamos, en pequenos grupos, (nas noticias, entrevistas, etc.) usos lingüísticos con prexuízos ou discriminatorios e posteriormente comentámolos en gran grupo.		B1.8. Manifesta unha actitude crítica e reflexiva que permite identificar prexuízos e mensaxes discriminatorias.	LGB1.8.1. Reflexiona e ten unha postura crítica ante as mensaxes discriminatorias que proveñen dos medios de comunicación. LGB1.8.2. Rexeita argumentadamente os usos lingüísticos que levan implícitos prexuízos ou discriminacións.	CCL CCA ACSC	1.8.1. É quen de identificar mensaxes discriminatorias nos medios de comunicación. 1.8.2. Pode rexeitar con argumentos os usos lingüísticos prexuizosos os discriminatorios.	-RePart ReAvalDebates

a,b, e , g , h , p	B1.9. Coñecemento e uso progresivamente autónomo das estratexias necesarias para a produción de textos orais,	-Buscamos na rede técnicas e estratexias de expresión e exposición oral e intentamos aplicalas.		B1.9. Realizar exposicións orais planificadas e claras de traballos e de informacións de	LGB1.9.1. Planifica a produción oral, estrutura o contido, revisa os borradores e esquemas. LGB1.9.2. Presenta os contidos de forma clara e ordenada e con corrección gramatical.	CA A CC L CS IE E CA A	1.9.1. Elabora borradores, guións ou esquemas para expoñer oralmente un tema. 1.9.2/1.9.3. Pode realizar unha exposición oral con claridade,	-RObs -AutoavComp -RuExpOrais

Lingua Galega e Literatura. 4º ESO								
OBXECTIVOS	CONTIDOS	ACTIVIDADES DE APRENDIZAXE	TEMP. (Horas)	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMP. CLAVE	MÍNIMOS ESIXIBLES	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
	de técnicas para aprender a falar en público e uso das TIC.	-Valémonos de recursos TIC para acompañar as nosas exposicións e presentación		actualidade, coa axuda das TIC.	LGB1.9.3. Utiliza o rexistro adecuado á situación comunicativa. LGB1.9.4. Emprega axeitadamente os elementos prosódicos e (entoación e pronuncia axeitada, pausas, ton, timbre e volume), a linguaxe corporal (mirada e posición do corpo) así como o autocontrol das emocións ao falar en público. LGB1.9.5. Emprega as TIC para documentarse bibliograficamente, revisar gramaticalmente o texto e elaborar unha presentación atractiva e innovadora.		orde, corrección gramatical e nun rexistro adecuado á situación comunicativa. 1.9.4. Pode expresarse en público cunha dicción correcta, linguaxe corporal adecuada e autocontrol. 1.9.5. Usa as TIC para corrixir, mellorar e complementar a presentación dos seus textos.	-RuExpOrais -RObs -RObs -PC
b,h,	B1.10. Aplicación dos coñecementos gramaticais á avaliación e mellora da expresión oral e recoñecemento en exposicións orais propias e alleas das dificultades expresivas	-Presentaráselle ao alumnado un texto dun xornalista deportivo da TVG para que comete erros a nivel de fonética e entoación, pobreza léxica e castelanismos a nivel de léxico e repeticións a nivel de cohesión. O alumnado deberá dar conta de todos ese erros e elaborará unha proposta de mellora. -Actividades de recoñecemento de erros nas exposicións orais dos compañeiros e compañeiras e nas propias.		B1.10. Aplicar os coñecementos gramaticais á avaliación e mellora da expresión oral e recoñecer en exposicións orais propias e alleas as dificultades expresivas.	LGB1.10.1. Recoñece erros (incoherencias, repeticións, ambigüidades, pobreza léxica, erros fonética e entoación inadecuada) nos discursos propios e alleos para evitalos nas súas producións.	CCL CAA	1.10.1. Identifica erros nos discursos propios e alleos e esfórzase por corrixilos.	-ReAutoavAct -RePart -PC

a,c, d ,h	B1.11. Participación activa e argumentada en debates nos que se	-En equipo, o alumnado elaborará a planificación do discurso ante posibles debates sobre diferentes		B1.11. Participar activa e argumentadamente en debates nos que se expresen opinións	LGB1.11.1. Desenvolve argumentos de forma comprensible e convincente e comenta as contribucións das	C C L C A A	1.11.1/1.11.2. Participa en debates guiados sen saír do tema, con argumentos válidos,	ReAvalDebates -ReObs

Lingua Galega e Literatura. 4º ESO								
OBXECTIVOS	CONTIDOS	ACTIVIDADES DE APRENDIZAXE	TEMP. (Horas)	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMP. CLAVE	MÍNIMOS ESIXIBLES	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
	expresen opinións acerca dun tema de actualidade.	temas, con argumentos a favor ou en contra segundo a tese que deban defender. -Buscamos na rede técnicas e estratexias de expresión e exposición oral e intentamos aplicalas. -Valémonos de recursos TIC para acompañar as nosas exposicións e presentación.		acerca dun tema de actualidade.	persoas interlocutoras. LGB1.112 Aplica as normas que rexen a cortesía na comunicación oral, respecta as quendas e as opinións alleas e emprega unha linguaxe non discriminatoria.		escoitando aos interlocutores, respectando as quendas e evitando a linguaxe discriminatoria.	
a,d, h,l, o	B1.12. Participación en interaccións orais sobre temas de interese persoal ou social ou asuntos da vida cotiá, en diferentes rexistros.	-Elaboraranse diferentes supostos comunicativos da vidá cotiá. Os alumnos e alumnas, por parellas, extraerán ao chou o papel que cada un deberá representar nesa situación dada		B1.12. Participar en interaccións sobre temas de interese persoal, ou social ou asuntos da vida cotiá, nun rexistro formal, neutro ou informal.	LGB1.12.1. Desenvólvese con eficacia en situacións que xorden na vida diaria así como noutras de estudo ou traballo e participa en conversas informais.	CCL CSC CSIEE CCEC	1.12.1. Participa en conversas informais e desenvólvese adecuadamente en situacións da vida académica.	-ReObs -ReAvalColoqui o
h,p	B1.13. Valoración da lingua oral como un instrumento de aprendizaxe e de relación social.	-Reflexión guiada e conxunta (gran grupo) tras a presentación partillada dos supostos comunicativos traballados sobre a importancia da oralidade.		B1.13. Valorar a lingua oral como un instrumento útil na aprendizaxe e nas relacións sociais.	LGB1.13.1. Identifica e describe os valores da lingua oral como un instrumento útil na aprendizaxe, así como para relacionarse cos demais e enriquecerse como persoa.	CCL CAA CSC CSIEE	1.13.1. Valora a lingua oral como instrumento de aprendizaxe e como medio de relación social e enriquecemento persoal.	-ReAutoavAct -RePart
B.2. COMUNICACIÓN ESCRITA. LER E ESCRIBIR								

b,f, h	B2.1. Uso de técnicas e estratexias que facilitan a lectura comprensiva e crítica de textos.	-Prácticas, individuais ou en pequenos grupos, de subliñado, resumos, esquemas, e mapas conceptuais de textos diversos da vida cotiá, dos medios de comunicación e académicos.	30 hor as Apro xi_ Mad a_ ment e, distri -	B2.1. Empregar estratexias e técnicas que faciliten a lectura comprensiva e crítica dos textos	LGB2.1.1. Emprega pautas e estratexias que facilitan a análise do contido (resumos, cadros, esquemas e mapas conceptuais). LGB2.1.2. Aplica os coñecementos lingüísticos propios (gramaticais e léxicos) e recursos alleos (dicionarios e outras fontes de documentación) para solucionar	C C L C A A	2.1.1 /2.1.3. Realiza resumos, esquemas e mapas conceptuais para facilitar a comprensión e análise dos textos. 2.1.2 /2.1.4. Usa dicionarios e outras fontes documentais para facilitar a comprensión dos textos.	-ReObs -AutoavComp -PE -ReObs -AutoavComp -PE -AuD

Lingua Galega e Literatura. 4º ESO								
OBXECTIVOS	CONTIDOS	ACTIVIDADES DE APRENDIZAXE	TEMP. (Horas)	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMP. CLAVE	MÍNIMOS ESIXIBLES	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
			buídas nunhas 17 sesións trimes s_ trais de 30 min. cada unha.		problemas de comprensión. LGB2.1.3. Elabora o esquema xerarquizado de ideas dun texto. LGB2.1.4. Deduce información global do texto a partir de contidos explícitos e implícitos. LGB2.1.5. Entende o significado de palabras propias do rexistro culto e incorpóraas ao seu discurso.		2.1.5. Esfórzase por incorporar aos seus textos palabras do rexistro culto.	-ReAutoavAct -AuD -RuTEscritos
d, e, h	B2.2. Comprensión e interpretación de textos propios da vida cotiá relacionados co ámbito laboral, administrativo e comercial.	-Actividades de ampliación de vocabulario: definicións, sinónimos, antónimos... -Lecturas comprensivas e motivadoras de diferentes textos: facturas e recibos, actas, regulamentos, citacións, decretos, etc.		B2.2. Comprender e interpretar textos escritos propios da vida cotiá pertencentes ao ámbito laboral, administrativo e comercial.	LGB2.2.1. Identifica a intención comunicativa, o tema e os subtemas de escritos propios da vida cotiá relacionados co ámbito laboral, administrativo e comercial. LGB2 2.2. Comprende, interpreta e valora textos propios da vida cotiá pertencentes a distintos ámbitos: laboral (currículo, carta de presentación, ficha de contratación en empresas e redes sociais de procura de emprego, contrato, nómina e vida laboral), administrativo (carta administrativa e solicitude ou instancia) e comercial (carta comercial, carta de reclamación e impreso administrativo de reclamación).	CCL CSC	2.2.1. Pode identificar o tema principal e os secundarios de escritos propios da vida cotiá relacionados co ámbito laboral, administrativo e comercial. 2.2.2. Pode comprender textos cotiás dos ámbitos laboral, administrativo e comercial (currículo, carta de presentación, contrato, solicitude, instancia e reclamación)	-ReObs -RePart -PE -ReObs -RePart -PO

d, e, h	B2.3. Comprensión e interpretación de textos relacionados co ámbito académico, tanto materiais de consulta (dicionarios, glosarios, enciclopedias, etc.), como libros de texto e recursos	-Actividades de interpretac ión de gráficas, diagramas e mapas conceptuais relacionados con temas académicos. -Actividades guiadas de búsqueda e organización da información na biblioteca e na aula de informática .		B2.3. Comprender e interpretar textos relacionados co ámbito académico, tanto materiais de consulta (dicionarios, glosarios, enciclopedias, etc.), como libros de texto e recursos de temas especializados en internet.	LGB2 3.1. Comprende textos relacionados co ámbito académico, tanto materiais de consulta (dicionarios, glosarios, enciclopedias, etc.), como libros de texto e recursos de temas especializados en internet. LGB2.3.2. Interpreta a información de mapas, gráficas, diagramas.	CCL CD	2.3.1. Pode comprender diferentes textos do ámbito académico, tanto en soporte físico como na rede. 2.3.2. Pode interpretar mapas, gráficas e diagramas.	-ReObs -RePart -PO -PE -ReObs -RePart -PO -PE

Lingua Galega e Literatura. 4º ESO								
OBXECTIVOS	CONTIDOS	ACTIVIDADES DE APRENDIZAXE	TEMP. (Horas)	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMP. CLAVE	MÍNIMOS ESIXIBLES	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
	de temas especializados en internet.							
d, e, h	B2.4. Comprensión e interpretación de textos argumentativos.	-Traemos á aula exemplos de textos argumentativos para analizarmos as súas principais características e mais a súa estrutura. -Propoñemos temas de actualidade ou de interese do alumnado para que elaboren os seus textos argumentativos.		B2.4. Comprender e interpretar textos argumentativos.	LGB2.4.1. Identifica o tema e a intención comunicativa de textos argumentativos. LGB2.4.4.2. Elabora a súa propia interpretación a partir dos argumentos expresados nun texto.	CCL	**2.4.1.** Pode identificar o tema e a intención comunicativa de textos argumentativos. **2.4.2.** Pode elaborar un comentario crítico persoal a partir dos argumentos dun texto.	-PO -PE -RuComTExt
d, e, h	B2.5. Comprensión e interpretación de textos xornalísticos de opinión: carta ao director, editorial, columna e artigo de opinión.	-Lemos na aula diferentes artigos de opinión (xornal en papel ou en formato dixital). Interpretamos as súas mensaxes. Actividade individual e/ou en pequenos grupos.		B2.5. Comprende e interpreta textos xornalísticos de opinión: carta ao director, editorial, columna e artigo de opinión.	LGB2.5.1. Diferencia os trazos característicos dos textos xornalísticos de opinión: carta ao director, editorial, columna e artigo de opinión. LGB2.5.2. Valora a intención comunicativa dun texto xornalístico e distingue entre información, opinión e persuasión.	CCL CSC	**2.5.1.** Coñece as características de diversos textos xornalísticos de opinión: carta ao director, editorial, columna e artigo de opinión. **2.5.2.** É quen de diferenciar entre información, opinión e persuasión nos textos xornalísticos	-RePart -PO -PE -RePart -AutoavComp
d, e, h	B2.6. Comprensión e interpretación das mensaxes explícitas e implícitas que transmiten os textos publicitarios dos medios de comunicación.	Análise , primeiro en pequenos grupos e posteriormente en gran grupo das mensaxes transmitidas en determinados textos publicitarios.		B2.6. Comprende e interpreta as mensaxes explícitas e implícitas que transmiten os textos publicitarios dos medios de comunicación.	LGB2.6.1. Comprende e interpreta as mensaxes explícitas e implícitas que transmiten os textos publicitarios dos medios de comunicación (anuncios). LGB2.6.2. Reflexiona e ten unha postura crítica ante as mensaxes persuasivas que proveñen dos medios de comunicación.	CCL CSC	2.6.1/2.6.2. Pode analizar criticamente anuncios publicitarios e identificar as mensaxes explícitas e implícitas que transmiten.	-RePart -AutoavComp

c, d, h	B2.7. Lectura crítica e reflexiva que permita identificar usos lingüísticos discriminatorias.	-Actividades de identificación de prexuízos en diferentes textos, especialmente nos textos dos medios de comunicación e nos de produción persoal ou grupal.		B2.7. Identificar os usos lingüísticos que conteñan prexuízos ou mensaxes discriminatorias.	LGB2 7.1. Reflexiona sobre os usos lingüísticos que levan implícitos prexuízos ou mensaxes discriminatorias. LGB2.7.2. Detecta prexuízos e mensaxes discriminatorias implícitas nos textos de medios	CCL CSC	2.7.1/2.7.2. Pode detectar prexuízos e mensaxes discriminatorias nos textos publicitarios e reflexionar sobre eles.	-ReObs -RePart

Lingua Galega e Literatura. 4º ESO								
OBXECTIVOS	CONTIDOS	ACTIVIDADES DE APRENDIZAXE	TEMP. (Horas)	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMP. CLAVE	MÍNIMOS ESIXIBLES	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
					de comunicación con especial atención á publicidade.			
b,e, f ,h	B2.8. Uso autónomo dos recursos que ofrecen as bibliotecas e as TIC para obter información complementaria.	-Actividades de busca e organización da información na biblioteca e na aula de informática.		B2.8. Usar e seleccionar materiais de consulta das bibliotecas e doutras fontes de información impresa ou en formato dixital.	LGB2.8.1. Selecciona contidos, analiza información e extrae conclusións a partir da consulta de materiais en distintos soportes. LGB2.8.2. Sérvese dos recursos que ofrecen as bibliotecas ou as TIC para integrar os coñecementos adquiridos nos seus escritos.	CCL CD CSC CAA	2.8.1/2.8.2. Emprega de forma autónoma a biblioteca e as TIC para obter, seleccionar e organizar información e integrala nos seus escritos	-ReObs -PC -AutoavComp

b,f,h	B2.9. Uso de técnicas e estratexias para producir textos escritos adecuados, coherentes e ben cohesionados desde o punto de vista comunicativo (planificación, organización, redacción e revisión).	-Realizamos prácticas, individualmente ou en pequenos grupos, de adecuación, coherencia e cohesión de textos. Partindo dunha serie de enunciados desordenados e inconexos, e mais dun marco concreto establecido, os alumnos e alumnas deben planificar a escrita dun determinado texto que sexa coherente, que se adecúe á situación, que se artelle mediante mecanismos de cohesión e que gramatical e ortograficamente sexa correcto.		B2.9. Empregar estratexias e técnicas axeitadas para producir escritos adecuados, coherentes e ben cohesionados desde o punto de vista comunicativo (planificación, organización, redacción e revisión).	LGB2.9.1. Utiliza distintas técnicas de planificación para organizar o seu discurso (diferentes tipos de esquemas e mapas conceptuais). LGB2.9.2. Utiliza o rexistro adecuado en función da tipoloxía textual e do acto comunicativo. LGB2.9.3. Ordena as ideas e estrutura os contidos en unidades sintácticas consecutivas e encadeadas con conectores e outros elementos de cohesión. LGB2.9.4. Coñece as regras ortográficas e as normas morfosintácticas e sérvese das ferramentas lingüísticas ao seus alcance (correctores, dicionarios e gramáticas) para aplicalas correctamente. LGB2.9.5. Revisa o texto para comprobar que a organización dos contidos do texto é correcta e que non se cometen erros ortográficos, gramaticais, de formato ou de presentación.	CCL CD	2.9.1. Emprega esquemas e mapas conceptuais para organizar os seus textos escritos. 2.9.2. Sabe producir textos escritos no rexistro adecuado á situación comunicativa. 2.9.3. Pode escribir un texto coherente e ben cohesionado. 2.9.4.1. Pode elaborar un texto con ortografía e morfosintaxe correctas. 2.9.4.2. Emprega correctores e dicionarios para mellorar os textos escritos. 2.9.5. Esfórzase por mellorar a forma, o contido e a corrección dos textos escritos.	-ReObs -RuTEscritos -RuTEscritos -CoavOrt -ReObs -RuTEscritos -AuD -ReObs -RuTEscritos -ReAutoavAct
b,e,f,h	B2.10. Utilización das TIC para corrixir e mellorar a presentación dos escritos,	Manexamos procesadores, correctores, dicionarios on line, tradutores,		B2.10. Empregar as TIC para corrixir e mellorar a presentación dos escritos, para difundir	LGB2.10.1. Usa as TIC para a corrección dos textos: corrector ortográfico do procesador de textos, dicionarios en liña e	CCL CD CAA		

Lingua Galega e Literatura. 4º ESO								
OBXECTIVOS	CONTIDOS	ACTIVIDADES DE APRENDIZAXE	TEMP. (Horas)	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMP. CLAVE	MÍNIMOS ESIXIBLES	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
	para difundir os textos propios, coñecer outros alleos e intercambiar opinións.	aplicación e programas, etc. para mellorar a forma e o contido dos textos e traballos.		os textos propios, coñecer outros alleos e intercambiar opinións.	outras páxinas especializadas no estudo da lingua galega. LGB2.10.2. Usa procesadores de textos para mellorar a presentación dos seus escritos, especialmente na presentación dos seus traballos académicos, atendendo a cada unha das funcionalidades de cada elemento: encabezamento e pé de páxina, numeración de páxinas, índice, esquemas etc. LGB2.10.3. Usa as TIC como medio de divulgación de textos propios, de coñecemento doutros alleos e de intercambio de opinións.	CSC	2.10.1/2.10.2. Emprega as TIC para corrixir e mellorar a presentación dos textos escritos. 2.10.3. NON	-ReObs -RuTEscritos -AutoavComp
b, e, h	B2.11. Produción, en soporte impreso ou dixital, de textos propios da vida cotiá pertencentes ao ámbito laboral, administrativo e comercial.	-Traballamos o currículo, a carta de presentación, a solicitude ou instancia… a partir de modelos dados.		B2.11. Producir, respectando as súas características formais e de contido, textos propios da vida cotiá pertencentes a distintos ámbitos tanto en formato papel como dixital: laborais, administrativos e comerciais.	LGB2.11.1. Produce, respectando as súas características formais e de contido, e en soporte tanto impreso como dixital, textos propios da vida cotiá pertencentes a distintos ámbitos: laboral (currículo, carta de presentación, ficha de contratación en empresas e redes sociais de procura de emprego), administrativo (carta administrativa e solicitude ou instancia) e comercial (carta comercial, carta de reclamación e impreso administrativo de reclamación).	CCL CD CSC	2.11.1. Pode elaborar textos cotiás dos ámbitos laboral, administrativo e comercial (currículo, carta de presentación, contrato, solicitude, instancia e reclamación)	-RuTEscritos

b, e, h	B2.12. Produción, en soporte impreso ou dixital, de cartas á dirección e columnas de opinión.	-Seleccionamos no xornal alguna noticia de actualidade ou columna de opinión, editorial, etc. que suscite en nós unha opinión crítica, diferente ou coincidente coa expresada polo autor ou		B2.12. Producir, en soporte impreso ou dixital, cartas á dirección e columnas de opinión.	LGB2.12.1. Crea, en soporte impreso ou dixital, cartas á dirección e columnas de opinión.	CCL CD CSC	2.12.1. Pode redactar unha carta á dirección e unha columna de opinión.	-RuTEscritos -PE

Lingua Galega e Literatura. 4º ESO								
OBXECTIVOS	CONTIDOS	ACTIVIDADES DE APRENDIZAXE	TEMP. (Horas)	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMP. CLAVE	MÍNIMOS ESIXIBLES	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
		autora, e elaboramos unha carta á dirección.						
b, e, h	B2.13. Composición en soporte impreso ou dixital de textos argumentativos, redactados a partir da información obtida de distintas fontes.	-Dividimos a clase en dous grupos enfrontados ideoloxicamente a partir dalgún tema polémico de actualidade. Cada grupo deberá defender unha postura mediante a elaboración de textos argumentativos que utilicen información obtida de fontes que deberán citar, pero non parafrasear.		B2.13. Producir en soporte impreso ou dixital textos argumentativos, redactados a partir da información obtida de distintas fontes.	LGB2.13.1. Elabora, en soporte impreso ou dixital, textos argumentativos, redactados a partir da información obtida de distintas fontes. LGB2.13.2. Crea, en soporte impreso ou dixital, un texto argumentativo propio a partir dun tema dado sen documentación previa. LGB2.13.3. Sintetiza a información e resume textos argumentativos sen repetir nin parafrasear o texto de partida.	CCL CD CSC	2.13.1. É quen de elaborar un texto argumentativo apoiándose en fontes informativas. 2.13.2. É quen de elaborar un texto argumentativo propio a partir dun tema dado sen documentación previa. 2.13.3. Pode sintetizar ou resumir un texto argumentativo sen parafrasear o texto de partida.	-AutoavComp -RuTEscritos -PE ReAvalDebates -DAutoavTEquip -PC -PE
d,h	B2.14. Valoración da escritura como un instrumento de aprendizaxe, de relación social e enriquecemento persoal.	-Reflexión final conxunta, tras toda a tipoloxía textual empregada e creada na clase, sobre a importancia da escritura como fonte de enriquecemento persoal.		B2.14. Valorar a escritura como un instrumento moi útil na aprendizaxe, nas relacións sociais e no desenvolvemento do individuo.	LGB2.14.1. Identifica e describe os valores da escritura non só como unha ferramenta para organizar os pensamentos senón tamén como un instrumento para relacionarse cos demais e enriquecerse como persoa.	CCL CSC CCEC	2.14.1. Valora a escritura como ferramenta para organizar o pensamento e como medio de relación social e de enriquecemento persoal.	-RePart -ReAutoavAct
B.3. FUNCIONAMENTO DA LINGUA								

b,e, l	B3.1. Recoñecemento, explicación e uso de léxico suficientemente amplo e preciso, con incorporación de fraseoloxía e de vocabulario temático.	-Actividades de léxico no caderno de clase sobre diferentes campos semánticos: política e lexislación; economía e finanzas; deportes de aventura; administración, xustiza, ciencia, educación viaria, teatro, culinaria; emprego e relacións laborais; enerxía e actividades acuáticas.	15 horas aproximadamente, distribuídas nunhas 13 sesións trimestrais de	B3.1. Recoñecer e explicar os valores de léxico preciso de diferentes categorías gramaticais, así como da fraseoloxía.	LGB3.1.1. Recoñece, explica e usa un léxico amplo e preciso de diferentes categorías gramaticais. LGB3.1.2. Recoñece, explica e usa fraseoloxía diversa da lingua galega nas súas producións orais e escritas.	CCL CAA	3. 1. 1/3.1.2. É quen de empregar (oralmente e por escrito) fraseoloxía e léxico amplo e adecuado ao uso formal da lingua dos seguintes campos semánticos: política e lexislación; economía e finanzas; deportes de aventura; administración, xustiza, ciencia, educación viaria, teatro, culinaria; emprego e relacións laborais; enerxía e actividades acuáticas.	-RePart -RuTEscritos -RuExpOrais -PE -AuD

Lingua Galega e Literatura. 4º ESO								
OBXECTIVOS	CONTIDOS	ACTIVIDADES DE APRENDIZAXE	TEMP. (Horas)	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMP. CLAVE	MÍNIMOS ESIXIBLES	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
		-Actividades e xogos de léxico en Internet. (*Educaplay* e outros) -Xogos de coñecemento e emprego de fraseoloxía. -Investigación e recollida, no ámbito familiar , de fraseoloxía galega e posta en común na aula.	20 min. cada unha.					
b,e ,l	B3.2. Recoñecemento e uso das formas verbais da lingua galega e das perífrases.	-Traballamos a conxugación verbal, as perífrases, o uso do infinitivo conxugado, etc. Botando man dos exercicios do libro de texto e outros, ademais das actividades deseñadas en *Educaplay*, *ogalego.eu* e outras páxinas na rede.		B3.2. Recoñecer e usar correctamente as formas verbais e as perífrases verbais da lingua galega.	LGB3.2.1. Recoñece e usa correctamente as formas verbais e as perífrases verbais da lingua galega e distingue os diversos tipos.	CCL CCAA	3.2.1. Pode recoñecer e usar correctamente as formas verbais e as perífrases verbais da lingua galega.	-PO -PE -RuContGram
b,e ,i	B3.3. Recoñecemento, explicación e uso dos procedementos de creación de palabras.	-Botando man dos exercicios propostos no libro de texto e mais daqueloutros elaborados en soporte dixital en *Educaplay*, diferenciamos morfemas (prefixos, sufixos) e lexema e distinguimos os diferentes tipos de palabras: simples, compostas, derivadas e parasintéticas.		B3.3. Recoñecer e explicar os procedementos de creación de palabras, os valores dos morfemas e as súas posibilidades combinatorias para crear novos termos e identificar a súa procedencia grega ou latina.	LGB3.3.1. Recoñece e explica os procedementos de creación de palabras. LGB3.3.2. Crea palabras novas utilizando os procedementos de creación léxica. LGB3.3.3. Recoñece os valores de prefixos e sufixos e as súas posibilidades combinatorias para crear novas palabras. LGB3.3.4. Identifica a procedencia grega ou latina de prefixos e sufixos habituais no uso da lingua galega.	CCL CCAA	3.3.1./3.3.3 Sabe explicar, recoñecer e valorar os procedementos de formación de palabras. 3.3.2. Pode crear palabras novas utilizando prefixos e sufixos. 3.3.4. Identifica se os prefixos e sufixos habituais na lingua galega proceden do grego ou do latín.	-PO -PE -RuContGram -AutoavComp -PO -PE

a, d, e	B3.4. A fonética e a fonoloxía do galego, con especial atención a posibles interferencias (apertura das vogais de	-Actividades de detección de interferencia fonéticas nas producións orais de xornalistas, presentadores/as,		B3.4. Recoñecer e usar a fonética da lingua galega.	LGB3.4.1. Recoñece e usa adecuadamente a fonética da lingua galega, con especial atención á entoación, ás vogais de grao medio e ao n velar.	CCL CAA	3.4.1.1. Esfórzase por usar correctamente a fonética da lingua galega. 3.4.1.2. Pode distinguir entre vogais medias abertas e pechadas	-RuExpOrais -ReObs -ReAutoavAct -AutoavComp

Lingua Galega e Literatura. 4º ESO								
OBXECTIVOS	CONTIDOS	ACTIVIDADES DE APRENDIZAXE	TEMP. (Horas)	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMP. CLAVE	MÍNIMOS ESIXIBLES	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
	grao medio, o n velar ou a entoación).	actores e actrices ou nas de persoas do noso entorno.						
b, e, n, l	B3.5. Uso eficaz dos dicionarios e doutras fontes de consulta, tanto en papel como en soporte electrónico, especialmente sobre cuestións de uso (semántico e sintáctico) e de normativa.	-Actividades guiadas de procura eficaz de información en dicionarios e Internet		B3.5. Usar eficazmente os dicionarios e outras fontes de consulta, tanto en papel como en soporte electrónico, para resolver dúbidas, para progresar na aprendizaxe autónoma e para enriquecer o propio vocabulario.	LGB3.5.1. Usa eficazmente os dicionarios e outras fontes de consulta, tanto en papel como en soporte electrónico, especialmente sobre cuestións de uso (semántico e sintáctico) e de normativa, para resolver dúbidas, e para progresar na aprendizaxe autónoma e para ampliar o seu vocabulario.	CCL CD	3.5.1. Usa de forma autónoma o dicionario e as TIC para ampliar o vocabulario e resolver dúbidas léxicas e gramaticais.	-ReObs -AuD -AutoavComp
b,e	B3.6. Aplicación e valoración das normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	-Actividades de puntuación e ortografía. -Ditados -Actividades de concordancia .		B3.6. Aplica e valora as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	LGB3.6.1. Aplica correctamente as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega nos discursos orais e escritos. LGB3.6.2. Recoñece o valor funcional e social das normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	CCL CAA	**3.6.1.** Exprésase oralmente e por escrito respectando as normas gramaticais. **3.6.2.** Valora a utilidade da fala e escrita correctas e esfórzase por mellorar os seus discursos orais e escritos.	-RuExpOrais -RuTEscritos -RePart -ReAutoavAct
e	B3.7. Análise e uso reflexivo da puntuación en relación coa cohesión sintáctica.	-Xogos e exercicios de coherencia e cohesión. -Exercicios de identificación e emprego de conectores. -A partir dunha serie de enunciados, aplicamos regras de puntuación necesarias que outorguen cohesión ao texto final.		B3.7. Analizar e usar correctamente a puntuación, de acordo coa cohesión sintáctica.	LGB3.7.1. Analiza e usa correctamente a puntuación, de acordo coa cohesión sintáctica.	CCL	3.7.1. Puntúa correctamente os textos.	-RuTEscritos -PE

b,e	B3.8. As principais regras de combinación impostas polos predicados en función dos seus argumentos; estruturas sintácticas e tipos de	-Analizamos sintacticamente frases e oracións de diferentes tipos.		B3.8. Recoñecer e usar enunciados e oracións, identificando as principais regras de combinación impostas polo verbos.	LGB3.8.1. Recoñece enunciados e identifica a palabra nuclear que o organiza sintáctica e semanticamente. LGB3.8.2. Recoñece a estrutura interna das oracións, identificando o verbo e os seus complementos.	C C L C A A	3.8.1. Analiza frases identificando o núcleo e os modificadores. 3.8.2. Analiza oracións, identificando o verbo e os seus complementos.	-RuContGram -PE -RuContGram -PE

Lingua Galega e Literatura. 4º ESO								
OBXECTIVOS	CONTIDOS	ACTIVIDADES DE APRENDIZAXE	TEMP. (Horas)	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMP. CLAVE	MÍNIMOS ESIXIBLES	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
	oración segundo a natureza do predicado.				LGB3.8.3. Respecta a orde correcta dos elementos da estrutura sintáctica galega. LGB3.8.4. Clasifica oracións segundo a natureza do predicado. LGB3.8.5. Usa a terminoloxía sintáctica correcta.		3.8.3. Produce enunciados sintacticamente correctos. 3.8.4. Pode clasificar oracións segundo a natureza do predicado. 3.8.5. Esfórzase por empregar a terminoloxía sintáctica correcta.	-RuTEscritos -PO -PE -ReAutoavAct -RObs
e,h	B3.9. Recoñecemento e uso reflexivo dos nexos e conectores textuais máis comúns, en particular os de causa e consecuencia, os de condición e hipótese e os conclusivos, e mais dos mecanismos de cohesión textual.	-Organizamos unha serie de enunciados dados mediante o uso de conectores textuais, de forma que se creen textos coherentes desde o punto de vista do significado e ben estruturados desde o punto de vista formal.		B3.9. Recoñecer, explicar e usar os nexos textuais de causa, consecuencia, condición, hipótese e os conclusivos, así como os mecanismos gramaticais e léxicos de cohesión interna.	LGB3.9.1. Recoñece, explica e usa os nexos textuais de causa, consecuencia, condición, hipótese e os conclusivos, así como os mecanismos gramaticais e léxicos de cohesión interna.	CCL CCAA	3.9.1. 1. Coñece e usa correctamente os conectores textuais de causa, consecuencia, condición, hipótese e conclusión. 3.9.1.2. Aplica correctamente nos textos os mecanismos gramaticais e léxicos de cohesión interna.	-RuTEscritos -PO -PE
e	B3.10. Identificación da estrutura dun texto, a construción dos parágrafos e a vinculación e progresión temáticas en textos alleos e propios, e elaboración de textos de acordo con estes parámetros.	-Analizamos a estrutura de diferentes textos. A continuación, elaboramos outros con esas mesmas estruturas pero de diferente contido.		B3.10. Identifica adecuadamente en textos alleos e propios a estrutura, a construción e xustificación dos parágrafos, a vinculación e progresión temáticas, e elabora textos de acordo con estes parámetros.	LGB3.10.1. Identifica a estrutura do texto, en construcións propias e alleas. LGB3.10.2. Xustifica argumentadamente a división en parágrafos de textos propios e alleos. LGB3.10.3. Identifica a progresión temática en textos propios e alleos. LGB3.10.4. Elabora textos cunha estrutura apropiada, divididos en parágrafos e empregando os mecanismos de progresión temática.	CCL CCAA	3.10.1/3.10.2. Pode analizar a estrutura dun texto. 3.10.3. Pode identificar a progresión temática dun texto. 3.10.4. É quen de elaborar un texto ben estruturado, organizado en parágrafos e cunha progresión temática correcta.	-PE -RuComText -PE -RuComText -RuTEscritos -PE

a , b , e	B3.11. Identificación e explicación dos trazos que permiten diferenciar e clasificar os xéneros textuais, especialmente os argumentativos.	-Escolma de textos varios para traballar a súa tipoloxía en función das características formais e temáticas. -Traballo das características dos textos argumentativos.		B3.11. Identificar e explicar os trazos que permiten diferenciar e clasificar os xéneros textuais, especialmente os argumentativos.	LG3.11.1. Identifica e describe a estrutura e os trazos lingüísticos dos diferentes xéneros textuais, especialmente nos argumentativos, e aplícaos nas producións propias. LGB3.11.2. Recoñece nun texto, e	C C L C A A	3.11.1.1. Pode identificar a estrutura e as características lingüísticas dos textos argumentativos. 3.11.1.2. Pode producir correctamente un texto argumentativo.	-PE -RuComText -PE -RuTEscritos

Lingua Galega e Literatura. 4º ESO								
OBXECTIVOS	CONTIDOS	ACTIVIDADES DE APRENDIZAXE	TEMP. (Horas)	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMP. CLAVE	MÍNIMOS ESIXIBLES	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
					emprega nas producións propias, os distintos procedementos lingüísticos para a expresión da subxectividade.		3.11.2. Identifica e sabe expresar a subxectividade nun texto.	-PE -PO -RObs
b, e	B3.12. Adecuación dos textos en función do contexto, do tema e do tipo de texto.	-O alumnado, organizado en equipos, partirá dunha situación ficticia, cun determinado contexto e situación comunicativa, e terá que ser quen de crear textos comunicativos adecuados a esa situación de partida.		B.3.12. Xustifica a adecuación dos textos, en función do contexto, do tema e do xénero e elabora producións propias cunha adecuación apropiada.	LGB3.12.1. Xustifica a adecuación das producións en función do contexto, do tema e do xénero textual. LGB3.12.2. Elabora producións lingüísticas cunha adecuación apropiada ao contexto, ao tema e ao xénero textual.	CCL CAA	3.12.1. Pode xustificar a adecuación dun texto. 3.12.2. Pode producir textos adecuados ao contexto, ao tema e ao xénero textual.	-PE -PO -RObs -RuTEscritos -PE
b, e, h	B.3.13. Participación en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, etc.) nos que se utilicen varias linguas, tanto curriculares como outras presentes no centro, relacionados cos elementos transversais e nos que se eviten estereotipos lingüísticos ou culturais.	-En colaboración cos Dtos de Inglés e Francés e co Equipo de Biblioteca: realizamos sinxelas recensións de libros e outros textos ou carteis (en galego, inglés, francés, portugués, etc) e publicámolas na revista escolar ou na páxina web do centro. -Traballamos na aula textos orais e escritos, filmes, curtas, cancións, etc da Lusofonía.		B.3.13. Participar en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, etc.) nos que se utilicen varias linguas, tanto curriculares como outras presentes no centro, relacionados cos elementos transversais e nos que se eviten estereotipos lingüísticos ou culturais.	LGB3.13.1. Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evita estereotipos lingüísticos ou culturais e valora as competencias que posúe como persoa plurilingüe.	CCL CAA	3.13.1.1. Participa en traballos ou proxectos que requiran a utilización de varias linguas. 3.13.1.2. Valora o plurilingüismo como fonte de riqueza persoal e social. 3.13.1.3. Esfórzase por evitar estereotipos lingüísticos ou culturais	-RePart -EAutoavProx -ReAutoavAct -DAutoavTEquip -ReObs -ReAutoavAct

b ,e ,	B3.14. Identificación e progresiva utilización dos coñecementos sobre as linguas para desenvolver unha competencia comunicativa integrada.	-Actividades de posta en común de aspectos léxicos, morfolóxicos, ortográficos e sintácticos partillados por moitas linguas. -Actividades de léxico, fraseoloxía e expresións idiomáticas en diferentes		B3.14. Reflexionar sobre o sistema e as normas de uso das linguas, mediante a comparación e transformación de textos, enunciados e palabras, e utilizar estes coñecementos para solucionar problemas	LGB3.14.1. Utiliza os coñecementos lingüísticos de ámbito contextual, textual, oracional e da palabra, desenvolvidos no curso nunha das linguas, para mellorar a comprensión e produción dos textos traballados en calquera das outras.	CCL CAA	3.14.1. Recoñece elementos comúns nas linguas utilizadas no centro e emprégaos para mellorar a súa competencia lingüística.	-RePart -ReAutoavAct

Lingua Galega e Literatura. 4º ESO								
OBXECTIVOS	CONTIDOS	ACTIVIDADES DE APRENDIZAXE	TEMP. (Horas)	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMP. CLAVE	MÍNIMOS ESIXIBLES	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
		linguas para expresar os mesmos contidos.		de comprensión e para a produción de textos.				
B.4. LINGUA E SOCIEDADE								
o, p	B4.1. Valoración das linguas como medios de relación interpersoal e de sinal de identidade dun pobo.	-Elaboración da biografía lingüística de cada alumno/a, seguindo as pautas do Portfolio europeo das linguas. -Explicamos en gran grupo as funcións dunha lingua e traballamos a valoración da súa función identitaria.	15 horas aproxi_mad a_mente, distribuídas nunhas 13 sesións trimestrais de 20 min. cada unha.	B.4.1. Valorar as linguas como medios de relación interpersoal e de sinal de identidade dun pobo.	LGB4.1.1. Valora a lingua como medio de relación interpersoal e de sinal de identidade dun pobo e argumenta fundamentadamente e cun discurso propio a súa postura.	CCL, CCEC CD	4.1.1.1. Valora a lingua como medio de relación social e como sinal de identidade dun pobo.	-RePart -PO -PC -ReAutoavAct
o, p	B4.2. O plurilingüismo como expresión da riqueza cultural da humanidade.	-Explicación en gran grupo dos conceptos de plurilingüismo e lusofonía. -Observación, a partir de mostras dadas, da proximidade co portugués -Obradoiro "Ops e sabemosportuguês".		B.4.2. apreciar o plurilingüismo como expresión da riqueza cultural da humanidade.	LGB4.2.1. Valora o plurilingüismo inclusivo, desde a lingua propia, como expresión da riqueza cultural da humanidade e argumenta cun discurso propio a súa postura.	CCL, CCEC CD	4.2.1.1. Comprende que o plurilingüismo expresa a riqueza cultural da humanidade e valora a lingua galega como unha aportación singular a esa riqueza.	-PC -RePart -ReAutoavAct
	B4.3. A lusofonía nas linguas do mundo no século XXI.			B4.3. coñecer e describir o papel da lusofonía nas linguas do mundo no século XXI.	LGB4.3.1 Coñece os territorios que forman parte da comunidade lusófona e sabe describir a súa importancia dentro das linguas do mundo no século XXI. LGB4.3 2 Incorpora á súa práctica cotiá os principais recursos da rede en portugués (buscadores, enciclopedias e portais de noticias).	C CL CSC CD	4.3.1.1. Pode identificar os territorios que forman parte da comunidade lusófona. 4.3.1.2. Describe e valora a importancia da comunidade lusófona dentro das linguas do mundo. 4.3.2. NON	-PO -PE -PC -RePart -ReAutoavAct

4.1. 1.1 o ,p	B4.4. Situación sociolingüística de Galicia. A presenza da lingua galega nos principais ámbitos e contextos sociais e privados. Tendencias de evolución.	-Proxectamos vídeos, entrevistas… e lemos artigos, estatísticas, enquisas, etc. nos que se dá conta da situación sociolingüística de Galicia e nos que se reflexiona sobre o futuro da lingua.		B4.4. Describir e analizar a situación sociolingüística de Galicia atendendo á presenza da lingua galega nos principais ámbitos e contextos sociais e privados así	LGB4.4.1. Coñece e describe a lexislación estatal e autonómica básica en materia lingüística. LGB4.4.2. Describe acertadamente con criterios sociolingüísticos a situación galega actual. LGB4.4.3. Analiza gráficas de	CCL CSC CD	4.4.1. Coñece a lexislación estatal e autonómica básica en materia lingüística. 4.4.2/4.4.4. Pode describir coa terminoloxía adecuada a situación sociolingüística de Galicia.	-PE -PC -AutoavSociol

Lingua Galega e Literatura. 4º ESO								
OBXECTIVOS	CONTIDOS	ACTIVIDADES DE APRENDIZAXE	TEMP. (Horas)	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMP. CLAVE	MÍNIMOS ESIXIBLES	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
				como ás tendencias de evolución.	distribución de linguas tirando conclusións nas que incorpora os seus coñecementos sociolingüísticos. LGB4.4.4. Describe a situación sociolingüística de Galicia e emprega a terminoloxía apropiada. LGB4.4.5. Analiza as tendencias de evolución da lingua galega a partir da situación sociolingüística actual.		4.4.3/4.4.5. Pode analizar gráficas con datos sociolingüísticos e sacar conclusións.	-PE -PC -AutoavSociol -AutoavalComp
o, p	B.4.5. Proceso de normalización. Desenvolvemento de actitudes positivas cara ao proceso de recuperación do galego, favorecendo o xurdimento de vínculos positivos cara ao seu uso. Consciencia da necesidade e das potencialidades de enriquecemento persoal e colectivo do uso normalizado da lingua galega.	-Actividades de incentivación para que o alumnado participe nas actividades e campañas desenvolvidas polo EDLG do Centro e polo Servizo de Normalización do Concello ou por calquera outra entidade ou asociación que teña por obxectivo a extensión do uso social da lingua.		B.4.5. Identificar os elementos do proceso normalizador e adquirir vínculos positivos cara ao seu uso asumindo a importancia da contribución individual no desenvolvemento da lingua galega.	LGB4.5.1. Identifica os procedementos de normalización e argumenta axeitadamente a necesidade de continuar con este proceso na lingua galega. LGB4.5.2. Distingue normativización e normalización e explica axeitadamente cada fenómeno. LGB4.5.3. Analiza a súa propia práctica lingüística e valora a importancia de contribuír individual e socialmente á normalización da lingua galega. LGB.4.5.4. Coñece os principais axentes normalizadores en Galicia e valora a súa importancia.	CCL CSC	4.5.1.1. Coñece procedementos e iniciativas de normalización lingüística. 4.5.1.2. É quen de argumentar adecuadamente sobre a necesidade do proceso de normalización lingüística. 4.5.2. Pode diferenciar normalización de normativización e explicar en que consisten. 4.5.3.Realiza unha reflexión crítica sobre a súa práctica lingüística e mostra unha actitude de compromiso como falante, en relación co proceso de normalización da lingua. 4.5.4. Coñece os principais axentes normalizadores en Galicia e valora a súa importancia.	-RePart -PE -RuCoavProx -EAutoavProx -ReAutoavAct -AutoavSociol ReAvalDebates

o, p	B.4.6. Evolución da lingua galega e etapas da historia social da lingua galega desde 1916 ata a actualidade. Análise e comprensión das causas e consecuencias dos feitos máis relevantes.	-Realizamos un esquema coas etapas da historia social da lingua galega desde 1916 ata a actualidade. -Explicación das causas dos feitos máis relevantes da historia		B.4.6. Recoñecer os principais elementos de evolución da lingua galega, así como identificar as causas e consecuencias dos feitos máis relevantes da súa historia social, e	LGB4.6.1. Recoñece os principais elementos da evolución da lingua galega desde 1916 ata a actualidade. LGB4.6.2. Recoñece os acontecementos relevantes da historia social da lingua galega desde 1916 e elabora textos	CC L CC EC CD	4.6.1. Pode describir a evolución da lingua galega desde 1916 ata a actualidade. 4.6.2.1. Coñece os feitos máis relevantes da historia social da lingua galega desde 1916 ata a actualidade.	-PE -PC -AutoavCont -AutoavComp

Lingua Galega e Literatura. 4º ESO								
OBXECTIVOS	CONTIDOS	ACTIVIDADES DE APRENDIZAXE	TEMP. (Horas)	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMP. CLAVE	MÍNIMOS ESIXIBLES	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
		social da lingua e análise das súas consecuencias. -Procura na biblioteca e/ou internet de información para ampliar os coñecementos sobre a historia social da lingua neste período.		sinalar as distintas etapas desde 1916.	expositivos sobre as diferentes etapas. LGB4.6.3. Identifica as causas dos feitos máis relevantes da historia social da lingua galega desde 1916. LGB4.6.4. Identifica as consecuencias dos feitos máis relevantes da historia social da lingua galega desde 1916. LGB4.6.5. Interpreta gráficos, táboas, textos e información dos medios e das TIC, relacionados coa historia social da lingua galega desde 1916.		4.6.2.2. Pode elaborar textos expositivos sobre as diferentes etapas da evolución da lingua galega desde 1916. **4.6.3.** Coñece as causas dos feitos máis relevantes da historia social da lingua galega desde 1916. **4.6.4.** Pode describir as consecuencias dos feitos máis relevantes da historia social da lingua galega desde 1916. **4.6.5.** Pode interpretar información gráfica e textual relacionada coa feitos máis relevantes da historia social da lingua galega desde 1916.	-PE -PC -AutoavCont -AutoavComp -AutoavSociol -RuTEscritos
o, p	B.4.7. Situación sociolingüística e legal das linguas de España.	-Situamos nun mapa as lingua da Península Ibérica, analizamos en pequenos grupos, utilizando ferramentas TIC para a recollida de información, a situación sociolingüística e legal das linguas de España e realizamos unha posta en común valorando esas situacións.		B.4.7. Describir a situación sociolingüística e legal das linguas de España.	LGB4.7.1. Describe a situación sociolingüística e legal das linguas de España e analiza criticamente textos (literarios e xornalísticos), gráficos ou documentos audiovisuais que traten sobre a situación sociolingüística do Estado español.	CCLCD	4.7.1. Pode describir e analizar criticamente a situación sociolingüística e legal das linguas do Estado español.	-RePart -PC ReAvalDebates

o, p	B.4.8. Prexuízos lingüísticos.	-Lectura de textos e proxección de vídeos que dean pé para a análise de prexuízos lingüísticos (Ex. Gran Hermano: "hablaba gallego, que bajón") -Entrevista guiada a compañeir@s e familiares e/ou coñecidos para detectar prexuízos e analizalos.		B.4.8. Identificar os prexuízos lingüísticos e analizar a situación persoal en relación a eles.	LGB4.8.1. Sinala os prexuízos lingüísticos atribuíbles a calquera lingua e especialmente á galega e rebáteos cunha argumentación axeitada. LGB4.8.2. Analiza a opinión propia sobre as linguas, detecta os prexuízos, en caso de os ter, e rebáteos argumentadamente.	CCL, CSC	4.8.1/4.8.2. Identifica e rexeita con argumentos prexuízos lingüísticos propios e alleos sobre calquera lingua e especialmente sobre a galega.	-AutoavComp -AutoavSociol -ReAutoavAct -RePart -PC ReAvalDebates

Lingua Galega e Literatura. 4º ESO								
OBXECTIVOS	CONTIDOS	ACTIVIDADES DE APRENDIZAXE	TEMP. (Horas)	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMP. CLAVE	MÍNIMOS ESIXIBLES	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
		-Visionado de campañas gráficas e audiovisuais e lectura de obras literarias que abordan a temática desde a perspectiva do humor ou da concienciación. -Asistencia á representación teatral *Pelos na lingua* de Talía Teatro						
o, p	B.4.9. Recoñecemento e valoración dos principais fenómenos que caracterizan as variedades xeográficas, diastráticas e diafásicas da lingua galega e da función da lingua estándar. Uso normalizado da variante dialectal propia da zona. Utilización e valoración da variante estándar da lingua en situacións de carácter formal.	-Explicación e exemplificacións do concepto de lingua estándar. -Debate sobre a necesidade e utilidade de posuírmos un modelo estándar de lingua. -Gravacións da fala espontánea de persoas do seu medio social e familiar .Comparación e análise das variedades dialectais. -Observación das actitudes lingüísticas do alumnado e análise das mesmas.		B.4.9. Recoñecer e valorar os principais fenómenos que caracterizan as variedades xeográficas, diastráticas e diafásicas da lingua galega e da función da lingua estándar.	LGB4.9.1. Recoñece os principais fenómenos que caracterizan as variedades xeográficas da lingua galega. LGB4.9.2. Recoñece os trazos da variedade estándar da lingua galega. LGB4.9.3. Valora a lingua estándar como variedade unificadora. LGB4.9.4. Valora as variedades xeográficas da lingua galega como símbolo de riqueza lingüística e cultural e rexeita fundamentadamente calquera prexuízo sobre a variación diatópica. LGB4.9.5. Recoñece as variedades diastráticas e diafásicas da lingua galega e describe o influxo da situación sociolingüística nelas.	CCL CSC	4.9.1. Recoñece os principais fenómenos que caracterizan as variedades xeográficas da lingua galega. 4.9.2/4.9.3. . Identifica os trazos da variedade estándar da lingua galega e dálle o valor de unificar e prestixiar a lingua. **4.9.4.** Rexeita os prexuízos sobre as variedades dialectais e valóraas como símbolo de riqueza lingüística e cultural. **4.9.5.** Identifica as variedades diastráticas e diafásicas da lingua galega.	-PC -PE -ReAutoavAct -RePart -ReObs -AutoavSociol -PC -PE -PO
B.5. EDUCACIÓN LITERARIA								

h, l	B5.1. Identificación e comprensión dos distintos períodos e xeracións da literatura galega de 1916 ata a actualidade.	-Actividades de motivación e información en gran grupo, dos períodos e xeracións da literatura galega de 1916 ata a actualidade: Proxección	20 horas aproximadamente, distri	B5.1. Identificar e comprender os distintos períodos e xeracións da literatura galega de 1916 ata a actualidade.	LGLB5.1.1. Identifica os distintos períodos e xeracións da literatura galega de 1916 ata a actualidade. LGLB5.1.2. Comprende e explica razoadamente os distintos períodos da literatura galega de	CCL	**5.1.1.** Identifica os distintos períodos e xeracións da literatura galega desde 1916 ata a actualidade. **5.1.2.** Pode explicar as principais características dos distintos	-PE -PC -AutoavCont -DAutoavTEquip -ReObs

Lingua Galega e Literatura. 4º ESO								
OBXECTIVOS	CONTIDOS	ACTIVIDADES DE APRENDIZAXE	TEMP. (Horas)	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMP. CLAVE	MÍNIMOS ESIXIBLES	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
		do documental da TVG Historias de Galicia. -folio xiratorio+parada de tres minutos (dinámica de aprendizaxe cooperativa). -Actividades de síntese: repasamos, partindo dun esquema, as principais características das épocas e períodos da literatura galega desde1916 ata a actualidade. -Elaboración individual no caderno dunha cronoloxía. -Actividades de repaso: completamos esquemas, respondemos (oralmente ou por escrito) preguntas relacionadas cos distintos períodos.	buídas nunhas 16 sesións trimes_trais de 20 min. cada unha		1916 ata a actualidade sinalando os seus principais trazos característicos.		períodos da literatura galega de 1916 ata a actualidade.	-RAprLiteratura

h,l	B5.2. Selección, lectura autónoma e comentario de obras representativas da literatura galega de 1916 ata a actualidade.	-Lectura na clase de textos representativos dos distintos períodos e análise guiada dos mesmos, individual ou en pequenos grupos e posterior posta en común. -Comentarios guiados individuais de distintos textos literarios representativos das distintas épocas e autores/as..		B5.2. Seleccionar, ler autonomamente e comentar obras representativas da literatura galega de 1916 ata a actualidade e relaciona o seu contido co contexto histórico, cultural e sociolingüístico de cada período.	LGLB5.2.1. Selecciona, seguindo criterios razoados, obras representativas da literatura galega de 1916 ata a actualidade para a súa lectura. LGLB5.2.2. Le autonomamente obras ou textos representativas da literatura galega de 1916 ata a actualidade, resume o seu contido, sinala os seus trazos característicos definitorios e relaciónaos co contexto histórico, cultural e sociolingüístico do período da literatura galega correspondente. LGB5.2.3. Comenta, de forma guiada ou libre, textos de obras	CCL	5.2.1. Le e comprende textos representativos da literatura galega de 1916 ata a actualidade. 5.2.2. Pode analizar as características de textos representativos da literatura galega de 1916 ata a actualidade. 5.2.3. Realiza comentarios guiados ou libres de textos	-PE -PC -ReObs -ReComLect -PE -ReComLect -PO -PC -PE -ReComLect

Lingua Galega e Literatura. 4º ESO								
OBXECTIVOS	CONTIDOS	ACTIVIDADES DE APRENDIZAXE	TEMP. (Horas)	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMP. CLAVE	MÍNIMOS ESIXIBLES	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
					da Literatura galega desde 1916 ata a actualidade, sinala os seus trazos característicos definitorios e relaciónaos co contexto histórico, cultural e sociolingüístico do período da literatura galega correspondente LGLB5.2.4. Compara textos literarios dun mesmo período ou de diferentes períodos atendendo aos seus principais contidos, sinala os seus trazos característicos definitorios e pon todo en relación co contexto histórico, cultural e sociolingüístico do período ou períodos.		representativos da literatura galega de 1916 ata a actualidade. 5.2.4. NON	-PO -RuComText

h,l	B5.3. Lecturas expresivas e comprensivas, audicións e lecturas dramatizadas de textos narrativos, poéticos, teatrais e ensaísticos representativos da literatura galega de 1916 ata a actualidade.	-Audicións de poemas musicados e actividades sobre os eles e as súas interpretacións. Manuel Antonio e Celso Emilio rapeados. Os poemas neotrobadoristas/ cantigas medievais (vistas en 3º) -Lectura dramatizada de Os vellos non deben de namorarse. -Lectura de *Cousas* de Castelao e asistencia á representación teatral baseada nesta obra, a cargo do grupo teatral *Os Quinquilláns*. -Lectura e recreación dalgún dos relatos de *Os escuros soños de Clío* de Carlos Casares. -Participación no recital poético do Día de Rosalía		B5.3. Ler expresiva e comprensivamente, facer audicións e ler dramatizadamente textos narrativos, poéticos, teatrais e ensaísticos da literatura galega de 1916 ata a actualidade.	LGLB5.3.1. Le expresiva, compresiva e/ou dramatizadamente textos narrativos, poéticos, teatrais e ensaísticos representativos da literatura galega de 1916 ata a actualidade. LGLB5.3.2. Participa con proveito de audicións de textos narrativos, poéticos, teatrais e ensaísticos representativos da literatura galega de 1916 ata a actualidade e escribe/debate, argumentadamente, sobre os seus valores literarios.	CCL	5.3.1. Realiza lecturas comprensivas, expresivas e/ou dramatizadas de textos de distintos xéneros, representativos da literatura galega desde 1916 ata a actualidade. 5.3.2. NON	-ReComLect -RuExpOrais -PC

Lingua Galega e Literatura. 4º ESO								
OBXECTIVOS	CONTIDOS	ACTIVIDADES DE APRENDIZAXE	TEMP. (Horas)	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMP. CLAVE	MÍNIMOS ESIXIBLES	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
		organizado no Centro en colaboración co EDL. -Participación no recital poético do Día de Rosalía organizado polo Concello de Ames e por *Ames-Radio.*						
b, h,l	B5.4. Elaboración de traballos individuais e/ou en grupo nos que se describan e analicen textos literarios representativos da literatura galega de 1916 ata a actualidade.	-A partir dunha escolma de textos, en pequenos grupos deberán identificar o autor/a, situalo no contexto que lle corresponda e analizar as características temáticas, formais e estilísticas que presenta.		B5.4. Elaborar traballos individuais e/ou en grupo nos que se describan e analicen textos representativos da literatura galega de 1916 ata a actualidade.	LGLB5.4.1. Elabora traballos individual e/ou colectivamente nos que se describen e analizan textos representativos da literatura galega de 1916 ata a actualidade.	CCL	5.4.1. Elabora, individualmente ou en grupo, traballos guiados de análise e comentario de textos literarios representativos da literatura galega desde 1916 ata a actualidade.	-PC -DAutoavTEquip -RuComTExt
e,h ,l	B5.5. Consulta de fontes de información variadas e de recursos das TIC para a realización de traballos e cita axeitada destes.	-Cos mesmos grupos da actividade anterior botaremos man de ferramentas TIC tanto para ampliar a información do traballo como para mellorar a súa presentación.		B5.5. Consultar fontes de información variadas e recursos das TIC para a realización de traballos e cita axeitada destes.	LGLB5.5.1. Consulta fontes de información variadas para a realización de traballos e cita axeitada destas. LGLB5.5.2. Emprego de diferentes recursos das TIC para a realización de traballos e cita axeitada destes.	CCL CD	5.5.1/5.5.2. Emprega a biblioteca e as TIC para realizar traballos e cita correctamente as fontes empregadas.	-ReObs -PC -DAutoavTEquip

h,l, n	B5.6. Creación ou recreación de textos de intención literaria partindo das características dos traballados na aula co fin de desenvolver o gusto pola escrita e a capacidade de expresión dos sentimentos e xuízos.	-Facemos poesía de vangarda: creación colectiva dun poema mediante a técnica do "cadáver esquisito". - Creamos centóns mesturando versos de Celso Emilio, Cabanillas, Amado Carballo, Luís Pimentel… -Construímos un rap para denunciarmos as inxustizas, inspirándonos en poemas de Cabanillas, Celso Emilio, etc. -Reeditamos as Cousas de Castelao con		B5.6. Crear ou recrear textos de intención literaria partindo das características dos traballados na aula co fin de desenvolver o gusto pola escrita e a capacidade de expresión dos sentimentos e xuízos.	LGLB5.6.1. Crea ou recrea textos de intención literaria partindo das características dos traballados na aula. LGLB5.6.2. Desenvolve o gusto pola escrita como instrumento de comunicación capaz de analizar e regular os sentimentos e xuízos.	CCL CCEC	5.6.1. Pode crear ou recrear textos literarios partindo de modelos traballados na aula. 5.6.2. Participa con interese na creación literaria e valóraa como medio de expresión de sentimentos e opinións.	-ReObs -RuTEscritos -ReObrEscrita -ReAutoavAct -EAutoavProx -RuCoavProx

Lingua Galega e Literatura. 4º ESO								
OBXECTIVOS	CONTIDOS	ACTIVIDADES DE APRENDIZAXE	TEMP. (Horas)	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMP. CLAVE	MÍNIMOS ESIXIBLES	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
		temáticas de actualidade. -Levamos á banda deseñada a historia de *Os dous de sempre* ou compoñemos un poema a partir de cada semblanza de *Os outros feirantes*; poñemos a dialogar os poemas neotrobadorescos de Cunqueiro cos medievais de Martín Codax…						

OBXECTIVOS	CONTIDOS	ACTIVIDADES DE APRENDIZAXE	TEMP. (Horas)	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMP. CLAVE	MÍNIMOS ESIXIBLES	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
	patrimoniais e as familias léxicas irregulares.	-Buscamos información en Internet sobre que linguas foron internacionais en determinados períodos históricos e debatemos sobre que sucederá no futuro. -Describimos; en gran grupo, os feitos máis relevantes da historia social da lingua, explicamos as súas causas e analizamos as súas consecuencias. -Realizamos un esquema coas etapas da historia social da lingua galega desde os		semicultismos e palabras patrimoniais e citar exemplos, así como distinguir as familias léxicas irregulares e utilizalas correctamente.	palabras patrimoniais e cita algún exemplo. LGB4.4.2. Distingue as familias léxicas irregulares e utilízaas correctamente.		palabras patrimoniais e citar algúns exemplos. 4.4.2. Distingue as familias léxicas irregulares e utilízaas correctamente.	-PE -RuTEscritos
o, p	B.4.5. Historia da lingua: o galego antigo (Idade Media), emerxencia e declive, características lingüísticas, contexto histórico e cultural, e situación sociolingüística.			B.4.5. Identificar e describir as características lingüísticas fundamentais do galego antigo, o seu contexto e identificalo en textos.	LGB4.5.1. Identifica e describe as características lingüísticas fundamentais do galego antigo. LGB4.5.2. Describir o contexto histórico e cultural do galego antigo así como a súa situación sociolingüística. LGB4.5.3. Identifica o galego antigo en documentos non literarios e literarios.	CCL CSC	**4.5.1.** Identifica as características lingüísticas fundamentais do galego antigo. **4.5.2.** Pode describir o contexto histórico e cultural do galego antigo así como a súa situación sociolingüística. **4.5.3.** Identifica o galego antigo en documentos non literarios e literarios.	-PE -PE -PC -Repart -PE -Proba oral (PO)

o , p	B.4.6. Historia da lingua: galego medio; dialectalización da lingua (séculos XVI, XVII e XVIII); contexto histórico e cultural; situación sociolingüística e características lingüísticas.	seus inicios ata 1916. -Actividade de historia-ficción: se puidésemos modificar o curso da historia, alterando algúns sucesos, que tería sucedido coa nosa lingua? -Procura na biblioteca e/ou internet de información para ampliar os coñecementos sobre a historia social da lingua. -Proxectamos fragmentos do documental da TVG *Historias de Galicia*.		B.4.6. Distinguir as características lingüísticas fundamentais do galego medio (séculos XVI, XVII e XVIII), describir o seu contexto e identificalo en textos.	LGB4.6.1. Distingue as características lingüísticas fundamentais do galego medio (séculos XVI, XVII e XVIII), describe o seu contexto e identifícao en textos. LGB4.6.2. Describe o contexto histórico e cultural do galego medio así como a súa situación sociolingüística. LGB4.6.3. Analiza a repercusión desta etapa de dialectalización da lingua no desenvolvemento posterior do galego. LGB4.6.4. Identifica o galego medio en documentos non literarios e literarios.	C C L C S C	4.6.1/4 6.4. Distingue as características lingüísticas fundamentais do galego medio (séculos XVI, XVII e XVIII), e identifícao en textos. **4.6.2.** Describe o contexto histórico e cultural do galego medio así como a súa situación sociolingüística. **4.6.3.** Analiza a repercusión da etapa do galego medio no desenvolvemento posterior da lingua galega	-PE -PO -PC -AutoavCont -PE -PC -AutoavCont -Repart

ANEXO II

RÚBRICA DE APRENDIZAXES DE LITERATURA				
	4	3	2	1
Movementos literarios, autores/as e obras	Coñece con profundidade os distintos autores e autoras, e describe as súas características literarias. Coñece os datos relevantes da biografía e enlázaos coa obra. Identifica e describe as principais obras do autor ou autora. Enmarca o autor/-a no movemento ou tempo correcto e analiza o impacto sobre a obra. Argumenta todas as contribucións de maneira razoada.	Coñece os datos biográficos, as obras e as características da obra. Enlaza estas características con aspectos da biografía, pero falta argumentación sobre as afirmacións que fai ou non é completa.	Coñece a maior parte dos datos sobre a biografía, obra e movemento ao que pertencen os autores e autoras, pero non relaciona estes aspectos ou faino esporadicamente.	Confunde ou descoñece a información necesaria sobre o autor ou autora, obras ou movemento ao que pertence.
Contexto sociocultural	Describe con profundidade o contexto sociocultural do autor/-a ou do movemento literario. Correlaciona, con argumentación propia, o impacto do contexto coas características do movemento ou do autor/-a.	Describe o contexto sociocultural do autor/-a ou do movemento. Relaciona ambos contidos, pero a argumentación é escasa ou non reflicte reflexión propia.	Describe e coñece o contexto sociocultural, pero non o relaciona co autor/-a ou co movemento.	Non coñece ou confunde aspectos relevantes do contexto sociocultural.
Obras literarias	Coñece as obras literarias traballadas, investiga sobre elas ou proporciona algunha máis. Describe as características de maneira razoada e enmarca a obra no contexto persoal e sociocultural do autor/-a.	Coñece as obras traballadas. Describe as súas características e enmarca a obra no contexto do autor/-a.	Coñece a maior parte (en torno ao 80%) das obras traballadas. Describe algunha característica, pero non relaciona sempre a obra co autor/-a.	Confunde ou descoñece as obras traballadas ou non coñece as súas características.
Reflexión persoal	Na descrición das obras literarias realiza interpretacións persoais derivadas dunha reflexión crítica sobre as mesmas. Relaciona a literatura coa súa vida e atopa exemplos ou conexións vitais para argumentar as súas ideas.	Realiza contribucións persoais ao falar das obras literarias, pero a argumentación é escasa. Establece conexións coa vida persoal ou co contexto social no que se desenvolve.	Realiza algunha contribución persoal, pero pouco argumentada ou razoada. Non transfire a obra literaria ao contexto real.	Ten dificultades para elaborar interpretacións ou contribucións persoais sobre as obras literarias.

RÚBRICA DE AVALIACIÓN DE TEXTOS ESCRITOS

	4	3	2	1
PPRESENTACIÓN	Enténdese claramente a letra. Limpo, ordenado, sen borróns e con marxes adecuadas.	Enténdese ben, aspecto xeral de limpeza. Garda case sempre as marxes	Enténdese case todo pero hai borróns.	Non se entende ou o aspecto e pouco limpo
ELABORACIÓN	Hai planificación previa, está ben estruturado e cunha conclusión clara.	Algunha planificación pero ten algunha deficiencia. Está bastante ben estruturado e con conclusión clara.	Sen preparación previa. Fallos na estrutura ou conclusión non moi clara	Sen planificación, fallos importantes de estrutura e a conclusión non é clara.
CLARIDADE, COHERENCIA E COHESIÓN	Redacción clara e coherente. Ben cohesionado. Enténdese todo.	Ideas claras pero pouca precisión ao transmitilas.	Hai algunhas ideas confusas e non se entende ben o que quere dicir.	Falta de claridade na redacción e na exposición de ideas. Ideas inconexas.
VOCABULARIO	É preciso. Riqueza semántica no tema tratado.	Correcto e preciso pero pouco abundante. Uso forzado dalgunhas palabras.	Pouco rico ou pouco específico para o tema.	Vocabulario moi pobre e con erros
ORTOGRAFÍA	Sen erros ortográficos	5 erros ortográficos como máximo	Entre 5 e 10 erros ortográficos	Máis de 10 erros ortográficos

RÚBRICA DE AVALIACIÓN DE EXPOSICIÓNS ORAIS

	4	3	2	1
CONTIDOS	Contidos relevantes, exemplos, conexións coa vida ou outras materias	Contidos relevantes pero sen exemplos e sen transferencia	Contidos pobres pero coherentes e relacionados co tema	Contidos moi escasos ou non se entenden.
VOCABULARIO	Riqueza léxica e corrección normativa	Adecuado para o tema pero con algún erro nas palabras	Básico pero úsao de forma correcta.	Pobre e non describe con exactitude o tema tratado.
EXPRESIÓN	Construcións gramaticais complexas. Sempre mantén a concordancia gramatical.	Construcións gramaticais simples pero correctas. Algún erro, incluso de concordancia	Construcións gramaticais pobres e con moitos erros	Construcións gramaticais erróneas.
ESTRUTURA	Discurso ben estruturado e sen deixar nada importante	Estrutura clara pero deixa algún punto sen tratar.	Hai estrutura pero só a segue ao 50%	Non hai estrutura e non segue unha orde lóxica.
EMPREGO DA LINGUA	Emprega os coñecementos lingüísticos de maneira natural no seu discurso. Fala todo o tempo en lingua galega con corrección. Exprésase con fluidez.	Non emprega todos os coñecementos lingüísticos nin sempre os introduce de xeito natural. Fala sempre en galego. Exprésase con fluidez.	Suponlle un esforzo empregar os coñecementos traballados. Utiliza palabras en castelán. Pouca fluidez.	Non fala todo o tempo en galego. Emprega poucos coñecementos lingüísticos dos traballados no curso ou en cursos anteriores.

AUTOAVALIACIÓN DE COMENTARIOS DE TEXTO						
Alumno/a: ……………………………..	Nivel de consecución				Que poderías mellorar?	Como poderías facelo?
	Sempre 3	Case sempre 2	En ocasións 1	Nunca 0		
Intento comprender todas as palabras do texto. Se algunha é nova, busco o seu significado.						
Resumo o argumento en poucas liñas, recollendo o esencial do texto.						
Identifico e expreso sinteticamente as ideas principais do texto.						
Identifico e expreso sinteticamente as ideas secundarias do texto.						
Comprendo o sentido global do texto e respondo correctamente as preguntas sobre el						
Atopo conexións ou exemplos clarificadores sobre algún contido do texto						
Relaciono o texto co momento histórico social no que foi escrito.						
Busco información para ampliar algúns aspectos e afondar na comprensión.						
En termos xerais, pódese dicir que fago bos comentarios de texto.						
Establece dúas metas de mellora para o seguinte comentario que fagas.						

AUTOAVALIACIÓN DE COMPETENCIAS			
Son capaz de...	**Sempre 3**	**Ás veces 2**	**Nunca 1**
Recoñecer as diferentes clases de palabras?			
Identificar en textos diversos unha estrutura persuasivo-argumentativa?			
Explicar a situación legal e sociolingüística de Galicia?			
Usar o punto, a coma e o punto e coma para cohesionar un texto?			
Comprender e producir textos orais e escritos?			
Explicar o concepto de normalización?			
Procurar información de forma autónoma?			
Seleccionar información a partir de diversas fontes?			
Traballar en equipo?			
Respectar as opinións dos compañeiros/as?			

COAVALIACIÓN DAS NORMAS ORTOGRÁFICAS				
Alumno/-a avaliado/-a: …………………………………………………………………………………………. **Alumno/-a avaliador/-a:** …………………………………………………………………………………………				
Indica en que grao aplica as normas ortográficas o teu compañeiro ou a túa compañeira:				
	DOMINA A NORMA			
	Sempre	Ás veces	Nunca	Plan para corrixir as deficiencias
Regras de acentuación				
Uso de b e v				
Emprego de h				
Acento diacrítico				
Uso de s/x				
Uso de maiúsculas				
Signos de puntuación				
Grupos consonánticos ct e cc				
Outras				

ESCALA DE AUTOAVALIACIÓN DE PROXECTOS

Escolle unha opción*:* **1** *Insatisfactorio,* **2** *Suficiente,* **3** *Bastante satisfactorio,* **4** *Moi satisfactorio*

Intereseime sempre por avanzar, de xeito ordenado seguindo as indicacións dadas	1	2	3	4
Lin/vin con atención os textos e vídeos das diferentes actividades e participei nas reflexións	1	2	3	4
Conseguín comprender a información, localizar exemplos e extraer os trazos dos vídeos	1	2	3	4
Atendín e apliquei ou resolvín as actividades con acerto. Cubrín os cadros e fichas	1	2	3	4
Atendín as listas, modelos e guías que se ofreceron na secuencia	1	2	3	4
Corresponsabiliceime na planificación e revisión do guión	1	2	3	4
Fun quen de mellorar a locución e a linguaxe	1	2	3	4
Participei activa e coordinadamente no ensaio e na gravación	1	2	3	4
Fixen valoracións con criterio nos ensaios dos demais	1	2	3	4
Intentei superar as dificultades revisando as tarefas, buscando alternativas…	1	2	3	4
Comuniqueilles aos compañeiros/as ao xeito as miñas ideas e achegas	1	2	3	4
Colaborei cos demais sempre e na medida das miñas posibilidades	1	2	3	4
Intercambiamos reflexións e propostas no seo do grupo	1	2	3	4
Mantivemos no grupo un ambiente de traballo adecuado	1	2	3	4

REXISTRO DE AVALIACIÓN DE COLOQUIOS							
ALUMNO/A	Expresión oral **(CCL)**	Auto-corrección **(CCAA)**	Escoita activa **(CCL)**	Argumentación **(CCEC)**	Intervención **(CSC)**	Participación **(CSIEE)**	**FINAL**
Co-avaliación							

REXISTRO DE AVALIACIÓN DE DEBATES									
ALUMNO/A	Traballo previo (Contidos) **(CAA)**	Preparación do tema (Fontes) **(CD)**	Expresión oral **(CCL)**	Auto-corrección **(CAA)**	Escoita activa **(CCL)**	Argumentación **(CCEC)**	Intervención **(CSC)**	Participa-ción **(CSIEE)**	**FINAL**
Co-avaliación									

REXISTRO DE AUTOAVALIACIÓN DOS CONCEPTOS GRAMATICAIS							
Alumno/a: …………………………………………… ……………………………….. Conseguido: **C** Non conseguido: **NC**	Coñezo o termo	Sei cal é a súa función na lingua	Podo explicar o que é, o seu uso e poñer exemplos	Identifico o elemento da lingua en calquera contexto	Utilizo este elemento con corrección cando escribo	Utilizo este elemento con corrección cando falo	Propostas de mellora
Os fonemas							
As palabras							
O substantivo.							
O adxectivo							
Os determinantes							
O pronome persoal							
Outros pronomes							
O verbo							
O adverbio							
A preposición							
A conxunción							
Verbos regulares							
Verbos irregulares							
As frases ou sintagmas							
A oración							
O suxeito e o predicado							
Os complementos							
As modalidades oracionais							